

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
Факультет української й іноземної філології та мистецтвознавства
Кафедра англійської філології

Актуальні проблеми філологічної науки та педагогічної практики

Матеріали VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
29-30 листопада 2018 року

*присвяченої 100-річчю Дніпровського національного університету імені
Олеса Гончара*

Дніпро
2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
Факультет української й іноземної філології та мистецтвознавства
Кафедра англійської філології

Актуальні проблеми філологічної науки та педагогічної практики

Матеріали VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
29-30 листопада 2018 року

*присвяченої 100-річчю Дніпровського національного університету імені
Олеса Гончара*

Дніпро
2018

УДК 81'243
ББК 74.261.7
А-43

Упорядник А. І. Анісімова

Редакційна колегія:

д-р філол. н., проф. І. С. Попова; к. філол. н., доц. А. І. Анісімова; к. філол. н., доц. О. О. Конопелькіна; к. філол. н., доц. В. В. Яшкіна; к. філол. н., доц. Н. А. Сафонова; к. філол. н., доц. Л. М. Тетеріна; к. філол. н., доц. О. В. Буділова

У збірнику публікуються тези доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми філологічної науки та педагогічної практики».

Збірник представляє інтерес для фахівців з філології, перекладознавства, методики, а також для широкого кола тих, хто цікавиться сучасними проблемами філологічної науки та практики викладання іноземних мов, питаннями функціонування мови у певному культурному середовищі, міжкультурною комунікацією, культурологічним підходом до викладання мови та питаннями мультилінгвізму в освіті.

© Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара, 2018
©Анісімова А.І., упорядкування, 201

Поляков М. В.

**ФІЛОЛОГІЧНА ДУМКА ДНІПРОВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ КРОКУЄ В НОВЕ СТОЛІТТЯ**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

2018 р. – це знаменний ювілейний рік у житті Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Вже 100 років наша alma mater готує фахівців високого рівня в різних галузях. Розпочинаючи нове сторіччя власної історії, університет має вирішити глобальні проблеми, які є певною мірою відбиттям ситуації в суспільстві нашої держави загалом. Однією з них є мовна проблема.

Факультет української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ завжди тримає руку на пульсі часу. Історія факультету пов'язана з іменами видатних учених, педагогів, письменників, серед яких О. Гончар, П. Загребельний, В. Корж, С. Бурлаков, В. Ващенко, Д. Баранник, С. Лінський та ін. Усі вони чимало зробили для розвитку вітчизняної філологічної науки.

Сьогодні факультет є потужним осередком гуманітарної науки. Кафедри беруть активну участь у розвитку сучасної філологічної думки. VII Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми філологічної науки та педагогічної практики», присвячена 100-річчю Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, є черговою подією серед інших наукових заходів, проведених факультетом української й іноземної філології та мистецтвознавства до цієї світлої події.

Переконаний, що конференція стане поштовхом до інтеграції різних галузей філологічного знання: лінгвістики, перекладознавства, мультилінгвізму, методики викладання іноземної мови, літературознавства. Наукові дискусії, звичайно, будуть продовжені на

сторінках фахового наукового збірника «Англістика та американістика», який випускає кафедра англійської філології у співпраці з лабораторією сучасних технологій навчання іноземних мов, що вже понад п'ятнадцять років функціонує на базі кафедри.

Особливо великий «крок» кафедра англійської філології зробила за останнє десятиліття. Зокрема, у травні 2016 р. було відкрито мультилінгвальну лабораторію, що сприяло вдосконаленню навчального процесу й підвищило рівень підготовки фахівців з іноземних мов. Серед перспектив лабораторії – проведення міжнародних відеоконференцій з іноземними партнерами для обміну досвідом і вдосконалення мовної підготовки студентів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Освіта й наука стають сьогодні пріоритетними чинниками розвитку соціально-економічного, духовного та політичного життя будь-якої країни. Майбутнє освіти закладається сьогодні, насамперед впровадженням інноваційних технологій у навчання для підвищення його ефективності засобами інформаційних технологій.

Вища освіта була й залишається тією сферою, яка забезпечує стабільне функціонування і розвиток усіх галузей суспільства. Очевидним є те, що в подоланні кризи у суспільстві велика роль має належати освіті, зокрема вищій філологічній. Розвиток сучасної освіти неможливий без упровадження нових методів навчання. Сучасний стан міжнародних зв'язків України, вихід її до європейського та світового освітнього простору, проблема розвитку ринкових та економічних відносин, удосконалення процесів інтеграції, підвищення вимог суспільства потребують сьогодні підготовки висококваліфікованих фахівців, які є компетентними, відповідальними, готовими до професійного зростання.

Завдяки зусиллям факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, а також університетам-партнерам зі спільного проекту ЄС 530360-TEMPUS-1-2012-1-GE-TEMPUS-JPCR «Розробка та впровадження мультилінгвальних освітніх програм в університетах Грузії

та України» в січні 2017 р. на кафедрі англійської філології відбувся перший випуск магістрів спеціалізації «Мультилінгвальна освіта». Випускники матимуть змогу втілювати принципи багатомовної освіти на практиці в школі або в закладі вищої освіти.

Колектив кафедри англійської філології перебуває в постійних пошуках нових форм і методів викладання у вищій школі з використанням аудіо- та відео ресурсів, новітніх технологій, автентичних навчальних матеріалів. Підтримуються зв'язки з представництвами найвідоміших британських видавництв навчальної та довідкової літератури.

Основний напрямок роботи кафедри є орієнтування на концепцію національної освіти в Україні в межах Болонського процесу. Під керівництвом викладачів студенти активно проводять наукові дослідження, із задоволенням працюють над науково-практичними темами, виступають на конференціях, беруть участь в олімпіадах.

Нині одним з напрямів реформування та вдосконалення вищої освіти визначено підвищення професійного рівня викладачів вищої школи. Кафедра англійської філології здійснює велику роботу щодо вдосконалення методики викладання іноземної мови. Навчальна лабораторія сучасних технологій навчання іноземних мов займається розробленням і впровадженням новітніх технологій навчання, координує роботу кафедри з різними інституціями, які зацікавлені в підготовці й підвищенні кваліфікації викладачів англійської мови.

Сьогоднішня науково-практична конференція є ще одним кроком у процесі зближення університетської науки з потребами викладачів-практиків. Здебільшого чималу увагу приділяє дослідницькій діяльності викладачів вищої школи, але викладання має бути рівноправною складовою частиною роботи професорсько-викладацького складу.

Отже, мовна політика університету відповідає вимогам часу і сприяє підготовці фахівців нової якості – здатних творчо мислити, швидко орієнтуватися в сучасному насиченому інформаційному просторі, приймати нестандартні рішення, вчитися й розвиватися протягом усього

життя, а основне – бути патріотами рідної землі. Зазначена конференція є важливою. Вона об'єднує науковців-філологів та практичних працівників освіти, дає змогу висловити свою думку з актуальних питань філології та педагогічної практики.

Іваненко В. В.

**ДЕЯКІ ШТРИХИ ДО ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ В ДНІПРОВСЬКОМУ
НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА**

Дніпровський національний університет імені Олеса Гончара

Дніпровський національний університет імені Олеса Гончара щойно відсвяткував столітній ювілей і впевнено продовжує свій шлях у майбутнє, обіймаючи достойне місце серед грандів вітчизняного освітнього простору. Це закономірний, концентрований підсумок натхненної, самовідданої праці усіх поколінь наших науковців, педагогів, випускників, чийі трудові звершення назавжди вписані золотими літерами в аннали університетської історії. Наш колектив, звісно, не збирається поживати на лаврах, зупинятись на досягнутому, чудово розуміючи, що нині, коли відбувається інтенсивний перехід до інформаційного суспільства, вища освіта набуває невідпинно зростаючої значущості для пошуку адекватних відповідей на непрості виклики сьогодення.

Сучасні випускники закладів вищої освіти мають не лише володіти певною сумою знань, але й добре орієнтуватися у хитросплетінні різноманітних соціальних процесів, що виникають саме зараз, в конкретних ситуаціях, задля чого їм якраз і потрібно постійно вдосконалювати свої професійні навички. Тому ключовим завданням нашого університету, як і інших вишів, залишається органічне поєднання процесу навчання та виховання молодих людей, здатних самостійно вирішувати складні проблеми, що з'являються в соціумі. І тут особлива місія, як і раніше, належить циклу гуманітарних дисциплін, які, власне, й

мають сформувати у тісній взаємодії з профільними спеціальними кафедрами особистість студента з притаманними їй рисами демократичної світоглядної культури, усвідомленням нерозривного взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її громадянською відповідальністю, готовністю до компетентної участі в суспільному житті, критичному осмисленні процесів, що відбуваються в Україні та світі.

Проте, на жаль, в реаліях нашого сьогодення доводиться вкотре констатувати, що гуманітарна компонента в структурі університетської освіти дедалі виразно звужується, вихолощується, втрачає елементи комплексності, системності, цілісності, а відтак і конче потрібний сьогодні заряд свого впливу, ефективності. Натомість знову в епіцентр академічної діяльності висувається «технократична» складова, прагматичні ідеї та підходи, пов'язані головним чином з так званою оптимізацією, а точніше, неухильним урізанням, скороченням освітнього процесу, й передусім у царині гуманітаристики, що, наш погляд, не має нічого спільного із назрілими завданнями якісної підготовки молодих конкурентоспроможних фахівців з високим рівнем загальної культури.

Нагадаю, що реформування чи модернізація освітніх процедур в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара здійснюється згідно з вимогами міжнародних документів, зокрема Міжнародної стандартної класифікації занять (МСКЗ), Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО), Міжнародного стандарту якості та інших критеріїв і норм, узгоджених учасниками Болонського процесу як своєрідного нормативно-правового кодексу або, простіше кажучи, відповідних «правил гри» в університетському співтоваристві.

При цьому, попри означені негативні тенденції загального плану, властиві українській вищій школі в цілому, наші гуманітарії докладають чимало зусиль щодо вдосконалення і оновлення змісту, структури, технологій навчання та виховання студентської молоді, ініціюють і впроваджують в освітній процес новаторські, перспективні моделі та методики викладання гуманітарних дисциплін. І одним з апробованих та

дієвих інструментів на цьому шляху є інтеграція наших гуманітарних підрозділів у європейський і світовий освітньо-науковий простір. Більшість з них накопичили останнім часом значний позитивний досвід у взаєминах із зарубіжними колегами, що не могло, безумовно, не позначитись на поліпшенні певних якісних характеристик вихованців університету.

Помітний внесок в реалізацію нашої міжнародної стратегії робить, зокрема, один найпотужніших гуманітарних осередків – факультет української й іноземної філології та мистецтвознавства, викладачів, студентів і випускників якого знають в багатьох країнах Європи, Азії, Америки як надійних партнерів у налагодженні та розвитку різносторонніх ділових контактів. У 2012 р. факультет став учасником спільного проекту ЄС 530360-TEMPUS-1-2012-1-GE-TEMPUS-JPCR «Розробка та впровадження мультилінгвальних освітніх програм в університетах Грузії та України». За наслідками співпраці у 2016/2017 навчальному році в ДНУ було відкрито нову магістерську програму «Мультилінгвальна освіта» (кафедра англійської філології). Випускники цієї програми реалізують основні завдання гуманітарної освіти, серед яких набуття знань про відповідні досягнення сучасної цивілізації, демократичні цінності й традиції України та Європи; формування мотивації, основних умінь і критично-конструктивного мислення; визначення умов для набуття молоддю досвіду ефективної діяльності та комунікативної взаємодії тощо.

Зауважимо принагідно, що подібні організаційні й мотиваційні кроки в оновленні навчальних планів, програм та практик роблять і інші гуманітарні факультети, що дуже важливо в контексті глибинних трансформаційних змін, які відбуваються наразі в багатьох сферах нашого життя і які неминуче призводять до радикального перегляду системи цінностей та пріоритетів в українському суспільстві. Адже ефективна та відповідальна участь громадян у таких масштабних перетвореннях потребує, звичайно, неабияких знань та практичних умінь, а це зрештою й визначає нові вимоги до організації освітнього процесу у вищій школі.

Із задоволенням можу сказати, що науково-педагогічний колектив факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства як один з визнаних гуманітарних лідерів університету концентрує свої зусилля саме в такій площині освітніх координат, перебуває у постійному пошуку нових форм і методів викладання всього спектру лінгвістичних предметів, вдосконалюючи тим самим мовну підготовку здобувачів вищої освіти. Водночас ці питання незмінно виносяться на обговорення різних наукових форумів, які ініціюються і майже щомісяця проводяться на базі факультету.

Впевнений, що в такому творчому руслі пройде й нинішня VII Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми філологічної науки та педагогічної практики», присвячена 100-річчю нашого університету. Традиційно об'єктом першочергової уваги її учасників є розгляд широкої палітри актуальних питань лінгвістики, мультилінгвізму, методики викладання іноземних мов, крос-культурної комунікації та ін. Напрацювання науковців, оприлюднені на конференції, увійшли до виданих окремою збіркою її матеріалів. Сподіваюсь, вони з інтересом будуть сприйняті в освітянських колах нашої держави.

Як бачимо, реформаторські порухи в окремих сегментах університетської гуманітаристики цілком вписуються у загальний контекст трансформаційного поступу сучасного українського суспільства, створюючи адекватне вимогам часу фахове і соціокультурне підґрунтя для підготовки нової генерації наших вихованців.

Попова І. С.

СТАН РОЗВИТКУ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ДНІПРОВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет української й іноземної філології та мистецтвознавства є одним із провідних підрозділів підготовки фахівців-філологів в Україні. На

факультеті готують фахівців зі слов'янських, романо-германських та східних мов.

Кафедра англійської філології є однією з найбільших як за кількістю студентів, так і науково-педагогічних працівників. Колектив кафедри англійської філології завжди відкритий до діалогу з іншими освітніми закладами та установами, щоб об'єднати зусилля для творення моделі української освіти XXI ст. У цьому контексті актуальною постає VII Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми філологічної науки та педагогічної практики», що відбувається в ювілейний рік – 100-річчя Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Ця річниця є славною сторінкою в літописі життя і діяльності нашого колективу. Упродовж цих років формувався науковий дух університету, усвідомлення його належності до академічного світу.

Викладачі та співробітники ДНУ завжди приділяють велику увагу проблемам розвитку та становлення науки й освіти. Сутнісна лінія наукового розвитку кафедри англійської філології – лексикологія, мультилінгвізм, теоретична граматики, стилістика, методика викладання англійської мови в загальноосвітній школі та закладах вищої освіти. Фахівці кафедри підготували й опублікували значну кількість наукових праць, у яких розглянуто функції і категорії текстів англійської мови, природа і структура лексичних і граматичних одиниць англійської мови тощо.

Особливими літерами в історію кафедри вписані імена її студентів, які працюють на теренах середньої і вищої освіти. На сьогоднішній день кафедра підготувала понад чотири тисячі спеціалістів з англійської мови і літератури, які є успішними в галузі освіти. Понад 80 її випускників захистили кандидатські дисертації, 12 – докторські. Усі вони зараз очолюють або працюють на кафедрах відповідного профілю провідних закладів вищої освіти України та за кордоном.

Кафедра англійської філології є відкритою для діалогу: має партнерські зв'язки із середніми освітніми закладами України, у яких студенти англійського відділення проходять педагогічну практику; бере участь у багатьох міжнародних освітніх організаціях, фондах. 2012 р. кафедра стала переможцем п'ятого конкурсу проєктів Програми Темпус IV «Розробка та впровадження мультилінгвальних освітніх програм в університетах Грузії та України», яка сприяє модернізації системи вищої освіти в країнах-партнерах, країнах-сусідах ЄС через активізацію зовнішньої допомоги Європейського Союзу.

За підсумками цього проєкту 2016 р. на факультеті української й іноземної філології та мистецтвознавства Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара відкрили нову освітню програму для магістрів «Мультилінгвальна освіта». Кафедра англійської філології готує фахівців для нового типу загальноосвітньої шкільної і вищої освіти. Нагадаємо, що явище мультилінгвізму є дуже важливим для сучасної Європи. Незважаючи на те, що з'явилося воно зовсім недавно, утім, його все більше й більше використовують у дискурсі вищої освіти. На сьогоднішній день полікультурна мультилінгвальна освіта засобами вивчення рідної та іноземної мов є важливою складовою частиною модернізації цілей та змісту національних освітніх систем у країнах Європи. Безумовно, що в підготовці викладачів іноземних мов у системі мультилінгвальної освіти більшу увагу потрібно приділити саме знанню рідної мови. На жаль, лише одна дисципліна з навчального плану магістрів певною мірою пов'язана з рідною мовою – «Теорія міжкультурної комунікації та актуальні проблеми лінгвістики рідної, основної та другої іноземних мов».

2017 р. кафедра англійської філології сприяла підписанню двосторонньої угоди про співробітництво між Дніпровським національним університетом імені Олеся Гончара та Університетом Бордо III імені Мішеля Монтеня (м. Бордо, Франція) у межах програми академічних обмінів Erasmus+. Відтак студенти англійського відділення мають змогу

навчатися в Університеті Бордо III протягом семестру. На сьогодні вже четверо студентів скористалися такою можливістю.

Метою на нашій цьогорічній конференції є згуртувати фахівців з різних навчальних закладів для обговорення актуальних проблем філологічної науки та педагогічної практики й обміну досвідом. До організації конференції долучена лабораторія сучасних технологій вивчення іноземних мов, що координує багаторічну плідну співпрацю кафедри англійської філології з різними інституціями, зацікавленими в підготовці й підвищенні кваліфікації викладачів англійської мови.

Широкою є панорама ідей, наукових досягнень і здобутків професорсько-викладацького складу факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Романо-германське відділення, зокрема кафедра англійської філології, відіграє особливу роль у формуванні нових академічних традицій університетської освіти й науки зокрема та національної загалом.

Переконана, що проведення конференції під час символічної дати – 100-річчя Дніпровського національного університету – створить передумови для подальшого розвитку науково-педагогічної діяльності філологів та сприятиме примноженню здобутків та надбань, збагаченню академічних традицій факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства. Питання, які буде розглянуто на конференції, пов'язані з інноваційними методиками у викладанні іноземної мови в Європейській системі освіти, проблемами англійської картини світу, перекладознавства, іншомовної комунікації, лінгвостилістичного аналізу художнього тексту. В умовах глобалізації, економічної інтеграції та створення єдиного європейського ринку праці ми – освітяни – прагнемо забезпечити підготовку спеціалістів європейського рівня, здатних працювати в масштабах загальноєвропейського ринку. Я щиро вдячна всім учасникам конференції за сприяння в науковому співробітництві, філологічних колективів у закладах освіти нашої держави.

Jean-Rémi LAPAIRE

LITERATURE IN THE FLESH: FROM CREATIVE RE-WRITING TO EMBODIED ACTS OF 'LITERARY APPRECIATION'

Université Bordeaux-Montaigne, France

In this talk I will share my experience of the "trans-semiotic" (Jakobson 1959) adaptation of Virginia Woolf's fiction, in the context of second language acquisition and / or English studies. I will provide strong theoretical background for a multimodal and multisensory approach to literary appreciation (going as far back as Quintilian's rhetorical and educational treatise *De institutione oratoria*, 92 CE), and outline a simple model for "interpretive action." The presentation will contain vivid illustrations of the work done with students in both Secondary and Higher Education, in close collaboration with professional artists. I will pay special attention to student engagement, creativity and examine the feedback obtained through anonymous questionnaires and private correspondence.

References:

1. Jakobson, Roman, "On Linguistic Aspects of Translation", in Brower, (ed.), *On Translation*, Cambridge, MA: Harvard University Press, 1959, pp. 232-239.
2. Lapaire, Jean-Rémi. "Performing *Mrs Dalloway* (1925)", *Miranda*, 17 | 2018. URL : <http://journals.openedition.org/miranda/14255>
3. Lapaire, Jean-Rémi and Duval, Hélène. "To the *Lighthouse* (1927): a choreographic re-elaboration", *Miranda*, 15 | 2017. URL : <http://journals.openedition.org/miranda/10898>
4. Lindgren, Robb, Johnson-Glenberg, Mina. "Emboldened by Embodiment: Six Precepts for Research on Embodied Learning and Mixed Reality." *Educational Researcher*, 2013 42, 445-442.
5. Piazzoli, Erika. *Embodying Language in Action. The Artistry of Process Drama in Second Language Education*. Cham: Palgrave Macmillan,

2018.

6. Quintilianus, Marcus Fabius. *De institutione oratoria* [92]. An English translation by E.M. Butler. London: William Heinemann, 1920.

Черноватий Л. М.

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ГАЛУЗЕВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Дослідження особливостей перекладу галузевих термінів є важливим як для перекладознавства, так і для методики викладання перекладу, зважаючи на те, що його питома вага суттєво переважає частку художнього перекладу і зростає у геометричній прогресії. Одним із напрямів таких досліджень є вивчення залежності способу перекладу терміна від його структури. У даному повідомленні ми зосередимось на розгляді особливостей перекладу українською мовою англomовних термінів-словосполучень у галузі лінгводидактики. Матеріалом аналізу (див. [2; 3]) послужили 920 термінів, вибраних з оригінального англomовного словника з методики навчання іноземних мов та прикладної лінгвістики [6].

Найчастотнішими термінами-словосполученнями у нашій вибірці є двослівні, кількість яких суттєво перевищує усі інші категорії словосполучень. Найпоширенішими моделями виявилися прикметниково-іменникові та іменниково-іменникові. Питома вага прикметникових словосполучень складає 52%, серед яких половина (49%) мають структуру «прикметник + іменник». Далі йдуть іменникові моделі (37%), де переважають терміни із структурою «іменник + іменник» (35%). Решта термінів тяжіють до прикметникових, оскільки в структурах «дієприкметник теперішнього часу + іменник», «дієприкметник минулого часу + іменник», «дієприкметник теперішнього часу + дієприкметник

минулого часу» перший компонент є означенням, так само як і в моделі «іменник + іменник».

Схожа тенденція спостерігається і стосовно багатослівних термінів. Серед трислівних 39% припадає на прикметникові моделі (четверта їх частина має структуру «прикметник + іменник + іменник»), а далі йдуть іменникові словосполучення (36%).

При перекладі двослівних прикметникових словосполучень домінує калькування (80%), так само як і у випадку моделі «дієприкметник минулого часу + іменник» (82%). Однак при перекладі двослівних іменникових словосполучень частка калькування різко падає – до 41% при передачі моделі «іменник + іменник» та до 33% щодо структури «іменник + віддієслівний іменник», так само як і стосовно структури «дієприкметник теперішнього часу + іменник» (31%).

Решта випадків (іменникові словосполучення) припадає на трансформації, де найпоширенішою є перестановка слів: 50% у випадку моделі «іменник + віддієслівний іменник», 35% – стосовно структури «іменник + іменник» та 35% – щодо словосполучення «дієприкметник теперішнього часу + іменник». Інші помітні частки трансформацій припадають на одночасну перестановку і додавання слова (18% стосовно моделі «іменник + іменник» та 15% щодо структури «дієприкметник теперішнього часу + іменник», а також на одночасну перестановку, додавання і вилучення слова у випадку моделі «іменник + віддієслівний іменник» (17%).

При передачі прикметникових словосполучень найчастотнішою трансформацією є одночасна перестановка і додавання слова (8% у випадку моделі «прикметник + іменник») та вилучення слова (17% – модель «прикметник + віддієслівний іменник»). 18% одночасного застосування перестановки і додавання слова припадає на структуру «дієприкметник минулого часу + іменник». Відносно моделі «прикметник + іменник» застосовувалися також додавання (4%) та перестановка (2%) слова.

Збільшення кількості елементів у словосполученні спричиняє різке зменшення частки калькування. Його обмежене застосування продовжується лише стосовно словосполучень, де першим елементом є прикметник. Але навіть щодо них питома вага калькування знижується до 50% щодо моделі «прикметник 1 + прикметник 2 + іменник» та до 25% – стосовно структури «прикметник + іменник + іменник». Натомість суттєво (до 50% стосовно моделі «прикметник 1 + прикметник 2 + іменник» та до 75% при передачі словосполучень моделі «прикметник + іменник + іменник») зростає питома вага трансформацій). Аналогічними тенденціями характеризуються термінологічні одиниці моделей «дієприкметник минулого часу + іменник 1 + іменник 2» та «дієприкметник минулого часу + віддієслівний іменник + іменник».

Для передачі іменникових словосполучень калькування практично не застосовується – зафіксовано лише 10% його вживання. В усіх інших випадках використовуються лише трансформації, найпоширенішою з яких є одночасне використання перестановки і додавання слів (60%), проста перестановка слів (20%) та одночасне додавання і вилучення слів (10%).

Серед чотирислівних словосполучень переважають іменникові. Лише одне з них («іменник 1 + прийменник + прикметник + іменник 2») передано калькуванням, а інші – за допомогою трансформацій..

Узагальнюючи викладене вище, можна зробити висновок, що вибір способів перекладу термінологічних словосполучень у сфері методики навчання іноземних мов та прикладної лінгвістики загалом характеризується такими самими тенденціями, що і в інших галузях (див. наприклад, [1; 4; 5]) що калькування в усіх випадках здійснюється за умови збігу принципів побудови словосполучення в англійській та українській мовах, а трансформації – у разі їх розбіжностей. Причиною додавання слова є необхідність забезпечити більший ступінь передачі змісту оригінального терміна, а вилучення – певна його мовна надлишковість, тобто можливість згаданого забезпечення і меншою кількістю слів. Перестановка слів спричинюється необхідністю

забезпечення відповідності терміна нормам мови перекладу, а паралельне застосування кількох видів трансформації – потребою одночасного задоволення кількох вимог із викладених вище.

Бібліографічні посилання:

1. Черноватий Л. М. Зміст навчання майбутніх філологів галузевого перекладу: компетентнісний підхід / Л.М.Черноватий // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка». – 2017. - №4. – С. 126 – 134.
2. Черноватий Л.М. Переклад складних англомовних термінів у галузі лінгводидактики / Л. М.Черноватий, С.Ю.Двойніков // Тези доповідей науково-практичного семінару «Іншомовна комунікативна компетентність у фаховій діяльності» – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2018. – С. 21-22.
3. Черноватий Л. М. Переклад українською мовою англомовних однослівних термінів у галузі методики навчання іноземних мов / Л.М.Черноватий, Т.В.Богданова // Тези доповідей науково-практичного семінару «Іншомовна комунікативна компетентність у фаховій діяльності» – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. – С. 16-17.
4. Черноватий Л. М. Процедурні й декларативні знання при передачі англомовних термінологічних словосполучень у галузі перекладознавства / Л.М.Черноватий // Наукові записки. – Випуск 153. – Серія : Філологічні науки (Мовознавство). – Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, – 2018. – С.429-435.
5. Черноватий Л. М. Структура англомовних термінів і способи їх передачі українською мовою / Л.М.Черноватий, М.В.Малявіна // **Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. – Серія: «Іноземна Філологія». – 2017. – № 50. – С. 156-165.**
6. Richards J. C., Platt J., Platt H. Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics. Bunday: Longman, 1992. 423 p.

Anisimova A. I.

MULTILINGUAL COMPETENCE THROUGH CLIL APPROACH DEVELOPMENT

Oles Honchar Dnipro National University

A considerable number of people speak more than two languages in their everyday life due to historical, social, or economic reasons. The continuing growth of individuals and communities that use three or more languages has led many researchers to investigate multilingualism and multilingual acquisition. Multilingualism has become a widespread phenomenon in modern societies.

Researchers studying the phenomenon of multilingualism state that for many people it is a fact of life and not a problem, because contacts between people speaking different languages has been a common phenomenon since ancient times [1].

Moreover, acquisition of multilingual competence as an ability to speak several languages has become one of the key demands of the higher education; this is a competence that a competitive specialist should possess. However, there comes a question how a person can acquire a multilingual competence if the system of education has never presupposed that. One of the answers to this question is through CLIL that is Content and Language Integrated Learning. CLIL is usually thought to play an increasingly important part in language education, both as a feature of foreign language teaching and learning, and as an element of bi- and multilingualism. As students develop their language competences, they are able to deal with more complex topics, so teaching material needs to offer learners an interesting and challenging subject matter.

CLIL has been identified as very important by the European Commission [2] because it can provide effective opportunities for students to use their new language skills.

- It is worth mentioning that there are many evidences that CLIL shares some features with other types of bi- and multilingual education. Researchers [3] point out several features typical of CLIL program:

- CLIL is about using a foreign language or a lingua franca, not a second language, which means that the language of instruction is one that students will mainly encounter in the classroom;
- English is considered to be the dominant CLIL language that reflects the fact that a command of English as an additional language is increasingly regarded as a key literacy feature worldwide;
- CLIL implies that teachers are normally nonnative speakers of the target language;
- CLIL lessons are usually timetabled as content lessons (literature, history, etc.) while the target language normally continues as a subject in its own right in the shape of foreign language lessons taught by language specialists

Traditionally, researchers tend to view multilingual competences as the sum of discrete monolingual competences. In an attempt to identify the linguistic capacity of multilinguals, the researchers agree that multilingual competence involves using several languages appropriately and effectively for communication in oral and written language [4].

Moreover, multilingual approach involves learning subjects such as history, literature or others, through a foreign language. It can be very successful in enhancing the learning of languages and other subjects, and helping students develop their multilingual competence.

At present, CLIL type approaches have become frequently adopted in European higher education in the fields of law, business, economics, humanities, etc. Predominantly they appear at MA level, often as degree programmes which are either fully delivered in a foreign/target language (most frequently English) or contain extensive modules delivered in the target language.

All these factors are taken into consideration in the process of teaching activity at the English Philology Department of Oles Honchar Dnipro National University. Development of students' multilingual competence is one of the major objectives of the curriculum.

The courses have been developed in such a way as to correspond to the requirements of formal education and to make the students competitive on the global arena. All the majors (History of Language, Theory of Grammar, Lexicology, Stylistics and others) are taught in English. In this way, subject learning is combined with language learning without overcrowding the timetable.

Having completed such a program students are supposed to acquire: multilingual competence in the field-specific and professional domain; understanding of the national and international dimensions of their profession, including cultural differences and peculiarities; knowledge and understanding of how multilingual and multicultural individuals and communities operate in such contexts where linguistic and intercultural skills are required; knowledge and understanding of communication conventions in their professional field, as well as sensitivity to appropriate use in academic, professional and social contexts; mediation between languages and cultures in social and professional settings, including effective translanguaging (code-switching, code-mixing etc.), intercultural awareness and negotiation of meaning needed in domain-specific professional multilingual and multicultural environments (multiliteracy).

To sum up, the syllabi of the majority of courses in the curriculum are supposed to provide students with multilingual, multicultural and cross-cultural competences that are considered to be the key ones for the world job market. However, the issue of CLIL and multilingual competence includes many aspects, that is why it still requires further investigation.

References:

1. Kemp C. Defining Multilingualism / C. Kemp // The Exploration of Multilingualism. Ed. by L. Aronin and B. Hufeisen. – Amsterdam: John Benjamins, 2009. – P. 11 – 26.
2. Content and Language Integrated Learning [Электронный ресурс] : [Режим доступа] :
<http://www.lanqua.eu/theme/contentlanguageintegratedlearningclil/>

3. Dalton-Puffer Ch. Content-and-Language Integrated Learning: from Practice to Principles? / Ch. Dalton-Puffer // Annual Review of Applied Linguistics. – 2011. – Vol. 31. – P. 182 – 204.
4. Cenoz J. A Holistic Approach to Multilingual Education: Introduction / J. Cenoz, D. Gorter // The Modern Language Journal. – 2011. – Vol. 95 (3). – P. 339 – 343.

Aksiutina V. T.

**TECHNICAL COMMUNICATION IN THE INTERNATIONAL AND
MULTICULTURAL WORLD**

Oles Honchar Dnipro National University

Much of today's business and technical writing is done for international audiences, either to be translated or to be read in English by native speakers of other languages. According to numerous scholars, many companies view international communication as a major area of concern and as a significant expenditure. We cannot talk about audience these days without including the significant problems involved in writing for non-native speakers of English. Attempts to address these problems, as well as the relatively low literacy rate of English speakers in some lines of work, have included the development of systems called Plain English, Simplified English, and Controlled Language.

Plain English, Simplified English, and Controlled Language are three terms used to describe attempts to produce English that is easily readable, accessible, and usable. While usage of these terms is not necessarily standardized, Controlled Language systems tend to be designed and used to make both machine and human translation faster and more accurate, and to improve the clarity of communication among professionals in the same line of work.

Simplified English is the term used by the European Association of Aerospace Industries (EASA) for its own controlled version of the language specific to aircraft maintenance. The EASA says this about its Simplified

English system: AECMA Simplified English (SE) consists of a limited vocabulary and a set of rules intended to increase the readability of technical texts. It is called a “controlled language” because these rules impose on writers’ simple syntax:

- a limited number of words
- a limited number of clearly defined meanings for these words—in general, each word has only one meaning
- a limited number of parts of speech for the words—in general, each word has only one part of speech [1, p. 34].

Plain English, on the other hand, is intended to be used for a variety of documents, settings, and purposes, and, as such, allows the writer much more latitude in language use. Plain English “movements” (established in the United Kingdom and Australia as well as the U.S.) have primarily targeted government documents, especially those intended for consumers, taxpayers, and other non-specialist readers.

Plain English, Simplified English, and Controlled English systems are all based on research on how readers process text, so they tend to focus on the same principles of writing, particularly on the reduction of the vast vocabulary of English to those terms most readily understood and on the use of easily processed syntactic forms.

While Controlled Language and Simplified English schemes are used largely to facilitate translation and are applied in very restricted environments, the Plain English movement is influencing the writing of many types of documents that are intended to be read in English. The Plain English movement has had its ups and downs in the U.S. but has been widely applied and accepted in Australia and, to a lesser extent, the U.K. On 1 June 1998, U.S. President Bill Clinton issued a memorandum calling for the use of Plain Language in government writing.

The memo specifically recommends that writers use

- Common, everyday words, except for necessary technical terms

- You and other pronouns
- Active voice
- Short sentences [2, p. 89].

One principle of most Plain English, Simplified English, and Controlled Language guidelines, and a precept of many technical writing textbooks, is the use of simple everyday words, instead of ornate, technical or complex vocabulary. The SEC Plain English handbook, for example, advises writers to “use short, common words to get your points across” [1, p. 204]. Specifically, it recommends using *end* instead of *terminate*, *explain* rather than *elucidate*, and *use* rather than *utilize*.

However, the history of English is such that the majority of “everyday” words, including those recommended by the SEC, came into the language from German through Old English and Middle English. 86% of the terms considered too technical or “fancy” are listed in the American Heritage Dictionary as having Latin or French origins.

For an international audience, the implications of such lists are interesting. Readers whose native languages also derive from Latin (French, Spanish and Italian, primarily) may be more likely to comprehend the very terms that the Plain English advocates would like to eliminate from workplace writing. On the other hand, speakers of Germanic languages may find the shorter substitutions more familiar.

The SEC Plain English handbook recommends using the two- (and three-) word verbs (*find out about* instead of *acquaint with*; *speed up* instead of *accelerate*; *put together* instead of *assemble*; *fill in* instead of *complete*, etc.): *You will not have **to pay for** or turn in your shares of Beco stock to receive your shares of Unis common stock from the spin-off* (a nominalization of a phrasal verb); *If you want to buy shares in Fund X by mail, **fill out** and sign the Account Application form* [1, p. 132].

Thus, the expectation of the Plain English advocates is clear that readers of English readily understand these phrasal verbs. However, with the dramatic

increase in the number of non-native speakers of English in our workplaces, our audiences are more likely than not to include people who may have difficulty with the more idiomatic elements of English, particularly phrasal verbs. Therefore, writers may want to be judicious in their use of phrasal verbs.

References:

1. AECMA Simplified English Guide. - Derby, UK: InfoVisions Systems Ltd. – 1998. – P. 34.
2. Clinton William J. Presidential Memorandum on Plain Language [Електронний доступ] – Режим доступу: <http://www.npr.gov/library/direct/memos/memoeng.html>.

Білова А. Г.

ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Є декілька досліджень, присвячених використанню фільмів під час вивчення іноземних мов, які були взяті до уваги. Це дослідження М. Аллана (M. Allan), Ф. Столлера (F. Stoller) та інших [3]. Під час підготовки завдань і планування заняття застосовується багато методів, які приваблюють і мотивують студентів, а також допомагають їм отримувати користь від добре спланованого, ретельно підготованого поетапного відео класу. Фільм можна переглянути весь, його можна розбити на частини чи використовувати тільки одну якусь частину. Це додає різноманітності заняттю й гарантує всебічне використання фільму.

Ф. Столлер зауважує [2], що відео заняття зазвичай складається з трьох етапів. На першому етапі студенти виконують підготовчі вправи перед переглядом фільму, на другому – під час перегляду, на третьому – завершальні вправи безпосередньо після перегляду. Ми пропонуємо додати ще один етап, до якого входить виконання домашнього завдання по фільму, адже саме на цьому етапі робиться акцент на письмових вправах.

Поетапність заняття гарантує, що учні будуть зосереджені і вмотивовані. Характер і тривалість вправ залежать, природно, від обраного фільму, потреб учнів, їх мовного рівня й навчальної мети. На першому етапі студенти поступово знайомляться з сюжетом, персонажами і місцем дії фільму. На цьому етапі доцільно давати вправи на прогнозування, використовуючи колективне обговорення за допомогою наочних посібників, таких, як світлини й інші зображення, вправи зі словами й виразами з фільму чи просто питання, пов'язані з основною темою, опитування студентів, інтерв'ю, обговорення назви фільму, заповнення пробілів. Підготовчі письмові вправи також можуть бути використані перед переглядом фільму: студенти можуть, наприклад, написати, що вони очікують побачити, ґрунтуючись на назві. Перед переглядом фільму можна використати й такі різноманітні види завдань, як колективне обговорення, групування слів за значенням чи тематиці, опитування, ескіз, вільне письмо, співбесіда і збір інформації.

Незважаючи на те, що фільми – це прекрасний спосіб зробити наші заняття більш цікавими й мотиваційними, використовувати їх не так просто, й існує декілька факторів, які треба враховувати використовуючи фільми під час вивчення англійської мови. Одним із ключових факторів під час планування заняття є вибір фільму. Ф. Столлер [2] підкреслює, що використання фільмів потребує великої уваги, і викладач має грати важливу роль, щоб забезпечити ефективність такого заняття, щоб фільм був чимось більшим, ніж просто можливість відпочити. Важливо пам'ятати, що фільми не замінюють викладача, але вони справді корисні для занять у класі, коли використовуються належним чином. Більше того, роль викладача має сприяти активному перегляду, щоб учні стали кимось більшим, ніж просто пасивними спостерігачами. Фільм треба ретельно переглядати зарані. Також важливо, щоб учні розуміли інструкції вчителя, оскільки вони, вірогідно, не вважають фільм одним із інструментів навчання. М. Аллан [1] також приділяє особливу увагу тематиці фільмів. Вони повинні мати безпосередній стосунок до студентів. Сюжети фільмів

мають бути цікавими для студентів, щоб мотивувати їх до активної роботи. Інакше кажучи, теми мають бути привабливими для студента і педагогічно обґрунтованими, а це може бути складним завданням. Ще одним важливим фактором, який необхідно враховувати під час вибору фільмів, є рівень знань студентів. Фільм має бути достатньо зрозумілим, щоб студенти могли виконати завдання. М. Аллан [1] додає деякі фактори, які необхідно враховувати під час вибору фільму для певного рівня володіння мовою. Одним із них є щільність мови. У діалогах має бути достатньо пауз, щоб студенти встигали слідувати за сюжетом. Другим фактором є візуальна підтримка. Це означає, що зображення підтримує вербальне повідомлення достатньо добре, і глядачі можуть здогадатися, якщо це необхідно, про те, що відбувається у фільмі. Хоча для більш просунутих студентів можлива менш наочна візуальна підтримка. Третій фактор – це манера проголошення. Якщо персонажі говорять дуже швидко або з різними акцентами, це може завадити розумінню мови. Проте, різні акценти також є мотивуючим завданням для більш підготовлених студентів. М. Аллан [1] також виділяє три фази під час вибору фільму для заняття англійською мовою: перегляд, перегляд фільму без звуку, а потім перегляд його зі звуком. Перегляд фільму без звуку необхідний для того, щоб викладач помітив візуальні повідомлення. Після перегляду фільму без звуку його потрібно дивитись зі звуком, щоб вирішити, чи достатньо зрозуміла мова.

Незважаючи на те, що цей вид діяльності займає досить багато часу, відгуки студентів завжди позитивні, а заняття універсальні й цікаві.

Бібліографічні посилання:

1. **Allan M.** Teaching English with video / M. Allan. - London: Longman, 1985
2. **Stoller F.** Films and Videotapes in the ESL/EFL Classroom. Paper presented at the annual meeting of the Teachers of English to speakers of other languages, 1988. [Електронний ресурс] : [Режим доступу] : <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED299835.pdf>
3. **Katchen J.E.** Teaching a Listening and Speaking Course with

DVD Films: Can It Be Done? / H. C. Liou, J. E. Katchen, and H. Wang
(Eds.) - *Lingua Tsing Hua*. Taipei: Crane, 2003. – P. 221-236.
<http://mx.nthu.edu.tw/~katchen/professional/festschrift.htm>

Блошко В. Ю.

**СТИЛІСТИЧНА ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ *КОЛІР*
В ПОЕЗІЇ ФІЛІПА ЛАРКІНА “AMBULANCES”**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Художній світ англійського поета ХХ ст. Філіпа Ларкіна є цікавим для лінгвістичних досліджень у різних аспектах, одним з яких є когнітивний рівень мови, адже завдяки йому можна побачити зв'язок знання, досвіду, об'єктивних процесів, що проходять у мозку людини, з мовою. Пояснення таких зв'язків допоможуть зрозуміти зв'язок мислення та мови.

Творчість Філіпа Ларкіна вивчається переважно британськими дослідниками, які займаються повоєнною літературою Великої Британії. Більшість досліджень стосується поезії Ларкіна в біографічному дискурсі. Цінною роботою такого плану є книга Дж. Бута “Philip Larkin. The Poet's Plight”. Блейк Моррісон у своїх публікаціях намагався відповісти на питання щодо того, яке місце займає доробок Ларкіна серед художніх тенденцій свого часу. Досліджень, які б висвітлювали концептуальну структуру художнього світу Ларкіна, немає. Тож спробуємо провести аналіз вербалізації концепту *колір*, а також надати власне тлумачення даного концепту в творчості поета.

Спектральні характеристики навколишнього світу у мовах народів світу відобразилися в вигляді концепту *колір*. Цей концепт має широке інтерпретаційне поле, до складу якого входять асоціації з рухом, різноманіттям, приналежністю, а на основі них і з мотивом життєствердження. На цій базі *колір* слугує кодифікатором світогляду в найбільш широкому розумінні. Символи кольору демонструють

прив'язаність до архаїчних концептів, що характеризують основи культури та релігії народів світу.

Поет демонструє своє вміння працювати зі словом, за допомогою якого передає ідейний зміст твору – мотив невідворотності смерті. Зв'язок концептуального рівня зі стилістичним простежується в кольоровій палітрі вірша. В “*Ambulances*” концепт кольору реалізується в формі лексико-семантичного поля. Це поле складається з трьох компонентів, назв кольорів – сірого, білого та червоного. Кожен з них відображає ту чи іншу сторону концепту. Перший із них зустрічається в першій строфі, два інших – у наступній. Якщо універсальний концепт закликає до життя, то відповідний концепт у Ларкіна – до смерті. Автор навмисне вживає кольорові найменування з такими тропами, при яких неодмінно активізується негативна символіка. Навіть яскраві кольори, які в ізоляції несли б радісний колорит, відображають суворість смерті та беззахисність людини перед нею.

Темою даного вірша Ларкін обрав роздуми над участю людини, що знаходиться в кінці своєї подорожі по життю. Мотив смерті в “*Ambulances*” є центральною темою.

В англійській мові слово “grey” належить до стилістично нейтральної лексики. Завдяки ахроматичності, сірий колір у різних народів світу символізує смиренність, меланхолію, байдужість. Також він часто використовується для позначення нудної розсудливості. Через попіл сірий колір пов'язується зі смертю, трауром та душею.

У вірші цей колір зустрічається в такому реченні:

Light glossy grey, arms on a plaque,

They come to rest at any kerb:

All streets in time are visited.

Білий колір майже всюди асоціювався з чистотою, світлом та радістю. Як ознака духовності та святості, білий одяг служив ритуальним атрибутом друїдів та священників в язичництві. Білий означав невинність, подекуди недосвідченість та новизну. Однак з іншої сторони цей колір мів

певне відношення до смерті: демонічні створіння міфології європейських народів мали мертво-біле обличчя.

В “*Ambulances*” слово “*white*” є епітетом до слова “*face*”, тому ця лексема виступає синонімом до прикметника «блідий».

Слово *red* не є епітетом, оскільки не виражає відношення автора до предмету, позначене словом *stretcher-blankets*. Синонімія, окрім різноманітних відтінків, демонструє асоціативні зв'язки з такими словами, як *blushy*, *bloody*, *revolutionary*, *fiery*, *burning*. Словник символів доповнює концепт цього кольору. Так, в давніх релігіях червоний був емблемою богів сонця, війни та влади в цілому. Часто цей колір мав негативне смислове навантаження, адже саме з таким кольором сприймалися боги зла, зокрема єгипетський Сет. Здавна червоний був кольором нездорового збудження. Таким чином, слово зберігає зв'язок з концептом сили, агресії, а також образом крові.

Яскраво червоний зазвичай гармонійний в парі з яким-небудь ахроматичним кольором. В даному випадку це сполучення червоного та білого, яке визнається окремим символом. На фоні білого червоне уособлює пролиту кров, а в протилежному випадку – смертельну блідість. Безкровність підкреслюється фонетичним прийомом: слова *white* та *wild* є настільки співзвучними, що читач може побачити в цьому словосполученні повтор типу «біле-біле» чи «дике-дике». *Overtops* та *is stowed* в сполученні з *face* виражає пасивність хворого, безпомічність перед недугою, адже ці слова зазвичай вживаються з неживими предметами.

Таким чином, палітру вірша “*Ambulances*” утворюють три кольори – сірий, білий та червоний. Кожен з них допомагає з різних сторін розкрити головну думку вірша – невідворотність смерті. Завдяки екстралінгвістичним зв'язкам кожен з кольорів перед читачем постає у всьому багатстві його асоціацій, які забезпечуються символікою кольорових найменувань. Однак без певних стилістичних прийомів символічне значення кольорів не реалізувалося б. Смерть означає

відсутність життя, і цю лінію покриває сірий колір. Білий колір характеризує пасивність та слабкість людини перед смертю. Червоний колір виступає в “*Ambulances*” як описове означення та забезпечує контраст в одному реченні зі словом *white*, уособлюючи агресію, з якою смерть здатна переслідувати людину. Незважаючи на простоту кольорових найменувань, майстерне володіння словом Ларкіна перевтілило це невелике лексико-семантичне поле в багатство образів та асоціацій.

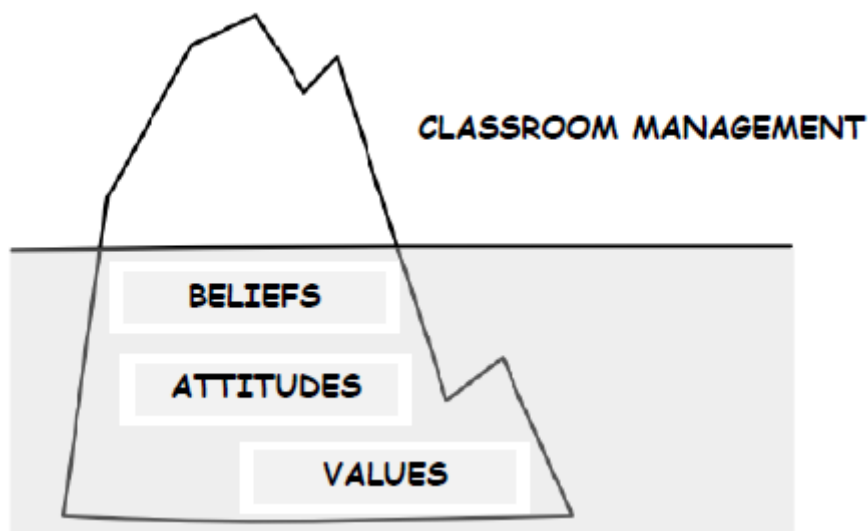
Budilova O. V.

TEACHER’S ICEBERG: TIPS FOR EFFECTIVE CLASSROOM MANAGEMENT

Oles Honchar Dnipro National University

Current era sets specific requirements to professional skills, the acquisition of which starts in school. Consequently, teachers face the need to reframe their approaches to teaching and review their roles in the English As a Second Language (ESL) classroom. This reframing lies within the 21st century skills concept, actively developed and promoted by numerous US and European educators. According to U. Ansari, modern teachers are supposed to foster learners’ curiosity and creativity through critical thinking and problem solving tactics, develop their leadership skills as well as promote interaction and conversational skills [1, p. 2].

These changes entail a changed teachers’ attitude to classroom management, which is supposed to meet a whole scope of learners needs. Although classroom management has longtime been thought of one of the first and foremost skills to be acquired by in-service teachers, contemporary educators believe it is rather a result of how teachers conceptualize their work with the students. For instance, one of the classroom management-related concepts recently introduce by the British Council educators is called Teacher’s Iceberg [3]:

In other words, the way the teacher manages classroom totally depends on the values they cherish as to their interaction with the students, attitudes they have towards their students and beliefs they have in relation to learners and a teaching-and-learning process. For instance, a teacher who believes in the power of interaction and problem-solving education manages classroom in an interaction-promoting manner, while a teacher who advocates for one-sided knowledge transmission is more likely to follow a teacher-centered approach.

It goes without saying that this view of teaching greatly affects the roles a teacher may play in the classroom. Following the concept developed by Harden & Crosby, we can outline the following roles of the teacher:

1. Information Provider is commonly referred to as a lecturer, who is responsible for transmitting knowledge to the target audience. From this perspective, the teacher is seen as an expert in the field, whose responsibility is to share professional information with learners. In addition, the provision of information may imply some interpretation of the data the students are already aware of, but need more insight as to how to make the most effective use of the available information. Although a lecture as a form of a teacher-student interaction is now under threat of reduction, it has been proved that enthusiastic and knowledgeable lecturers have a great inspirational power and possess sufficient potential to keep the audience interested and involved [4, p. 8].

2. Role Model is normally viewed as learning by observation and imitation of the example the students see in their teachers. According to numerous scholars, “role modeling is one of the most powerful means of transmitting values, attitudes and patterns of thoughts and behavior to students and in influencing students’ career choice” [4, p. 9].

3. Facilitator is one of the most important roles of the teacher who seeks to guide their students through the huge flow of information rather than impose their knowledge and views on the audience. Being a facilitator actually means giving students more freedom and enabling them to gain knowledge, as opposed to provide them with different types of information. This role became crucial with the advent of problem-based learning, whereby students cooperate under the teacher’s supervision and are given appropriate directions in their search for specific information. According to Harden & Crosby, in this setting, teachers have to be able to communicate with groups, to promote group work and to create favorable atmosphere for brainstorming ideas and exchanging opinions [4, p. 10].

4. Planner as a part of the teacher’s routine is commonly related to curriculum. In this sense, the teacher should be very careful about their learners’ needs and expected outcomes. Besides, when planning the curriculum, teachers should keep make it content-based, employ appropriate educational strategies and adopt effective assessment tools to track their students’ progress [4, p. 11].

5. Assessor’s role is logically connected with the previous one, as the teacher is supposed to regularly monitor their students’ academic performance and collect feedbacks in order to ensure professional development and personal growth. Apart from that, teachers are highly encourage to do self-evaluation, whereby they are expected to analyze their own teaching skills and identified their need to retrain or go for certain improvements [4, p. 12].

6. Resource Developer is seen as a role, which gives a teacher a great opportunity to develop their own teaching materials instead of/in addition to using the existing ones. The whole scope of such opportunities has significantly expanded with the advent of computer technologies, which gives access to a huge variety of sources and exercises to be done online at home and in the

classroom as well as to applications for practicing different aspect of language on the go [4, p. 12].

It is necessary to point out that in the 21st century a huge step was taken towards a change in the teachers' role and classroom management. U. Asarni identifies the following most significant switches in both aspects of learning in the previous century compared to nowadays [1, p. 5]:

- From a teacher-centered and memorizing-based lessons to project-based, real-life education;
- From a time-based approach to result-oriented teaching;
- From mere facts to students' ability to use their background knowledge;
- From focusing on lower-order thinking skills* to developing higher-order thinking skills;
- From textbook-based learning to research and experiment;
- From passive learning to active involvement;
- From isolation to cooperation;
- From limitations to learning freedom;
- From behavior issues to serving different learning styles;
- From fragmented courses to multidisciplinary approach;
- From teacher-only assessment to self-, group-assessment, feedbacks and discussions.

To sum up, the way teachers manage their classroom is based on their values, attitudes and beliefs, which, in turn, identify their role in the classroom. One of the main goals pursued by effective teachers is to bring their students to good, well-measured outcomes, which opens the students' path to learning for life as opposed to be trained to a test. This approach makes students equally responsible for their academic progress and future success.

References:

1. Ansari U. Image of An Effective Teacher in 21st Century Classroom / U. Ansari, S. K. Malik. – Islamabad, Pakistan. – 2013. – Vol. 3.

2. Bandura A. Social foundations of thought and action / A. Bandura // Are the teachers teaching? Measuring the education activities of clinical faculty. – Academic Medicine. – 70(2). – 1986.
3. British Council Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.britishcouncil.org.ua>
4. Harden R. The Good Teacher Is More Than A Lecturer – The Twelve Roles Of The Teacher / R. Harden, J. Crosby // AMEE Education Guide No 20. – Dundee, UK. – 2000.
5. Malik S. K. Prospective Teachers' Awareness About Interpersonal Skills – a Comparative Study / S. K. Malik. – 2012. – Vol. 3.

Ваняркін В. М.

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗВ'ЯЗОК І ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ТЕОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ І ЛІНГВІСТИКИ ТЕКСТУ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Незважаючи на значну кількість робіт з лінгвістики тексту, спірних питань, пов'язаних з теорією тексту, не стає менше. Що таке **текст**? У процесі вивчення тексту учені прийшли до висновку, що текст відрізняється інформативністю, цілісністю і зв'язністю, а речення в більшості своїй цими рисами не володіють. Текст містить у собі різні види повідомлень, а речення містить лише один їх вид. У текстах відображається життя у всіх його багатогранних виявах: суспільному, культурному, особистому, художньому і т.д. Тому тексти співвідносяться з різними функціональними стилями мови. Кожний такий стиль має свої особливості, які і визначають характер текстів: діловий лист, репортаж, поема тощо. У цьому відношенні головним чинником тексту є його комунікативне призначення, оскільки текст призначений для емоційно-естетичного впливу на тих, кому він адресований.

Маючи на меті передачу і зберігання інформації, текст є внутрішньо зв'язаним, закінченим цілим, якому притаманна ідейно-художня єдність.

Подібно до того, як слово виділяється в мові специфічною для нього відокремленістю й оформленістю, так і текст виділяється, передусім, цілісною оформленістю, яка включає інформативність, цілісність, зв'язність, замкнутість і завершеність повідомлення.

Інформативність тексту витікає з того, що текст складається з речень, кожне з яких виражає закінчену думку. Сукупність цих «закінчених думок» може вміщувати додаткову інформацію, яку автор кодує «поміж рядків» і яку потім декодує читач тексту.

Цілісність тексту витікає з уміння автора дібрати мовні засоби й організувати їх таким чином, щоб привести читача до усвідомлення того, на чому він хотів акцентувати його увагу. Зовні цілісність демонструється наявністю початку та кінця тексту, його поділом на абзаци, частини, пункти і т. ін. Внутрішня цілісність пізнається через аналіз та визначення тематичної сітки, що слугує розкриттю ідеї тексту.

Зв'язність демонструється таким лінійним розташуванням фрагментів тексту, який забезпечує адекватне декодування читачем інформації, яку хотів донести до нього автор.

Замкнутість перекликається з поняттям цілісності тексту і рекомендує всі сторонні фрагменти інформації, які виходять за межі комунікативного завдання цього тексту, розміщувати поза текстом у вигляді передмов, післямов, посилань, довідників тощо.

Завершеність – це дуже важлива властивість тексту, що відрізняє його від речення або іншого факту мови. Завершеність літературного тексту демонструється для читача різними, закріпленими в історії культури, зовнішніми ознаками: публікація окремою книгою, на окремому аркуші, із заголовком та іменем автора, окремим файлом тощо.

Лінгвістика тексту, об'єктом якої є зв'язний текст – закінчена послідовність висловлювань, об'єднаних між собою смисловими зв'язками, – поставила перед собою завдання виявити сутність цих зв'язків і способи їх появи, визначити систему граматичних категорій тексту з її

одинацями, описати на матеріалі тексту сутність й організацію умов людської комунікації.

З цього короткого переліку цілей і завдань нового напрямку стає зрозумілою його близькість до ТП, яка повинна враховувати деякі загальні ознаки текстів, які Ю. Найда назвав «універсаліями дискурсу».

Таким чином, для перекладу є важливим те, як реалізуються «універсалії дискурсу» в мовах, які контактують одна з одною у ПП, і які з цього впливають наслідки для структурування кінцевого тексту.

Проблема тексту – одна з центральних проблем ТП. Саме текст є предметом аналізу на першому етапі перекладу, пов'язаному з інтерпретацією оригіналу, і саме текст є предметом синтезу на його заключному етапі. Аналізуючи вихідний текст, перекладач ставить перед собою питання: яку мету переслідує адресант і які він використовує для цього мовні засоби? Розуміння тексту ґрунтується на усвідомленні його цілісності з обов'язковим урахуванням прагматичних правил його побудови. При цьому важливим є не лише сказане, але і те, що мається на увазі. Звідси виникає необхідність в обов'язковому врахуванні пресупозицій, які повинні включати не лише сказане раніше, але і просто відоме, «я» мовця, його соціальний статус, фонові знання тощо. У зв'язку з цим доречно згадати слова І. Гальперіна про роль підтексту, що співіснує з вербальним вираженням супутнього йому і запланованого творцем тексту. Висунуте ним положення про «змістово-підтекстову інформацію» як про органічну частину змісту тексту має безпосереднє відношення до перекладу.

Перекладацька стратегія залежить від особливостей тексту. Зручною в застосуванні є типологія текстів, розроблена Ю. Ванніковим. Ця схема заснована на 14 головних ознаках, які узагальнюють істотні з точки зору перекладацької практики властивості тексту.

Типологія, розроблена Ю. Ванніковим, може здатися дещо громіздкою, проте це якраз і робить її більш придатною поставленому завданню – відображенню реального різноманіття текстів. Істотною

перевагою цієї типології є також і те, що вона враховує наявність змішаних і перехідних випадків.

Бібліографічні посилання:

1. Ванников Ю. В. Типы технических текстов и их лингвистические особенности (методическое пособие) / Ю. В. Ванников. – М. : Всесоюзный центр переводов, 1984. – Ч. 1. – 62 с.
2. Гальперин И. Р. Стилистика английского языка / И. Р. Гальперин. – М. : Высшая школа, 1981 – 316 с.
3. Nida E. A. Language Structure and Translation / E. A. Nida. – Stanford : California, 1975. – 283 p.

Варич І. В.

СТИЛІСТИЧНА МАНЕРА В. БЛЕЙКА НА ПРИКЛАДІ ОБРАНИХ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Однією з найвідоміших і найвагоміших робіт В. Блейка кінця XVIII століття є саме збірка “Songs of Innocence and Experience”, написана в 1784-1790 роки. “Songs of Innocence and Experience” складається з двох частин, які були написані в різний період творчості поета, майже кожний вірш з першої книги протилежний за своєю ідеєю віршу з другої книги. Обидві частини збірки починаються творами з однаковою назвою “Introduction”. За задумом поета перший вірш написаний для дітей (автор має на увазі стан душі невинності, безтурботний як у дитинстві), йому протиставляється (у другій частині збірки) свідомість та розум людини з досвідом, яка вже багато чого пережила, її вже нічого не здивує, а навпаки існує лише розчарування в житті.

Вірші мають протилежні за настроями та емоційним навантаженням образи. Так, у «Вступі» з «Пісень невинності» дитина (child), що є символом Христа, та поет, який представлений в образі пастуха, якого

Господь благословляє на труд. Ягня також є символом невинності та чистоти. Усі образи є світлими, які передають піднесений настрій твору.

На відміну від першої збірки, вірш з «Пісень досвіду» відкривається читачам образом Барда, який наділений видінням пророцтва, що почув слово істини, ще до гріхопадіння, під яким розуміється занепад уяви та розквіт розуму. Такий початок передає нам настрій ближчий до похмурого та навіть тривожного.

Вірші «Няньчині пісні», з такою назвою написані твори в кожній частині збірки, розповідають однакову історію: з приходом ночі няня закликає дітей повернутися додому. Говорячи про проблематику творів, можна виділити дві головні проблеми: діти та батьки; невинність та досвід (що є ключовою темою всієї збірки). Так, перша проблема розкрита через відносини дітей та няні, її лагідному тоні та дозволі грати далі. Вона могла б примусити дітей піти додому, але вона погодилася на свободу думки малечі.

Другу проблему поет розкриває через різне світосприйняття: няня помічає лише прихід ночі, а діти ознаки того, що день ще триває. Діти живуть у постійній грі, у своїй уяві, у даному моменті, а доросла людина навпаки сприймає лише реальні події, мислить раціонально та розумно.

Дитячі знання – одна із головних тем цього віршу. Няня знає, що на зміну дню прийде ніч, а молодість замінить старість. А діти, як і все живе навколо, вірять лише в радість. І няня підкорюється дитячій інтуїції, дарованій Богом, обирає її, а не набутий дорослою людиною досвід на землі.

У даних творах автор розкриває дані теми з різних сторін. У вірші з першої частини збірки В. Блейк показує нам життєрадісність та гарні відносини між дітьми та нянею, у другому навпаки любов до дітей відсутня.

У вірші з першої частини збірки діти граються на зеленому пагорбі:

When voices of children are heard on the green

And laughing is heard on the hill.

У даному контексті зелений колір пов'язаний з весною, плодючістю та життєрадісністю. Така символіка підкреслює свободу і гру, які є ключовими поняттями цього вірша.

У творі з «Пісень невинності» за допомогою різних стилістичних засобів (фонетичних: асонансу, алітерації; лексичних повторів) поет представляє образ люблячої няні, яка спокійно відпочиває насолоджуючись спостерігає за дитячою грою. Наприклад, у другій строфі, коли няня просить дітей покинути гру словосполучення “*leave off play, and let us away*” має алітерацію та звучить дуже просто та зрозуміло для дітей. Також у першому рядку останньої строфи є асонанс: “*Well, well, go and play till the light fades away*”, що є засобом милозвучності. А у передостанньому рядку спостерігаємо алітерацію та асонанс: “*The little ones leaped, and shouted, and laugh'd*”. Таке звучання передає читачу легкість, нагадує наспівування мелодії.

У вірші «Няньчині пісні» з «Пісень досвіду» образ няні зовсім інший, вона сумна та зовсім не радіє дитячим іграм, їй це приносить лише розчарування. Другий вірш з “Songs of Experience” має такий же початок: “When voices of children are heard on the green”. Тема віршу співпадає з першим: прохання няні до дітей повернутися додому, бо ніч вже близько. Проте настрої та ідея в “Nurse's Song” з частини “Song of Experience” зовсім інші. Головною думкою твору є досвід та його негативний вплив.

Діти грають не на пагорбі, а в долині, та чути не сміх, а лише шепіт: “*And whisperings are in the dale*”. Таким чином, автор зображує події на контрасті. Діти не перебувають у піднесеному настрої, оскільки не чути їхнього веселого сміху. Слово “*whispering*” вказує нам на те, що дітям доводиться приховувати власні емоції.

В образі няні відчувається негативне ставлення до дітей, можливо через те, що своїми молодими роками вона не задоволена, дивлячись на дітей та згадуючи свої роки юності, її обличчя блідніє:

*The days of my youth rise fresh in my mind,
My face turns green and pale.*

У цьому вірші зелений колір за своїм символічним значенням досить відрізняється від попереднього твору. Оцінюючи настрій няні та її ставлення до дітей, можна зробити висновок, що “green” символізує її заздрість.

В. Блейк у “Nurse's Song” з “Song of Experience” зображує менше природних явищ, усі образи природи символізують прихід ночі: “...*the sun is gone down, and the dews of night arise*”. Відсутні живі істоти (птахи, вівці). Сама ніч символізує страх, небезпеку та є причиною смутку. Тоді як в першому вірші була описана лише як відпочинок перед приходом нового дня повного веселощів та гри.

У вірші з «Пісень невинності» присутні такі негативні образи, як зима та ніч, що символізують небезпеку та розчарування, але їх прихід неминучий. “*Spring and day*” символізують молоді роки, а “*winter and night*” – це доросле життя, у якому багато неправди (“*disguise*”). А займенники “your” (“*Your spring and your day*”) говорять про відчуження няні (дорослих) від дітей (щирості, чесності).

За допомогою лексики можемо спостерігати ідейну протилежність творів. У першому вірші використана лексика створює позитивний настрій твору та підкреслює чудову взаємодію між нянею і дітьми: *green, hill, laughing, heart, rest, sun, sky, play, birds, sheep, leaped*. Та лексичний склад другого віршу передає сумну атмосферу: “*whisperings*”, “*green and pale*”, “*winter*” and “*night*”, “*wasted in play*”.

Таким чином, зробивши лінгвостилістичний аналіз творів, можна зробити висновки, що вірші зі збірки “Songs of Innocence and Experience” під назвою “Introduction” та “Nurse's Song” повністю відповідають індивідуальному стилю Вільяма Блейка. Простежується відмінність віршів з «Пісень невинності» та «Пісень досвіду», що чітко розкриває повну назву збірки: «Пісні невинності і досвіду, що показують два протилежних стани людської душі» (стану дитячою наївністю — відкритості перед Богом і гіркого досвіду — затьмарення душі розумом матеріалізму), і тільки в їх єдності Всесвіт знаходить свою цілісність.

Бібліографічні посилання:

1. Зверев А. М. Блейк У. Избранные стихи. Сборник. Сост. На англ, и русск. яз. – М.: Прогресс. – 1982. – 558 с.
2. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / [Селіванова О. О.]. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с.
3. Damon S. F. A Blake Dictionary: The Ideas and Symbols of William Blake. – Hanover: Dartmouth College Press, 2013. – 532 p.
4. Gilchrist A. The Life of William Blake Plymouth. – New York: Dover Publications, 2017. — 640 p.

Василько В.С.

ОСМИСЛЕННЯ КОНЦЕПТУ «ЛЮБОВ» В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Лексема «любов» номінує один з базових культурних концептів, що виражає духовні сутності, що має складну й тонку структуру і багатий ціннісний й емоційний зміст. Багатьма дослідниками встановлено, що найбільш багаті і своєрідні в плані відображення духовної культури, її образів, символів, стереотипів - закарбовані в семантиці мов образи емоцій людини [4, с. 1]. Емоційна сфера - одна з найважливіших складових внутрішнього світу, об'єкт цілого ряду досліджень, мета яких - описати всю різноманітність мовних засобів репрезентації цієї сфери. У цій сфері найбільш повно виражаються особливості національної свідомості. А любов як базове почуття, передає психо-емоційні стани людини, і концепт, що виявляє себе в будь-якій культурі, стає значущим об'єктом для дослідження і виявлення національної специфіки [3, с. 1].

Саме тому, *основна мета роботи* – розглянути, як осмислюють значення концепту «любов» в англійській мові, завдяки аналізу дефініцій в англомовних словниках.

Семантичний простір концепту «любов» не має певних меж. Чим істотніше і важливіше те чи інше почуття для самосвідомості і самого існування особистості, тим різноманітніше і багатше мовні засоби репрезентації цього почуття. Любов в цьому сенсі не знає собі рівних, особливо любов чоловіка і жінки (величезна життє-освітня роль якої - один з головних мотивів всіх проявів художньої творчості). Однак, любов як мовний образ стала привертати увагу лінгвістів відносно нещодавно.

Словник англійської мови Wordsmith Dictionary Treasures дає такі дефініції англійської лексеми «love»:

1. Ніжна і пристрасна прихильність до іншої людини (Tender and passionate affection for another person);
2. Глибока і сильна прихильність до друга або родича (Deep and strong affection for a friend or relative);
3. Сильний інтерес чи насолода, як діяльність (Strong interest or enjoyment, as for an activity);
4. Особа, діяльність або об'єкт, до яких людина відчуває сильну прихильність або сильну симпатію (A person, activity, or object for which one has intense affection or strong liking);
5. Жертовне зобов'язання, особливо в релігійному досвіді (A sacrificial commitment, especially in religious experience) [1].

Основне значення слова «любов» в цілому виражає те спільне розуміння любові, яке притаманне носіям англійської мови: почуття серцевої схильності і потяга до особи іншої статі, яка може відрізнитися за інтенсивністю та тривалістю.

І дійсно, кожна людина, що володіє англійською мовою, переведе фразу «Я люблю кіно» як «I like cinema», в той час як вислів «I love cinema» буде відображати вже щось більше, ніж просто захопленість. Тобто в англійській мові ця лексема, використана по відношенню до неживого об'єкту, висловлює велику інтенсивність прояву почуття [3, с. 1].

На противагу англomовній філософії, що не зосереджується безпосередньо на питаннях любові як почуття між чоловіком та жінкою,

концепт «любов» в англомовних психологічних текстах включає в себе наукові уявлення, гіпотези та теорії власне романтичної любові. В англомовній психологічній літературі існують певні розбіжності щодо кількості та природи типів міжособистісної любові.

Залежно від авторської концепції, таких типів може бути:

1. два: loving та liking (Z.rubin); passionate love та companionate love (E. Hatfield);
2. п'ять: Eros, Ludus, Storge, Mania, Agape (J. Lee);
3. вісім: consummate love, infatuated love, romantic love, empty love, companionate love, nonlove, liking, fatuous love (R. Sternberg); Affection, Sexual love, Friendship, Romantic love, Puppy love, Passionate love, Infatuation, Committed love (B. Fehr, J.Russell) [5].

Типологія любові між чоловіком та жінкою в англомовній психологічній літературі враховує буденні уявлення носіїв мови про це почуття та дозволяє стверджувати, що концепт «любов» у науковому психологічному зображенні поєднує певну сукупність почуттів, кожне з яких верифікується за допомогою мовного матеріалу.

Образний компонент концепту міститься в словах чи висловах, які вжиті в переносному значенні, вирізняються своєю силою, яскравістю, барвистістю, тощо. Дуже часто це передають фразеологізми, які мають на увазі любовні почуття. Фразеологічний словник «3500 англійських фразеологізмів і стійких виразів» під редакцією П. Литвинова дає нам такі вирази в категорії «Любов, інтимність, шлюб, спорідненість»:

1. Воркувати, вести любовну бесіду (To bill and coo);
2. Пліч-о-пліч, поблизу, поруч (Cheek by jowl);
3. Захоплюватися (To have eyes for smb);
4. Стара любов, колишнє захоплення (An old flame);
5. Рідна кров (Flesh and blood);
6. Закохатися в когось (To lose one`s heart to smb);
7. Бути пов'язаними між собою, відчувати емоційну прихильність (To be joined at the hip);

8. Укласти шлюб (To tie the knot) [2].

Викладене вище дає підставу для твердження про те, що концепт, який торкається культури – це сукупність усіх смислів і понять, які виникають під час озвучення й осмислення певної мовної одиниці у свідомості людини, а також система уявлень, образів та асоціацій, що виникають унаслідок свідомого чи несвідомого сприйняття й асоціювання. Саме в цьому концепті зосереджений багатовіковий досвід, ступінь і характер розвитку магістральних цивілізаційних процесів загалом та особливостей кожного народу, що синтезується й фільтрується в тезаурусі мовної особистості, зокрема.

Бібліографічні посилання:

1. Wordsmith Dictionary Treasures. The Premier Educational Dictionary-Thesarius. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wordsmyth.net>
2. 3500 английских фразеологизмов и устойчивых словосочетаний / П.П. Литвинов. — М.: Астрель: АСТ, 2007. — 285 с.
3. Зотова Е.С. Концепт «любовь» в русском и английском языках. / Е.С. Зотова // Филологические науки. Выпуск №7, 2015. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://research-journal.org/languages/14300/>
4. Соловьева Т.В. Концепт "Любовь" и его лингвистическая репрезентация в лингвокультурном аспекте: на материале лирических и драматургических произведений К. Скворцова / Т.В. Соловьева // Челябинск: 2009. – 173 с.
5. Ченки А. Семантика в когнитивной лингвистике. Современная американская лингвистика: Фундаментальные направления / А. Ченки // М.: 2002 — с. 340–369.

Верещак К. І.

ПОЕЗІЯ РІЧАРДА ВІЛБЕРА У ЛІНГВОКУЛЬТУРНОМУ АСПЕКТІ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Художній текст, як носій культури певного народу, володіє значним національно-культурним потенціалом, який являє собою «сукупність певних лінгвістичних та екстралінгвістичних ресурсів, які експлікують фрагмент концептуальної картини світу автора і відображають художньо втілену в тексті своєрідність національної дійсності» [1, с. 135].

Спираючись на базові мовні моделі, на історично сформовані ті чи інші мовні структури, автор створює картину світу художнього тексту власними мовними засобами. «Культурний концепт в мовній свідомості представлений як багатовимірна мережа значень, які виражаються лексичними, фразеологічними, пареміологічними одиницями, прецедентними текстами, етикетними формулами, та мовними тактиками» [2, с. 76].

Річард Вілбер – американський поет і перекладач другої половини XX століття. Його відзначають як одного із найбільш яскравих представників академічного канону.

У свідомості американських письменників XX століття відбувся відхід від уявлення про те, що традиційні форми, ідеї й розуміння історії можуть наповнити людське життя сенсом. Розвиток подій після Другої світової війни призвело до того, що історія стала сприйматися як порушення безперервності: кожна дія, переживання і мить мислилися як дещо неповторне. У цей час відбувається зростання знеособлення і споживацтва в масовому урбанізованому суспільстві, рух 60-х років, десятирічний в'єтнамський конфлікт, «холодна війна», загроза навколишньому середовищу.

Американці не є однорідним, монолітним народом. Вони представляють собою змішання різноманітних культур та народів з абсолютно різними поглядами на життя та традиціями. Тому на такому ґрунті виникає проблема терпимості до поглядів один одного. «Вілбер позиціонує себе як поет-громадянин, а не відчужений художник який лише змальовує побачене» [3, с. 96]. Америці не потрібно відокремлюватися від поезії, а навпаки звалити на плечі поета своєрідний образний тягар. Автор

порівнює себе з Йетсом - ірландським поетом, для котрого джерелом натхнення є далеке минуле, адже теперішнє не відповідає ідеалу. Тому у вірші « Water Walker» Вілбер як поет-громадянин запитує себе:

*Can I rest and observe unfold
The imminent singletax state,
The Negro rebellion, the rise
Of the nudist cult, the return
Of the Habsburgs, watch and wait
And praise
The spirit and not the cause, and neatly precipitate
What is not doctrine, what is not bound
To enclosed ground; what stays?*

Вілбер мав незвичайно глибоке коріння – він був одинадцятим поколінням американців, які походять від перших поселенців Масачусетса та Род –Айленда. Його сім'я була не дуже багатою, тому поета можна назвати вихідцем з середнього класу. Його погляди були досить радикальними, тому з посади воєнного криптографа його відправили служити в піхоту. Сам поет у Вірджинії та Іллінойсі боїться можливості поглинання місцевими способами життя. Він вважає за краще залишатися безкорисливим, дотримуючись історичних рухів та суперечливих точок зору. Він хвалить лише те, що заслуговує на його хвалу. Він плекає людей, які змушують його страждати, але допомагають йому побороти місцеву і культурну одноманітність.

Для передачі суті речей та поглядів на життя в воєнні роки в Америці автор звертається до образів минулого. Можна простежити використання в його поезії антропонімів *Habsburgs, Mercurious, Paulsaul, Hamlet, Vishnu, Caesar*, етнонімів *Jew, Greeks, Negro*.

*He carried Jew visions to Greeks
For adoration or curses; For he
Troubled them; whether they called him "babbler" or hailed
him "Mercurios"*

Lawnspray, tricycles, Japanese maples (клен дланевидний, який типово росте в Японії чи Китаї) - ці образи використані, щоб розмістити події на окраїні і позначити терпимі умови життя повоєнної Америки. Назва дерева, яке не є місцевим для американського континенту, використано не випадково, а навмисно, щоб відобразити огидні та синтетичні умови, створені для жителів окраїн. *A dull hallway, drifts and rubbly tunnels, a dented rock-face / Peppered with hacks and drill-holes, a vacant barrack.* Ці місця є свідченням попереднього житла і праці людини, але жителів, робітників та солдатів вже немає, адже вони покинули ці місця чи загинули на війні.

Віршам про війну характерне використання звичайного розмовного стилю, автор навмисне уникає дотримання рими та ритму, щоб показати розмову звичайних простих людей, які брали участь у війні. Зазвичай це були американці з низьких або середніх класів (« Potato»):

*Oh, it will not bear polish, the ancient potato,
Needn't be nourished by Caesars, will blow anywhere,
Hidden by nature, counted on, stubborn and blind.*

*You may have noticed the bush that it pushes to air,
Comical-delicate, sometimes with second-rate flowers
Awkward and milky and beautiful only to hunger.*

Річард Вілбер намагається уникати опису політичних тем, наприклад, війни у В'єтнамі у відкритій манері. Але його поезія має все одно критичний, навіть скептичний погляд на американську культуру. В'єтнам розглядається ним у контексті Другої світової війни.

Разом з урбанізацією з'являється проблема захисту навколишнього середовища. В ХХ столітті деякі індустріально розвинені райони були на грані екологічної катастрофи. Американці почали активно видобувати корисні копалини, використовувати автотранспорт, викидати промислові відходи, спалювати джерела енергії, вирубати ліси и таке інше. Американці були першими хто усвідомив наслідки споживчого

відношення до природи. У вірші «Junk» Вілбер використовує лексику яка саме спрямована на привернення уваги до цієї проблеми : *ashcan, plastic playthings, paper plates, glitter of glass-chips*.

Таким чином, у розглянутих віршах Річарда Вілбера наявні лінгвокультурні маркери: етноніми, антропоніми, екстралінгвістичні фактори, такі як політичний, економічний, соціальний, які конкретизують повоєнні часи в Америці, описують життя провінційної місцевості. У його поезії відображений його власний досвід та погляди на життя.

Бібліографічні посилання:

- 1.Верещагин, Е. М. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского- языка: как иностранного Текст. / Е. М. Верещагин; В. Г. Костомаров. 4-е изд., перераб: и доп. - М.: Рус. яз., 1990. - 246 с.
- 2.Карасик, В. И. Лингвокультурный концепт как единица исследования Текст. / В. И. Карасик, Г. Г. Слышкин // Методологические проблемы когнитивной лингвистики: Сб. науч. тр. / Под ред. И. А. Стернина. Воронеж: ВГУ, 2001.-С.75-80.
- 3.Sharma D. R. Richard Wilbur: An Analysis of His vision / D. R. Sharma. – Boston: University Research Bulletin, 1973. – 147p.

Волкова М. Ю.

ПРОБЛЕМА ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Художній переклад – справжнє мистецтво, творчість, перекладач художніх текстів – той самий письменник, який ніби створює книгу для читача. Основною метою художнього перекладу вважається збереження ідіостилу. До перекладача висувають дві вимоги: 1) перекладений текст має бути максимально наближеним до оригінального тексту; 2) сприйняття

перекладу людиною іншої культури має бути максимально наближеним до сприйняття оригіналу людиною початкової культури.

Інша проблема художнього перекладу – співвідношення контексту автора і контексту перекладача. При художньому перекладі контекст останнього наближається до контексту першого. Критерієм співпадання або розходження обох контекстів є міра співвідношення даних дійсності і даних, взятих з літератури. Письменник іде від дійсності і свого сприйняття її до закріпленого словами образу. Якщо переважають дані дійсності, то ідеться про авторську діяльність. Перекладач іде від існуючого тексту і відтворюваної в уяві дійсності через її «вторинне» сприйняття до нового образного втілення, закріпленого в тексті перекладу.

Немалі труднощі створює для перекладача й використання в оригіналі варіантних та діалектальних форм мови, різних відхилень від літературної норми, індивідуальних викривлень та мовних помилок. У багатьох мовах існують територіальні відмінності різного виду, які створюють перекладацькі проблеми. Особливо варто відзначити випадки, коли автор оригіналу пише нерідною мовою. Текст викривляється під впливом рідної мови автора: можуть бути неправильно вживані слова, граматичні форми та структури.

Розглядаючи роль контексту при перекладі, Г. В. Колшанський підкреслює його націленість «не на абстрактне зіставлення мовних одиниць відповідних мов, а на адекватне відтворення змісту оригіналу», а переклад базується на принципі єдиної організації всіх конкретних мов, на сутності мови як форми відображення дійсності.

Роль інтерпретації при перекладі оцінюється по-різному: від визнання її явищем, яке виправдано тільки відсутністю мовної відповідності, до постулювання її неминучості і необхідності.

Переклад – складний процес, який передбачає відмінне знання мови, культури, особливостей менталітету тієї мови, на яку текст перекладається, і тієї країни, в якій проживають носії мови, необхідно вибрати мову, яка буде рідною для перекладу. Він повинен бути не тільки близький за

змістом, але і створювати ті ж враження, що й оригінал. Так, еквівалентність пояснюється як характеристика перекладу. Ю. Найда стверджує, що переклад полягає в створенні мовою перекладу «найближчого природнього еквівалента» оригіналу; Дж. Кетфорд визначає переклад як «заміну текстового матеріалу на одній мові еквівалентним текстовим матеріалом іншої мови».

У широкому сенсі еквівалентність - рівність, щось рівноцінне і рівнозначне, в теорії перекладу еквівалентність - збереження відносної рівності змістовної, змістової, семантичної, стилістичної і функціонально-комунікативної інформації, що міститься в оригіналі і перекладі [2, с. 39].

Визначаючи неможливість абсолютної тотожності перекладу оригіналу, треба зазначити, що він не впливає на здійснення міжмовної комунікації. Причиною можуть послужити неминучі втрати, пов'язані з труднощами передачі поетичної форми, культурних й історичних асоціацій, реалій та інших тонкощів художнього викладу [1, с. 47].

Сьогодні основною прийнято вважати теорію рівнів еквівалентності В.Н. Комісарова, згідно з якою в процесі перекладу встановлюються відносини еквівалентності між відповідними рівнями оригіналу і перекладу. Одиниці оригіналу і перекладу можуть бути еквівалентні на всіх існуючих рівнях або тільки на деяких з них. Кінцева мета перекладу полягає у встановленні максимального ступеня еквівалентності на кожному рівні. В. Н. Комісарів виділив п'ять змістовних рівнів (рівень мети комунікації, опису ситуації, висловлювання, повідомлення, мовних знаків), причому одиниці оригіналу і перекладу можуть бути еквівалентні один одному на всіх рівнях або тільки на деяких з них, а еквівалентність перекладу полягає в максимальній ідентичності всіх рівнів змісту текстів оригіналу і перекладу.

Повністю або частково еквівалентні одиниці і потенційно рівноцінні висловлювання об'єктивно існують у вихідній мові і в мові перекладу, однак їх правильна оцінка, відбір і використання залежать від знань, умінь і творчих здібностей перекладача, від його вміння враховувати і зіставляти

всю сукупність мовних та екстралінгвістичних факторів. У процесі перекладу перекладач вирішує складну задачу знаходження і правильного використання необхідних елементів системи еквівалентних одиниць, на основі якої створюються комунікативно-рівноцінні висловлювання у двох мовах.

Таким чином, враховуючи, що специфіка перекладу полягає в його призначенні повноправної заміни оригіналу і прийнятті рецепторів перекладу повністю тотожними вихідному тексту, необхідно пам'ятати, що абсолютна тотожність перекладу оригіналу недосяжна, але цей факт не перешкоджає здійсненню міжмовної комунікації. Еквівалентність допомагає визначити ступінь близькості перекладу до оригіналу. Переклад не передбачає створення тотожного тексту, і відсутність тотожності не може служити доказом неможливості перекладу. Втрата елементів тексту при перекладі не означає його «неперекладність». На переклад впливають безліч чинників: різні умови, тематика перекладних текстів, жанрова приналежність, соціо-культурні відмінності. Але еквівалентність є мірилом, яке дозволяє визначити якість і повноту перекладу.

Бібліографічні посилання:

1. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу / В.В. Коптілов. – Київ: Вища школа, 2001. – 166 с.
2. Швейцер А.Д. Перевод в контексте культурной традиции / А.Д. Швейцер // Литературный язык и культурная традиция. – М.: Сигма, 1994. – С. 38-66.

Ворова Т. П., Михайлова А. С., Олешкевич І. П.

СПЕЦИФІКА НАВЧАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Український державний хіміко-технологічний університет*

В даний час у зв'язку з більшою відкритістю європейських кордонів і

підтриманням Євросоюзом курсу на культурний мультиплуралізм посилюється значення наукових робіт, що сприяють розширенню розуміння і розстановці акцентів в тій специфічній області, яка стосується крос-культурної / міжкультурної комунікації та інтерпретації інформації, що отримується на іноземній мові [1; 2; 3].

Взаєморозуміння представників різних культур не забезпечується автоматичним шляхом (тільки на основі декларування добрих намірів про готовність до міжнародних контактів), так як, на жаль, різні народи розмовляють власними мовами, що має на увазі неминучі непорозуміння і спотворення в спілкуванні. У цьому світлі коректної та своєчасної позицією є та, що базується на розгляді сучасного університету не тільки як спеціалізованого навчального закладу для здобуття професійної освіти студентами, а й як великого культурологічного центру, в якому зустрічаються і спілкуються представники багатьох націй і народів.

У цьому контексті логічним кроком є задіявання найбільш повного обсягу можливостей, доступних для вищої школи, з метою зробити доступним повноцінне спілкування, що сприяє взаєморозумінню і враховує особливості мислення, світогляду, релігії, звичаїв, ритуалів, поведінки українських та іноземних студентів – всього того, що підпадає під визначення крос-культурного інформаційного обміну; перераховані вище фактори в широкій мірі впливають на розвиток у студентів лінгво- / соціокультурної компетенції, яка веде до взаємопроникнення і взаємозбагачення рідної / чужої культури, хоча слід вважати цілком допустимим прояв деяких рис паралельного процесу, що характеризується критичним сприйняттям іноземній культури внаслідок наявності певних укорінених стереотипів, марновірства, забобонів або в результаті домінування в світогляді молоді, що навчається, національної культурної моделі над пріоритетами чужої культурної моделі; такі наслідки можна успішно коригувати, згладжуючи можливі гострі кути, або під час позааудиторних культурних заходів (у клубах, гуртках за інтересами, наукових товариствах, на лекціях на іноземних мовах) з культивуванням розкутої

доброзичливої атмосфери, що сприяє налагодженню розуміння / прискоренню інформаційного обміну між представниками різних культур (організація і проведення неформальних зустрічей подібного роду входить у функції кураторів студентських груп), або під час навчальних занять за допомоги опрацювання ситуативних завдань, спрямованих на міжкультурне спілкування та діалог культур, з бажаним наступним критичним осмисленням феноменів національних менталітетів і колективного несвідомого (дана функція входить в обов'язки викладача, який проводить заняття з іноземної мови).

Очевидно, що університетські викладачі стикаються з життєво важливим завданням – задіти ефективні прийоми на заняттях іноземної мови для посилення процесу міжкультурної комунікації, з одного боку, і підвищення рівня засвоєння матеріалу студентами, з іншого. У зв'язку з цим слід зазначити, що аналіз особливостей використовуваних на заняттях типових комунікаційних ситуацій вказує, як правило, на вкрай прагматичний підхід у цій сфері, що виражається в фокусуванні уваги на підборі найбільш затребуваних мовних одиниць / штампів / кліше / ідіом, тоді як на сучасному етапі необхідно відштовхнутися від мовної платформи і перерозподілити акценти на творчі якості комунікантів з оптимізацією їх лінгвістичної активності і соціокультурної інтерактивності (наприклад, з допомогою неодноразових змін ролевих / статусних відносин в парах комунікантів в залежності від їх умотивованості і навчальної спрямованості ситуативної діяльності [4]). У такому випадку можна стверджувати про виникнення особливого комунікативного полікультурного простору зі співіснуванням різних культур в якості нової структури.

Варіативність потенційних змін подібного полікультурного простору є об'єктом активного наукового обговорення, вивчення і дослідження [5; 6; 7], що знаходять своє кінцеве втілення у змінах відповідних робочих освітніх програм. У зв'язку з цим хотілося б прояву більшого розуміння з боку управлінських (як університетських, так і державних) структур в

аспекті нагальної потреби виділення більшої кількості годин на практичні заняття з іноземних мов та обмеження складу студентських груп на оптимальному рівні десяти осіб, що, безсумнівно, могло б значно сприяти підвищенню ефективності навчання студентів.

Бібліографічні посилання:

1. Алефіренко Н. Ф. Лінгвокультурологія: ціннісно-сміслові простори мови / Н. Ф. Алефіренко. – К., 2010. – 250 с.
2. Брагина А. А. Лексика языка и культура страны в лингвострановедческом аспекте / А. А. Брагина. – М., 1981. – 208 с.
3. Гак В. Г. Язык как форма самовыражения народа / В. Г. Гак. – М., 2000. – 120 с.
4. Дусавицкий А. К. Мотивы учебной деятельности студентов / А. К. Дусавицкий. – Харьков, 1987. – 173 с.
5. Седых О. П. Языковая личность и социум: Особенности национального межличностного взаимодействия / О. П. Седых. Языковая личность и этнос. – М., 2004. – 128 с.
6. Тен Ю. П. Культурологія і міжкультурна комунікація / Ю. П. Тен. – К., 2007. – 328 с.
7. Bonvillain N. Language, Culture and Communication: the Meaning of Messages. – New York, 2010. – 208 p.

Гайдар В. П.

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОРТРЕТ ГОЛОВНОЇ ГЕРОЇНІ П'ЄСИ БЕРНАРДА ШОУ «ПІГМАЛІОН»

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Соціолінгвістика оперує деяким набором специфічних для неї понять, а саме: мовна спільнота, мовна ситуація, соціально-комунікативна система, соціолект, мовний код, перемикування кодів тощо. Крім того, деякі поняття запозичені з інших галузей мовознавства: мовна норма, мовне спілкування, мовна поведінка, мовленнєвий акт, мовний контакт, змішання мов, мова-

посередник та ін., а також із соціології, соціальної психології: соціальна структура суспільства, соціальний статус, і деякі інші.

Поняття мовленнєвого портрету не є новим у лінгвістиці. Наприклад, у діалектології при описанні вимови діалекту у групі селищ (або одного селища) можна знайти такі, що так чи інакше відносяться до соціально-мовленнєвих портретів групи носіїв мови [3, с. 45].

Однак у діалектологічних описах бувають добре представлені власне мовні характеристики носіїв мови, і як зазначає Т. М. Ніколаєва, якій власне і належить сам термін “соціолінгвістичний портрет”: “незатрунутою остається модель комунікативної селекції” [2, с. 149]. Між тим вибір мовних засобів у залежності від цілей комунікації – найважливіший показник почуттів та відношень у групі.

Як і більшість драматичних творів Шоу, “Пігмаліон” має коротку передмову під назвою “Професор фонетики” і розлогу післямову, де розповідається про подальшу долю героїні – лондонської вуличної квіткарки Елізи Дулітл.

На початку п’єси автор показує нам типову представницю дна англійського суспільства; пил та кіптява на її шляпі, мишачого кольору волосся, стоптані чоботи, старе пальто – всі ці елементи зовнішнього вигляду Елізи свідчать про її крайню бідність. Її мова повна грубих виразів, вимова жахлива, манер вульгарні.

Особливої уваги заслуговує мова квіткарки, в якій знаходять своє відображення її виховання, недостатній освітній рівень, її соціальні ролі. Якщо проаналізувати мовленнєвий портрет Елізи Дулітл, то можна проаналізувати чимало слів та звуків, які вона вимовляє інакше до прийнятого. Як приклад можна використати епізод візиту Елізи в будинок професора з метою попросити його навчити її правильно і красиво говорити. Прочитавши її репліки, можна виділити деякі порушення норм «Received Pronunciation» (визнаного стандарту вимови англійської мови). Наприклад:

- Вона часто пропускає звук [t] в кінці слів. Наприклад, вона говорить [wɒn] замість [wɒnt] в слові «want»;
- Крім того, вона пропускає звук [h]. Наприклад, слово «have» вона вимовляє як [æv] замість [hæv];
- В її мови звук [aʊ] перетворюється в [æ:], як в слові «hour», вона каже [æ:ə] замість [aʊə];
- Еліза пом'якшує звук [l];
- Вона змінює звук [ei] на звук [ai], як в слові «lady», вона каже [laɪdi] замість [leɪdi], слово «take», вона вимовляє як [taɪk] замість [teɪk], слово «ray», вона вимовляє як [raɪ] замість [reɪ] і т. д. ;
- В її вимові звук [ə] майже не чути;
- Звук [aɪ] вона вимовляє, як [a: ɪ], як в слові «right». Вона каже [ra: ɪt] замість [raɪt];
- Еліза також говорить «is not» замість «amnot».

Такі зміни в мові характерні для діалекту кокні. Це жаргон району Лондона. І це показує, що людина з нижчих верств населення [1, с. 45].

У кінці п'єси ми бачимо моральну трансформацію Елізи Дулітл в особистість, яка сама визначає свою долю [1, с. 46-47].

Ці зміни знайшли своє відображення й у мовленні героїні. Вона опанувала норми літературної англійської мови, й її вимова тепер бездоганна.

Таким чином, у діалогічному персонажному мовленні п'єси Шоу знаходять своє повне відображення культурно-освітні особливості, професійно-групові інтереси дійових осіб, їх соціальні ролі. П'єса досить адекватно передає індивідуальну специфіку реального мовлення.

Бібліографічні посилання:

1. Гладищев В. В. Композиція – головоломка? Композиція – дороговказ? Вивчення п'єси Бернарда Шоу “Пігмаліон” за допомогою композиційного аналізу.// Всесвітня література. 2001, № 1, с. 46-47.

2. “История зарубежной литературы 20 века”. – Москва: Высш. шк., 1980. – с. 277 – 284.
3. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціяція української мови / Леся Ставицька. – К. : Критика, 2005. – 464 с.

Гайдар В. П.

**ТЕМА СМЕРТІ У ТВОРЧОСТІ ІВОН БОЛАНД
(НА МАТЕРІАЛІ ВІРША «WINDFALL»)**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Провідною темою творчості Івон Боланд можна вважати тему людських страждань, яка розкрита багатогранно, у тому числі, і через показ бездушності та байдужості. При цьому поетеса активно використовує художній паралелізм, пов'язуючи долю ліричного героя з долею усього народу. Важливе місце займає тема соціальної нерівності, яка губить життя та долі багатьох людей і простежується у багатьох творах авторки. Не можна оминати і відображення у віршах історії Ірландії, пам'яті про тих, хто присвятив своє життя боротьбі за незалежність та громадянські права, співчуття до кожного, хто став жертвою, не увічненою у пам'яті і залишеною за межами історичної пам'яті. З цього випливає ще одна ключова тема творчості поетеси – тема смерті, яка часто розкривається через жіночі образи, що зливаються з образами Ірландії, землі і природи. Відповідно до цього вірші поетеси часто звучать песимістично. У творах завжди декілька контекстів. Через призму особистої нещасливої долі жінки розкривається трагедія народу, оскільки у свідомості ірландців саме жінка уособлює силу, яка творить суспільство, стає його основою. Наступним кроком стає показ події у морально-філософському ключі. Тема смерті, яка також вважається однією з ключових у творчості поетеси, органічно впливає з її світогляду та бажання найповніше відтворити трагічні моменти історії та сучасності рідної землі.

Аналізований поетичний твір позбавлений рими. Ритм та інтонація також підпорядковані основному замислу. Її вірш – глибокий за змістом, з якого різнобічно розкривається тема життя, смерті, історичної пам'яті. Поетична мова недосить багата, але застосування деяких стилістичних фігур дозволяють поетесі виходити за рамки лінійного побутового сюжету, поглиблювати підтекст, спонукати читача до пошуку нових смислів сказаного. Образи, створені поетесою метафоричні, їхнє розуміння вимагає певного читацького досвіду та уміння декодувати метафори, порівняння. У вірші присутня тема хвороби і смерті, оскільки поетесу тривожать реалії національної історії та сьогодення. Звертаючись до трагічних сторінок минулого, автор зображує незначні події, зображує «маленьких людей». Але така зовнішня простота сюжету оманлива. За приватними замальовками приховуються узагальнені картини історії народу і загальнолюдського буття. У основі її естетики – постмодерністське світовідчуття. Поетеса миттєво, з перших рядків включає нас у діалог, і до останніх слів не відпускає, спонукаючи до активної інтелектуальної та душевної праці. У той же час, поезія сповнена реалістичними деталями, які свідчать про її спостережливість і філософічний спосіб мислення.

Івон Боланд пише вірші пам'яті, у яких за мотивами горя, лихоманки і смерті криються теми боротьби і пам'яті. Поєднання різних часових пластів показує нерозривний зв'язок поколінь. У вірші йдеться не тільки про трагедію конкретної людини. Усі події минулого розглядаються на різних рівнях. Перш за все, це найпростіший, побутовий рівень. Жертви обставин чи політики, яких не помічають офіційні джерела, і які стають простою статистикою, для Івон Боланд – втрата, яку не можна ніяк відновити, як не можна просто замінити одну людину іншою. Саме тому бачимо мотив сирітства, адже втрата матері – одна з найбільших трагедій людини. Другий рівень розуміння – загальнонародний. Згорьована чи уже покійна жінка стає символом національної трагедії. Величезна кількість померлих, ненароджені діти – це чинники, які змінюють історію народу. Але поряд завжди мотив відродження, бо залишаються нехай осиротілі, але все

ж таки діти – нащадки і запорука вічного життя. Слід за цим ми бачимо загальнолюдський аспект поезії. Така трагедія може статися у будь-якому куточку землі. Саме тому смерть, описана у вірші, не стає простою статистикою, а здатна достукатися до найзачерствілішого серця, збудити співчуття і гнів проти тих, хто спричинив трагедію або залишився стояти осторонь. Останній рівень розуміння зображуваного – морально-філософський. Людство взагалі і кожна людина зокрема може стати жертвою як реального, так і метафізичного зла. Але при цьому важливо не втрачати гуманізму та бажання вижити попри несприятливі умови.

У результаті дослідження мотиву смерті у поетичному творінні автора можна зробити висновок про унікальність її стилю та новаторських підходів до розкриття вказаної теми. Обираючи ключовий образ, поетеса всю поетичну структуру будує навколо нього, майстерно добираючи художні засоби для втілення головної думки і постановки та вирішення проблеми. Таке акцентування уваги читача дозволяє поглиблювати сенс сказаного. Широта охоплення проблем, які виходять за рамки певної епохи і набувають загальнолюдського і філософського звучання виводять Івон Боланд у ряд поетів, які творять сучасну літературу і прокладають нові шляхи розвитку поезії XXI століття.

Бібліографічні посилання:

1. Boland Eavan. Object Lessons: The Life of the Woman and the Poet in Our Time / Eavan Boland.- W. W. Norton & Company, 1996. – 272 p.
2. Mitchel J. The History of Ireland from Boland Eavan. Object Lessons: The Life the Treaty of Limerik to the Present Time / of the Woman and the Poet in Our Time / J. Mitchel. – V. 2., 1973. – P. 244-247.

Гонсалес-Муніс С. Ю.

ПРОСТОРОВА ТЕМАТИКА В ПОЕЗІЇ ЕНН СЕКСТОН, СИЛЬВІЇ ПЛАТ (ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ)

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Просторовий аспект вважається актуальним чинником у аналізі сучасного жіночого дискурсу. Зокрема, В. Агеева трактує несвободу як обмеженість простору, в якому може розгортатися існування індивідів. У статті «Жіночий простір» вона зазначає, що поняття «дім» містить класичне протиставлення чоловічої рухливості в екстер'єрі жіночій статичності в інтер'єрі. Будинок також розуміється як один із способів контролю жінки. *«Цей нагляд, однак, не є наглядом «фізичного ока» - це скоріше контроль з позицій культурного / соціального безсвідомого, коли до творення певного простору залучені всі системи культурних кодів»* [1, с. 23].

Тематика обмеженого простору була актуальною для жіночої поезії не тільки у XX ст. Скажімо, для американської поетеси XIX ст. Емілі Дікінсон образ контейнера, часто закритого, став одним із домінуючих концептуальних образів, знаходячи застосування щодо різних понять: *«The vastest earthly Day / Is shrunken small»* (Dickinson, 1328), *«Glass was the Street – in tinsel Peril / Tree and Traveller stood – / Filled with the Air with merry venture»* (Dickinson, 1498). Таке бачення обмеженості жіночого простору пояснюється замкненим способом життя поетеси, яка спостерігала за світом із вікна свого «дому-контейнеру», а також соціальною позицією жінки як хранительки домашнього простору, що домінувала у суспільстві XIX століття.

Американські поетеси XX ст., продовжуючи традицію їх попередниць, зображають жіночий простір тісним та задушливим, що передається в образах **дому** як *тюрми* (поезії Е. Секстон «Farmers Wife», «Housewife»); *труни (coffin)*, *могили (grave, gravestone)*, *ящика (glass box)*, *картонної коробки (cardboard box)*, *холодильника (icebox)*, *клітки (cage)*, *заспиртованого плода у банці (fetus in a bottle)* (поезії С. Плат «The Bee Meeting», «Death @ Co», «A Life», «Zoo-Keeper's Wife»).

Образ дому в поезії як Енн Секстон, так і Сильвії Плат має подвійну конотацію – це і затишний притулок, місце, де можна знайти захист від усіх негараздів життя, у той же час, дім – це інструмент обмеження

жіночого «Я», атрибут суспільства, який нав'язує жінці свої правила та ролі, яким вона повинна підкорятись. Тому, часто дім порівнюється з *тюрмою* («Тюремщик» («Jailer») Плат), *кліткою* («two long dolls in a cage» – «Доручення» («The Errand») Секстон), *печерою* («Такі, як вона» («Her Kind») Секстон), *могилою* (clapboard gravestones) («Поля Парламент Хіллз» («Parliament Hill Fields») Плат).

Для прикладу візьмемо поезію Енн Секстон «Домогосподарка» («Housewife»), де поетеса пише про безрадісну долю жінки-домогосподарки, яка «вийшла заміж» за свій дім, і він став для неї «другою шкірою»: *«Деякі жінки виходять заміж за дома – / це інший вид шкіри; він має серце, / рота, печінку й може випорожняти шлунок...»* («**Some women marry houses / it's another kind of skin; it has a heart, / a mouth, a liver and bowel movements...**») [5, с. 132]. Дім у «Домогосподарці» Енн Секстон є обмеженням не тільки фізичної, але й духовної свободи жінки, де вона змушена *«сидіти на колінах увесь день, віддано змиваючи себе неначе колір на одязі»* [5, с. 132]. Фізіологічні особливості тіла людини (рот, серце, печінка, шлунок) використовуються задля створення образу дому, як другого тіла жінки, у якому вона повністю розчиняється (*«faithfully washing herself down»*), а чоловіки відображаються брутальними (*«enter by force»*) вісниками неминучої біди (*«drawn back like Jonah»*) [5, с. 132]. Коли жінка повністю віддає себе домогосподарству, вона втрачає свою індивідуальність, розчиняється у своєму чоловікові. Авторка створює образ безжального, байдужого чоловіка, порівнюючи його з Йоною, біблійським пророком, який був посланий Богом урятувати Ніневію – столицю Ассирійського царства, жителі якого жили в гріху. Досить часто Йона вважається алегорією неминучої біди. Тобто, можна припустити, що саме існування такого патріархального укладу сім'ї, на думку Е. Секстон, гарантує нещастя для кожної жінки.

Художній простір у творчості С. Плат передається цілою низкою гротескно-похмурих образів. Це насамперед класичний образ «скляного ковпака» («bell jar») з роману «Під скляним ковпаком» («The Bell Jar»), де

авторка відобразила всі вади американського суспільства очима молодої дівчини, яка так і не змогла залишити «скляний ковпак», бо в суспільстві, де керують чоловіки, немає місця для мислячих, творчих жінок. Образ ковпака, присутній також у багатьох поезіях С. Плат. Наприклад, у «Мертвонароджених» («Stillborn») авторка порівнює свої невдалі поезії із нерозвинутим людським плодом ('foetus'), заспиртованим у банці. У поезії «Темний дім» («Dark House») образ темного дому уособлює велику клітку, яку героїня сама для себе створила: *«це темний дім, великий дуже. / Я його сама зробила, / Секція за секцією, з тихого куточка, / я жувала сірий папір, / виділяла краплі клею, / насвистуючи, метляючи вухами»* [4, с. 142]. Лірична героїня розуміє, що великий дім поглине її, він зруйнує її особистість і жінка втратить своє власне «я» під гнітом домашнього світу.

Обмежений простір у ліриці С. Плат асоціюється також із лікарнею ('hospital'), де лірична героїня відчуває себе маленькою й незначною в оточенні медсестер та лікарів («Tulips»). У поезії «Прокидаючись зимою» («Waking in Winter») авторка порівнює ряди будинків із могильними каменями ('clapboard gravestones'), а своє ліричне «я» бачить закритим у ящику/труні (*«чий це довгий білий ящик у гаю, що вони зробили, чому я холодна?»*) («Зустріч бджіл» («The Bee Meeting»)), та вважає, що їй буде краще лежати в землі, ніж ходити по ній: *«Більш природним для мене буде лягти <...> І я буду тоді корисною, коли я нарешті приляжу»* («Я – вертикальна» («I Am Vertical»)) [4, с. 162].

У творах С. Плат домашній світ нагадує готичний будинок жахів, наповнений привидами, монстрами, тортурами. Наприклад, у поезії «Тюремник» («The Jailer») поетеса створює образ чоловіка як жахливого ката своєї дружини. Далі авторка переносить негативні емоції до чоловіка на сам дім та домашнє середовище: *«Мій нічний ніт капає жиром на його тарілку за сніданком»* («My night sweats grease his breakfast plate») [4, с. 226]. Подружнє життя в поезії С. Плат нагадує камеру, де катували полонених, але мучителем виступає сам чоловік: *«Мене одурманювали та гвалтували»* («I have been drugged and raped») або *«Я помираю з*

різноманітністю – / Повішена, заморена голодом, спалена, посаджена на кіл» («I die with variety – / Hung, starved, burned, hooked») [4, с. 226 – 227].

Хоч поетичні стилі Секстон та Плат відрізняються як за своєю семантикою, так і застосуванням персоніфікацій, метафор та відмінної образності, спільною залишається критика патріархальної природи шлюбу та бачення дому як простору, що обмежує жінку. Для С. Плат образ домашнього світу має двоїсту природу: з одного боку – це символ нерівних ролей чоловіка та жінки в традиційному шлюбі, а з іншого – уособлення спокою, комфорту, піклування про дітей. Поезія Енн Секстон передає внутрішній конфлікт авторки, яка сприймала шлюб та домашній світ невід’ємними частинами жіночого життя, і водночас різко критикувала й опиралася диспаратному розподілу гендерних ролей у суспільстві.

Бібліографічні посилання:

1. Агеева В. П. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму: монографія / Віра Павлівна Агеева. – К. : Факт, 2008. – 360 с. – (Сер. «Висока полиця»).
2. Основні теорії гендеру: Навчальний посібник : [за ред. В.П Агеевої, Л. С. Кобелянської, М. М. Скорик]. – К. : «К.І.С.», 2004. – 536 с.
3. Dickinson, Emily. The complete poems of Emily Dickinson / Emily Dickinson : [Ed. by Thomas H. Johnson]. – Little, Brown and Company : Boston – New York – London, 1960. – 770 p.
4. Plath, Sylvia. Selected Poems / Sylvia Plath. – London – Boston : Faber and Faber, 1985. – 87 p.
5. Sexton, Anne. The Complete Poems / Anne Sexton. – Boston : Houghton Mifflin Company, 1981. – 623 p.

Добрушина М. Ю.

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДЕТЕКТИВНОГО ЖАНРУ В СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ НА ПРИКЛАДІ НОВЕЛ Г.К. ЧЕСТЕРТОНА

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

На сьогоднішній день детективний жанр залишається затребуваним, але його стилістичні особливості є малодослідженими. Нами було розглянуто стилістичні особливості детективного жанру на прикладах перших та останніх детективних новел Г.К. Честертона «The Secret Garden» з першої збірки про патера Брауна «The Innocence of Father Brown» (1911) та «The Scandal of Father Brown» з останньої збірки «The Scandal of Father Brown» (1935).

У новелі «The Secret Garden» автор використовує наступні тропи та стилістичні фігури.

Епітети мають не лише предметно-логічне значення, але й емоційне навантаження: *unscalable wall; argent light*. Неодноразово автор звертається до містичного зображення подій, саме тому доцільне використання епітетів, що посилюють містичність: *tremendous problem; senile and passionate suspicion*. Задля того, щоб зовнішність героїв не контрастувала з загальною картиною подій, автор звертається до таких епітетів: *Lady Galloway, slim and threadlike; pale and pretty girl with an elfish face and copper-coloured hair*. Також автор звертається до **персоніфікацій**: «*sharp moon was fighting with the flying rags and tatters of a storm*» та **порівнянь**: «*choleric old man with a russet face like an apple*».

Антитези у цій новелі будуються на протиставленні людських якостей, а не на зовнішності персонажів: «*He had an air at once dashing and melancholy*», «*He admired Walt Whitman, but thought that Luke P. Tanner, of Paris, Pa., was more «progressive» than Whitman any day*».

У новелі присутня велика кількість **паралельних конструкцій**: «*I tell you this man was innocent while with me. But if he wasn't innocent, he was still with me. If he murdered a man in the garden, who was it who must have seen—who must at least have known?*». Тут паралелізм існує у вигляді градації, де кожне наступне речення має більш емоційне звучання ніж попереднє. Це несе в собі змістовне навантаження, та має вплив на подальший розвиток подій у новелі.

У діалогах персонажів комбінується **градація** та **антиклімакс**. Так, мова отця Брауна завжди низхідна. Кожна наступна репліка Сімона стає більш емоційною (*repeated, cried*), але у той самий час ця емоційність переривається врівноваженою та дещо беземоційною мовою отця Брауна (*awkwardly, mildly, continued, with his dull eye on the rhododendrons, impassively*). Такий прийом автор використовує задля зображення внутрішнього спокою священика – єдиної людини, яка здатна тверезо, спокійно оцінити ситуацію, що склалась.

У тексті присутні різноманітні **апосіопези**: «It was a nuisance, it was getting—», «Where's his confounded cavalry—» тощо.

У новелі присутні стилістичні фігури значущості, а саме **риторичні питання** та **риторичні оклики**: «But did you never see in that cold, grey eye of his that he is mad!», «Will God give me strength?». Наявні також і **питальні речення**: «If she had not been with O'Brien, where had she been?».

Полісиндетон в реченні «It could be done with a battle-axe or an old headsman's axe, or an old two-handed sword» виконує функцію виокремлення певних предметів.

Розглядаючи стилістичні фігури в новелі «The Secret Garden», ми виділяємо такі з них: антитеза, апосіопеза, градація, паралелізми, риторичні питання, риторичні оклики, саспенс, полісиндетон.

У новелі «The Scandal of Father Brown» розглянуті наступні тропи та стилістичні фігури.

За допомогою **епітетів** автор зображує власну суб'єктивну точку зору по відношенню до подій. Так, у *grave scandal, great grotesque shield, wildest hopes, evil atmosphere* ми спостерігаємо посилення емоційності висловлювання, з метою викликати в читача почуття моторошності та наближення чогось страшного.

Мовленнєва **метафора** *wandering eye of journalism* має нештампований характер [1, 129] та вживається для влучного зображення цієї професії. В метафорі *except what looked like a large black mushroom, which he recognized as the hat of some native priest or other* порівняння

ґрунтується на візуальній схожості двох об'єктів (*mushroom* та *hat*). **Порівняння** з біблійними мотивами спостерігаємо в наступному прикладі: Agar Rock turned on his companion a *face of final and awful justice; like the Day of Judgement*.

Паралельну конструкцію з елементами саспенсу спостерігаємо в такому реченні: 'Ah,' he muttered, *'that's the devil of it. That's the real devil.* Автор грає з читачем, немовби пропонуючи читачу самому здогадатись або провести власне розслідування.

Полісиндетон, що вживається у реченні «On War and Peace and Patriotism and Prohibition and Evolution and the Bible she had made her pronouncements with a charming smile (...)» використаний з метою надання ритму висловлювання.

Приватне та публічне, те, що повинно бути в тайні та те, що має бути показане широкому загалу **протиставляється**, з використанням порівняння, у такому реченні: there are disadvantages in conducting the perfect *private life in public; like a domestic interior in a shop-window*. Автор зображує, що приватне життя героїні завжди без упину обговорюються публікою, саме тому мали місце події, що відбудуться далі в творі. **Емфаза** на виділених реченнях звертає увагу читача на різні точки зору: жіночу, як більш романтичну, та чоловічку, як більш прагматичну: of all the words of tongue or pen, the saddest are *'It might have been.'* And Mr Agar P. Rock (...) agreed with Bret Harte's emendation of the poem: *'More sad are those we daily see; it is, but it hadn't ought to be.'*

Perhaps he was rather too much inclined to assume, in robust impatience, *that all gangsters were Dagos and that all Dagos were gangsters*. Порядок слів у виділеному уривку дзеркальний із союзним зв'язком *and*. Мета **хіазму** – створення певної емоції в читача. **Градація** «And, as he did so, he saw two figures on the ridge above him, outlined against the clear sub-tropical sunset; figures in a momentary posture which might have made even a *less suspicious man suspect something.*» спостерігається в одному реченні. Автор звертається до описів, які завершує тим, що акцентує увагу на підозрілості

того, що відбувається.

Алітерація та **асонанс** надають певний ритм реченню: *antiquated black hat and habitual black frown; fine flinty features*.

Найбільш вживаними тропами є епітет, метафора та порівняння. Що стосується стилістичних фігур, то найчастіше зустрічаються паралельні конструкції та антитези. Серед інших девайсів необхідно зазначити емпфу, алюзію, полісиндетон, інверсію, градацію, хіазм та алітерацію.

Нами було проаналізовано дві новели Г.К. Честертон: новела «The Secret Garden» зі збірки «The Innocence of Father Brown» (1911 року), та новела «The Scandal of Father Brown» з однойменної збірки 1935 року. Як у першій збірці, так і в останній, автор використовує такі тропи як: епітет, метафора та порівняння. Що стосується стилістичних фігур, то в новелі Г. К. Честертон «The Secret Garden», ми виділяємо такі з них: антитеза, апосіопеза, градація, паралелізми, риторичні питання, риторичні оклики, саспенс, еліпс, полісиндетон. Як ми бачимо, в збірці 1935 року немає апосіопез, риторичних питань та риторичних окликів. Серед найбільш уживаних девайсів – паралельні конструкції та антитези. Задля надання розповіді ритмічності автор звертається до алітерацій, які не зустрічались в перших детективних новелах Г.К. Честертон. Також автор менше звертається до градацій, як при зображенні подій, так і при відтворенні діалогів. Замість цього з'являється велика кількість емпфатичних елементів.

Бібліографічні посилання:

1. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка / И.Р. Гальперин. – М.: Издательство литературы на иностранных языках, 1958.
2. Кокорин В. Тропы и стилистические фигуры [Електронний ресурс] / В. Кокорин. – 2012. – Режим доступу: <https://vkokorin.jimdo.com/2012/11/23/тропы-и-стилистические-фигуры/>

Zhyhir N. E.

**SOME ASPECTS OF STYLISTIC PECULIARITIES OF
LANDSCAPE DESCRIPTION IN F. SCOTT FITZGERALD'S NOVEL
"TENDER IS THE NIGHT"**

Oles Honchar Dnipro National University

Currently, a special place in linguistics and stylistics is devoted to the study of literary texts and units that make it up, among which there is a landscape description. A verbal and artistic landscape is the subject of study of a large number of works in literature (G. Tolov, I. Shaitanov, A. Apenko, B. Galanov and others). But this topic can not be called complete, because some aspects of the verbal landscape were not considered in detail. Landscape description, as an important functionally loaded element of the "world of artistic work" [3, 87], tends to change over time.

F.S. Fitzgerald's constant attention to nature and cities, to a particular person, causes an accumulation of stylistic devices that, when interact, create a powerful effect of uniqueness, which is a feature of the writer's style. The author deeply and clearly depicts landscape descriptions for understanding of the inner world of his characters, their social connections, and the attitude towards the other characters.

The very beginning of the novel starts with a landscape description, which is sufficiently detailed and allows the reader to feel and see everything that the author sees with the help of a large number of epithets and metaphors in the first three paragraphs. The first thing we pay attention to is the colour epithets "rose-colored hotel" [1, 3], "bright tan prayer rug" [1, 3], "canes, the pink and the cream of old fortifications" [1, 4], "the purple Alp" [1, 4] in order to create a detailed and vivid image of the area depicted by the author. With the help of a metaphor and simile, one can imagine that the hotel was the only modern seafront place, because "... many bungalows are cluster near it, but when this story begins, only the chaos of a dozen old villas are rotted like water lilies among the massed pines ... " [1, 5] – only a dozen old bungalows remained,

which the author compares with the rotten lilies.

Analyzing the novel, we can conclude that one of the most frequently depicted elements is the sky. Throughout the whole novel, the image of the sky is dynamic, – the sky is constantly changing, depending on the events in the plot and the relationship between the characters. For example, at the beginning of the work, the author uses a large number of epithets and metaphors that have a positive meaning – "light blue sky" [1, 14], "the late afternoon sky bloomed in the window for a moment like the blue honey of the Mediterranean ... " [1, 17]. After Dick realized that he fell in love with Rosemary and his relationship with Nicole would not have a happy ending, the sky landscapes change rapidly – "cannons were shooting at the hail-bearing clouds in order to break them. Then the storm came swiftly, first falling from the sky, then doubly falling into the torrents from the mountains and washing loud down the roads and stone gutters; with it came a dark, frightening sky and savage filaments of lightning and the world-splitting thunder, while the rugged, destructive clouds fled along the past hotel" [1, 94]. Describing the relationships and feelings of the characters along with the forces of nature, the author points out that everything is interconnected. The author uses metonymy "cannons = thunder" to visualize the actual image and thus includes sound associations. The winds and storms also help the reader to imagine the landscape and carry the function of plot motivation – the metaphor "hail-bearing clouds" indicates that something will happen very soon and this can't be changed.

The next important element in the landscape is water, especially the sea. Quite often, F. S. Fitzgerald turns to the marine element for the transfer of emotions and feelings of the characters. Such landscape descriptions usually perform the psychological function, or the function of plot motivation. At the very beginning, the Mediterranean Sea arises as a magnificent element that is filled with a variety of colours and shades: "Fifty yards away the Mediterranean has yielded its pigments, moment by moment sunshine ..." [1, 101].

Water element also has a tendency to change along with the change of the characters and events. "In November, the waves grew black and dashed over

the sea wall on the shore road – the survivors of such a summer life were gone, and the beaches were melancholy and desolate under the mistral and rain"[1, 83]. Using metaphor, "waves grew ... dashed", "the beaches were melancholy and desolate", the author points out to the despair of the main character – Nicole Diver, who is currently strolling in her mind next to the hill and contemplating her life and those events that influenced it.

The final landscape description is full of various stylistic devices. The first part is contrast with the light and happy beginning of the novel. " It was a yellow, hazy morning; the squares and arcades were crowded..." [1, p. 301] - if at the beginning we could see fair colour epithets and metaphors that depicted heat and bright summer day, now the landscape description contains hazy, grey colour epithets "hazy morning" and yellow colour which means uncertainty.

The last part of the landscape description points out to inevitable farewell of Nicole and children with Dick and the beginning of new lives. "A white sun, chivied of outline by a white sky, boomed over a windless day... He raised his right hand and with a papal cross he blessed the beach from the high terrace. Faces turned upward from several umbrellas". [1, p. 397] This description sets melancholy caused by goodbye and sadness. There is a large amount of white colour in the epithets, that represents clearness and bright future. Epithet "windless day" informs about calm, windless and sunny day, since at the end we will know that every main character will be happy in his or bar own way.

Thus, described above stylistic devices help depict appearances of the characters and promote development of their characters, feelings and behavior.

References:

1. Fitzgerald F. S. *Tender is the Night*. – Hachette UK, 2013. – 400 p.
2. McQuade D., Atwan R. *Popular writing in America: the interaction of style and audience*. Oxford University Press, USA, 5 – p. 112 – 115.
3. Moore M. T. *Fiction: Serious reading, critical reading* // *The English Journal*. – 2004. – vol. 58. – №. 2. – p.85–90

Земляна І. О.

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ПІСЕНЬ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Всупереч відомій тезі В. Лабова про єдність соціолінгвістики [16, 32- 35], в цій порівняно молодій мовознавчій дисципліні чітко виділяються національно орієнтовані напрямки досліджень. Ця обставина пов'язана з тим, що в кожній країні і у кожній соціальній спільноті складаються своєрідні умови функціонування мови (або мов), і на перший план висувуються такі проблеми, які актуальні для даної національної спільноти (або багатонаціональної, але такої, яка характеризується єдністю соціально-економічного і політичного життя). Природно, що соціолінгвісти, або належать до цієї галузі, або вивчаючи її «ззовні», акцентують свою дослідницьку увагу саме на цих актуальних проблемах, залишаючи в тіні інші. Приклади такого стану соціолінгвістики численні. Так, у США інтенсивно вивчають питання, пов'язані з *Black English*, його співвідношення зі стандартним *American English*, навчанням афро-американських дітей літературним формам мови, а також процеси мовної інтеграції вихідців з Мексики, Пуерто-Ріко і інших англомовних регіонів [13, с. 252-255].

Невід'ємним аспектом здійснення успішної міжкультурної комунікації є сформованість соціолінгвістичної компетентності. Формування цієї компетентності набуває все більшого значення, оскільки для здійснення міжкультурного спілкування важливим є не тільки знання граматики чи володіння словниковим запасом іноземної мови. Отже, соціолінгвістична ¹компетентність передбачає формування, перш за все, соціолінгвістичної толерантності. Прояв толерантності до іншого способу

життя, поведінки, звичок, ідей та вірувань є безперечною умовою існування особистості в полікультурному світі.

Зазначимо, що особи, компетентні в соціолінгвістичному відношенні, знають необхідну кількість формул привітання та звернення, а також розрізняють вирази за ступенем їх грубості. Вони володіють екстралінгвістичними засобами спілкування, ідіоматичними формулами, знають підтекст розмовних фраз і, найголовніше, добре уявляють собі життєвий контекст [17, с. 9-16].

Соціолінгвістична компетентність припускає розширення знань соціокультурної специфіки країни, мова якої вивчається, вдосконалення вміння будувати своє мовне і немовне поведження адекватно цій специфіці і з урахуванням соціального статусу партнера по спілкуванню умінь адекватно розуміти та інтерпретувати лінгвокультурні факти, групуючись на сформованих ціннісних орієнтаціях. Передбачається розширення обсягу лінгвокраїнознавчих і країнознавчих знань, навичок і умінь за рахунок нової тематики і проблематики мовного спілкування з урахуванням специфіки філологічного профілю: поглиблення знань про країну, мова якої вивчається, її культуру, історичні і сучасні реалії, суспільних діячів, її місце у світовому товаристві і світовій культурі, взаємини з нашою країною; розширення обсягу лінгвокультурознавчих знань, навичок і умінь, пов'язаних з адекватним використанням мовних засобів і правил мовного і немовного поведження у відповідності зі сферою спілкування, місцем, цілями, соціальним статусом партнера [11, с. 6-12].

Іноземна мова має низку специфічних рис, однією з яких є оволодіння іноземною мовою шляхом навчання етичної культури країни досліджуваної мови. Тому на занятті необхідно створити атмосферу іншомовного спілкування, максимально наближену до природних умов. Сюди відносяться принципи етикетного спілкування: стриманість, використання стандартних мовних формул у стандартних ситуаціях спілкування. Але при цьому є своя специфіка, своє конкретне мовленнєве висловлення в кожній лінгвокультурній спільності та свої табу [6, с. 56].

Для того, щоб здобути в процесі навчання іноземної мови студентів знання супроводжувалися сформованими навичками іншомовного спілкування, необхідно поєднати мовну обізнаність (структура іноземної мови, її схожість та розбіжності з рідною мовою, усвідомлення мовних реалій, лексичний запас, сформовані фонетичні навички) з практичним володінням певними нормами комунікативної поведінки у відповідних життєвих ситуаціях. Цю проблему має вирішити запровадження в навчальний процес нових технологій формування всіх складових комунікативної компетентності: мовної, мовленнєвої та соціолінгвістичної, що передбачає оволодіння іншомовним спілкуванням, зумовленим особливостями самого предмета і шляхами оволодіння ним.

Лінгвістичний аспект навчання англійської мови тісно пов'язаний з використанням англійської мови для міжкультурного спілкування. Згідно зі Стратегією навчання іноземних мов в Україні, запропонованою Інститутом філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, комунікативна здатність людини поряд з мовною, мовленнєвою, дискурсивною та стратегічною компетентністю ґрунтується також на соціокультурній та соціолінгвістичній компетенції: маються на увазі «знання, уміння використовувати у спілкуванні та пізнанні іншомовні соціокультурні і соціолінгвістичні реалії» [14, с. 192].

Ми можемо зробити висновок, що наявність соціолінгвістичної компетентності в учнів сприяє уникненню міжкультурних непорозумінь. Нагадаємо, що соціолінгвістична компетентність – це цілісна система представлень про національні звичаї, традиції, реалії країни мови, яка вивчається, що дозволяє знаходити в мові приблизно ту ж інформацію, що і його носії і домагатися тим самим повноцінної комунікації. Використання соціолінгвістичної інформації в навчальному процесі сприяє свідомому засвоєнню матеріалу; забезпечує підвищення пізнавальної активності школярів; сприяє створенню позитивної мотивації; дає стимул до самостійної роботи над мовою; розвиває образно-художню пам'ять, мовне

мислення, здатність порівнювати і зіставляти; сприяє трудовому, морально-естетичному вихованню учнів [6, с. 120].

Знанецька О.М., Райлянова В.Е.

ЧИТАННЯ ТА ПЕРЕКЛАД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ ЯК ЗАСОБУ СПІЛКУВАННЯ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Навчання іноземній мові як засобу спілкування передбачає оволодіння процесами виробництва і сприйняття мови на нерідній мові. Методичні дослідження і досвід викладання показують, що розвинути мовленнєві вміння набагато важче, ніж придбати знання про мову, її фонетику, лексику, граматику. Виконання цього складного завдання тісно пов'язане з розкриттям особливостей процесу спілкування та, зокрема, внутрішніх закономірностей породження і сприйняття мови, вивченням яких займається психолінгвістика. Вивчаючи іноземну мову, ми формуємо в довготривалій пам'яті названі комплекси образів усього лінгвістичного матеріалу, відібраного для оволодіння тією чи іншою аудиторією. При цьому проводиться корекція як обсягу понять, сформованих на рідній мові, так і лінгвістичного їх висловлення.

При вивченні іноземної мови як засобу спілкування накопичення мовного матеріалу у вигляді знакових стереотипів повинно відбуватися паралельно з формуванням навичок і вмінь оперування ними в різних видах мовленнєвої діяльності. Це означає, в свою чергу, що засвоєння аспектів мови - фонетики, лексики та граматики - відбувається одночасно з виробленням мовних механізмів аудіювання, говоріння, читання і письма.

Навчання видам мовної діяльності має бути, з одного боку, диференційованим, в зв'язку з необхідністю створення самостійно діючих механізмів аудіювання, говоріння, читання і письма, а з іншого - комплексним, адже фонетика, лексика, граматика функціонують у мові

нероздільно, а види мовної діяльності є взаємопов'язаними і взаємозумовленими [3].

Одним з видів самостійної роботи студентів є читання. Читання як вид мовленнєвої діяльності являє собою одночасне сприйняття друкованого тексту, впізнавання лексико-граматичного матеріалу в мовному взаємозв'язку, розуміння цілісного змісту і сенсу повідомлення шляхом створення предметного образу - змісту тексту. У реальній комунікації читання виконує дві функції: отримання інформації, що містяться в тексті (читання про себе), і передача витягнутої з тексту інформації слухачеві (читання вголос). Перша функція співвідноситься з аудіюванням, друга - з говорінням.

Читання як засіб навчання використовується для встановлення звуко-літерних співвідношень, створення комплексу зорових, мовленнєво-рухових і слухових образів лінгвістичних знаків різних рівнів, закріплення мовного матеріалу, стабілізації і вдосконалення вимовних навичок, осмисленого членування мовного потоку й інтонування його, збагачення лексичного запасу і зміцнення граматичних навичок, розвитку мовної і смислової здогадки, а також чуття мови, формування мовної свідомості, розвитку механізмів читання, вдосконалення навичок і умінь вираження думок в усній та письмовій формі.

Без оволодіння цим видом мовленнєвої діяльності подальше застосування іноземної мови поза мовного середовища вельми обмежено. Читання як самостійний вид мовної діяльності менш важкий для оволодіння поза мовного середовища, ніж, наприклад, аудіювання чи говоріння. Саме тому цей вид діяльності часто відносять до самостійної роботи.

Сприйняття письмового тексту як психофізіологічного процесу відбувається наступним чином: зовнішні подразники (графічні знаки) впливають на зорові рецептори, що виробляють нервові імпульси, які йдуть до кори головного мозку; око робить поступальні стрибкоподібні рухи. Читання здійснюється в момент зупинки очей: відбувається зв'єрення

оптичних сигналів з еталонами лінгвістичних знаків, що зберігаються в пам'яті читача. Тривалість фіксації становить 0,15 с. У цей момент читач сприймає тільки частину літерних сигналів, що входять у слово. Під час фіксації на сітківці ока закарбовується з граничною ясністю близько трьох літер, інші втрачають чіткість по мірі збільшення числа сприймаючих графічних сигналів, тобто, в міру збільшення поля впізнавання. Поряд з прогресивними око робить регресивні рухи, кількість яких залежить від сформованості навичок читання, лінгвістичних чинників (семантико-структурні труднощі тексту), морально-фізичного стану читача та об'єктивних умов, при яких протікає читання. При навчанні читання важливо прагнути того, щоб очі учня здійснювали менше фіксацій, щоб фіксації були короткочасними, а регресивні рухи були зведені до мінімуму [2].

Навчання письма включає роботу над технікою письма і письмовим вираженням думок на мові, що вивчається і може бути поділене на класну і самостійну роботу.

З психологічної точки зору протікання письмової мови - складне і різноманітне. Письмова мова як спосіб формування і формулювання думок ґрунтується на використанні лінгвістичних знаків, закріплених в нервових зв'язках кори головного мозку у вигляді зорових і рукомоторних образів, що діють у поєднанні зі слуховими і мовноштовхаючими. У процесі навчання письма можна виділити три етапи: оволодіння графікою та орфографією із залученням матеріалу, що опрацьовують усно (цей вид письма освоюється на початкових етапах вивчення іноземної мови); засвоєння структурних моделей пропозицій, властивих усній та письмовій формам спілкування, комбінування їх у мовленні; оволодіння письмовим мовленням як засобом спілкування. Як правило, основним завданням викладача іноземної мови у вищому навчальному закладі є допомогти студентам виробити вміння висловлювати думки в письмовій формі. Найпоширенішою навчальною формою на цьому етапі є твір. Вироблення вміння складати різні види повідомлень передбачає знання способів

вираження думок (опис, розповідь, пояснення, міркування), вміння їх комбінувати в залежності від цільової спрямованості письмового повідомлення та його виду.

Розвивати уміння правильно висловлювати думки слід активно поєднуючи аудиторну і самостійну роботу. Навчаючи письму, слід проводити велику роботу з попередження помилок. Небезпека помилок, зроблених на письмі, полягає в тому, що вони залишаються в пам'яті, і викорінення їх вимагає багато часу і праці [1].

Навчання письма - складний, трудомісткий процес, але час і зусилля, витрачені на подолання труднощів оволодіння листом, виправдовують себе: письмо забезпечує міцність і надійність запам'ятовування матеріалу, удосконалює усне мовлення і читання, розвиває логічне мислення.

Навчання іноземної мови нерозривно пов'язане з формуванням особистості студента. Основною організаційною формою навчально-виховного процесу з іноземної мови в усіх основних типах навчальних закладів є урок або практичне заняття, яке доповнюється самостійною роботою. Запорукою плідної діяльності студентів є активність в процесі засвоєння знань, тренування навичок та вмінь іншомовної мовленнєвої діяльності, а також самодисципліна і самоконтроль.

Бібліографічні посилання:

1. Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке: книга для учителей. – Издание 2-е. – М.:Просвещение, 1985. - 160с.
2. Кузнецов, О.А., Хромов, Л.Н. Быстрое чтение. - М.:Наука, 1976. - 48с.
3. Леонтьев, А.Н. Управление усвоением иностранного языка. - М.:Изд-во Московского университета, 1975. - 127с.

Isaieva A.

LINGUISTIC FEATURES OF SPANGLISH IN THE NOVEL “HEART OF AZTLAN” BY RUDOLFO ANAYA

Oles Honchar Dnipro National University

Spanglish is a linguistic phenomenon typical for the south-west of America. Although the Spanish language is the second most common language in the USA, the social status of English and Spanish is not equal [3]. That is why the mix of two languages emerges and develops. Spanglish refers to the phenomena caused by linguistic contacts, and is the result of the interaction of Spanish and English in the border areas of the United States, Mexico and Panama. Spanglish is interpreted as a hybrid language, like the Creole language, as a language of interethnic communication or as a Spanish dialect formed on the basis of English. Nowadays Spanglish is transitioning from the oral to the written form, as novels, movies, poetry, TV shows, translations, sermons and speeches are delivered in it [1].

The purpose of the research is to investigate the socio-linguistic phenomenon Spanglish and to analyse the linguistic features of Spanglish in novel “Heart of Aztlan” by Rudolfo Anaya.

Among Spanglish writers one of the most famous and honoured ones is Rudolfo Anaya. His works take an important place in the Chicano literary curriculum in high schools and colleges. Rudolfo Anaya’s works were investigated only by Mexican-American scholars and critics: César A. González-T., Ilan Stavans, Silvio Sirias, Robert Con Davis-Undiano.

"Heart of Aztlan" is one of the trilogy of novels, which includes also "Bless Me, Ultima" and "Tortuga". The novel “Heart of Aztlan” brings to the literary life a search for personal and social identity in the context of the social changes that the Chicano generation survived.

The description of everyday life and communication of the residents of Mexican regions involves the use of Spanglish in the spoken language. The narration of the novel is in English, which gives a sense of separation of two

layers of the text: the Englishness of the American narrator and the life of the native New Mexicans.

The novel has a historical background. In the 20th century various groups of people, especially Mexican Americans, have migrated out of rural areas into cities. There were a number of reasons for this migration: search for economic opportunities, education for their children, and better life in general. Thus, in the novel “Heart of Aztlán”, the protagonist Clemente Chávez packed up his family and headed for the city when he realized that his farmland could no longer produce crops. Chávez believed that he could find work and support his family by moving to the city.

When Mexican American families migrated from rural to urban areas, they underwent numerous changes. The changes in language usage were also significant. In the novel, R. Anaya introduces a big number of Spanish words and the text becomes a part of Chicano literature and Chicano culture in general.

The introduction of the elements of another language into the text of a work, and thus the creation of a bilingual situation, is usually due to the object of artistic reflection, the laws of artistic creation. Elements of other languages are used as an artistic means to represent reality with its social, religious, political, national, linguistic features.

We see that Rudolf Anaya makes the language mix widely used in the dialogues: «<...> “*Me la rayo por mi jefita!*” Dickie swore. “*I saw Rufus kill the dog!*” <...>» [2, p.133], «<...> “*Sin Vergüenza,*” Juanita added, “*How can we respect and obey you when you treat us like dirt?*” <...>» [2, p.112].

In addition, the Spanish language is used in the following cases:

- Most of the proper names are of Spanish origin (the protagonist’s name is *Clemente Chavez*, his son *Jasón*, *don José*, town of *Albuquerque* and others).

- Exclamations and jargonisms: *Que chinga*, *Poblecito*, *Diós los bendiga*, *Marijuanos*, *Desgraciado*, *Estás loco* etc.

- Everyday words like *familia*, *vámos*, *vendors*, *vecinos*, *compadres*. Although in the sentence “*Padrinos were chosen, godparents who would*

instruct the child...” we see both Spanish and English variants, and further in the text the godmother is always called *madrina*.

- The titles: Spanish *Don*, not *Mr* or *Sir*, also *Mamá*, *Papá* and *Hombre*.
- The words and collocations of English which may be unknown for non-native English speaker are in Spanish: *El mal de ojo*, *pinta*, *pinche tejano*.
- Some words describing concepts typical for the Spanish culture and language (*campo*, *llano*, *vatos*, *pueblo*, *ranchito* *la fiesta del bautismo*, *ristras de chile*, *abrazos* etc.).

Though English is the core language of the narrative, Spanish is central simply because it is the language of the family circle and the ethnic community.

In the novel, Rudolfo Anaya explains why Spanglish is important for the culture of Mexican Americans: “Sometimes they spoke in Spanish, which was the language of their people, and sometimes they spoke in English, which was the tongue they adopted in school; and so they moved in and out of reality which was the essence of each language.”

Thus, we may say that bilingualism of the text is not only the expressive means, but the part of the main characters’ culture which cannot be left out.

References:

1. Ткаченко Л.Л., Лебедева Н.М. Лінгво-соціальний статус спангліша. Україна і світ: діалог мов і культур»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції Київського національного лінгвістичного університету, 30 березня - 01 квітня 2016 р. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2016. – С. 424-426.
2. Anaya, Rudolfo A. Heart of Aztlán. Open Road Media, 2015 – 215 p.
3. Sollors Werner. Multilingualism in the United States: A Less Well-Known Source of Vitality in American Culture as an Issue of Social Justice and of Historical Memory. Harvard University, 2009.

Kyrychenko A.

**LINGUISTIC CONSCIOUSNESS OF UKRAINIAN STUDENTS FROM
DIFFERENT SOCIAL GROUPS WHILE LEARNING ENGLISH
BASED ON THE WEB-RESOURCES**

Oles Honchar Dnipro National University

The need of a modern personality to adapt to the conditions of the multicultural and multilingual world greatly enhances interest in language education. Learning a foreign language can be considered an important means of forming linguistic consciousness and the ability to conduct intercultural dialogues.

It is well known that the philosophy of lifelong learning is becoming more and more popular among the Ukrainians, as it promotes awareness that the knowledge of a foreign language is not just an advantage but also a key to a successful future. The Ministry of Education and Science of Ukraine developed and approved the Concept “New Ukrainian School” to implement state policy in the area of reforming general secondary education, one of the main tasks of which is the formation of basic competences of students. Among these key competences there is foreign languages communication which includes the ability to understand the language and express the concepts, thoughts, feelings and facts (through listening, speaking, reading and writing) in a wide range of social and cultural contexts [2].

The specifics of the foreign language as a subject is that communication is not only the ultimate goal of learning, but also a means of achieving it. Since language remains the only universal basis of thinking, knowledge of a foreign language should be considered in terms of improving intellectual abilities (memory, imagination, critical, logical, creative thinking). Implementation of this idea is impossible without the development and realization of appropriate learning technologies through the creation of an interactive educational environment.

Any education system is open and fairly stable. Therefore, its components, such as the objectives and content of schooling should remain unchanged in any form of education within the same state, in accordance with the programs and standards of education adopted in Ukraine. As for the methods and learning tools, they can vary depending on the applicable learning concept. That is why we consider it urgent to ensure the development of linguistic consciousness of Ukrainian students from different social groups whilst learning English based on web-resources.

The correlation of two languages and cultures (Ukrainian and foreign ones) helps to outline their national specific features, which contribute to a deeper understanding of both the foreign and the native language and culture. This correlation makes it possible to understand the uniqueness of these cultures, their character, which finds its embodiment in the linguistic sphere, and most importantly allows us to penetrate into the linguistic “picture of the world” of two nations. In social linguistics, the term “linguistic consciousness” (henceforward — LC) is actively used, since without it, it is difficult to explain the facts of linguistic behavior and find out the external causes of many linguistic changes. Linguistic consciousness as one of the forms of human consciousness is a socio-psychological category.

The most comprehensive contemporary Ukrainian edition on sociolinguistics, in which the structure of the concept of “linguistic consciousness” is proposed and outlined, belongs to researcher Pylyp Seligei. He proposed and outlined the structure of the concept of linguistic consciousness in his book “Language consciousness: structure, typology, education”. The author presented the development of the typology of levels of linguistic consciousness, considered the principles, methods and basic content of linguistic education of the Ukrainians [5].

Consciousness is a subjective reflection of the surrounding world made by a person. Thus, linguistic consciousness is a reflection of the actual language sphere. Hence we have the definition which explains that linguistic consciousness is an unindifferent attitude to the language. Such a definition

clearly distinguishes the linguistic consciousness from its understanding as a linguistic picture of the world. If the first definition refers to the perception of the extralinguistic world in the language, the second definition deals with the issue of perception of the language itself [5, 13]. Pylyp Seligei writes, “There is neither a holistic theory, nor a single understanding of the LC, because different researchers put different meanings in this notion” [4, 12].

In his article the author proposed a definition and outlined the structure of the notion of “linguistic consciousness”: “LC is a form of consciousness that embraces views, ideas, feelings, evaluation, and instructions on language and linguistic reality. The structure of the LC contains four main blocks of elements - language knowledge, feelings, evaluation and guidelines” [4, 15]. Such an interpretation of the LC coincides with the definition given by Polish linguist G. Sokolovska, who treats the LC as “views, attitudes, thoughts, beliefs about the value and functioning of language in the process of communication” [7, 26].

In the article “Place of Linguistic Consciousness in Intercultural Communication” O.Saprykin notes that “the study of the problem of the interaction of linguistic consciousness in intercultural communication is an important factor in learning a foreign language. The interrelated study of several languages, the switching of speech codes contributes to the formation of the ability to analyze, it facilitates the development of the language and linguistic competence, as well as the elevation of the general cultural level, the expansion of the cognitive picture of the world of every personality” [3, 12]. According to L. Hnatiuk, the review of the works of modern linguists has shown that the problem of linguistic consciousness is extremely relevant. Its further study in various aspects on the material of one or more languages will help to reveal a deeper connection between language and consciousness, to clarify the nature of many linguistic processes and phenomena of the present and the past in order to master native and foreign languages [1, 81].

Modern innovative technologies in education are the use of information and communication technologies in teaching, project work, creation of presentations, work with educational multimedia programmes, remote

technologies in teaching foreign languages, use of resources of the World Wide Web. Qualitative language education is possible with the use of innovative educational technologies which ensure the individualization and differentiation of learning, taking into account the abilities of students from different social groups, their level of knowledge and learning needs.

Achieving high-quality linguistic competence, which includes communicative skills, formed on the basis of language knowledge and abilities, is possible with the use of teaching methods that combine communicative and cognitive goals. Innovative methods of teaching foreign languages should be aimed at the development and self-improvement of the individual, to reveal its creative potential. One of the technologies that provides student-oriented learning is the method of projects as a way of developing creativity, cognitive activity, and autonomy.

In our view, project training is relevant for teaching children cooperation, activating students and shaping their creative abilities. It is expedient to introduce information and communication technologies at the lessons of a foreign language to create positive emotional atmosphere of spiritual enrichment, giving children the opportunity to experience themselves in different forms of creativity.

The main objective of teaching a foreign language is the formation of a communicative competence, and all other goals (educational, disciplinary, developing) are implemented in the process of realization of the linguistic consciousness of the student. Communicative competence in its modern sense implies the formation of the ability to intercultural interaction [6].

The competent use of web-resources contributes significantly to the preparation of students for real-life communication situations and provides a sustainable result in the field of practical skills and abilities in a foreign language. On the one hand, a solid system of skills and abilities regarding the practical use of a foreign language as a means of interpersonal and intercultural communication is created; on the other hand, students acquire useful knowledge that they will need in their future.

It should be emphasized that the teaching of a foreign language involves learners mastering the communicative competence, which is formed on the basis of interrelated socio-cultural and linguistic development of students, which requires the introduction of innovative technologies into educational process.

To sum up, the main objective of the use of modern educational technologies is to increase the level of the communicative competence and linguistic consciousness in students, their educational achievements and to improve the quality of language education.

References:

1. Гнатюк Л. Мовна свідомість як об'єкт досліджень у західноєвропейській лінгвістиці (огляд німецькомовних праць) / Л. Гнатюк // Українське мовознавство. - 2012. - Вип. 42. - С. 73-82. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Um_2012_42_8

2. Гриневич Л. М. Концептуальні засади реформування загальної середньої школи “Нова українська школа” [Електронний ресурс] / Л. М. Гриневич. – Київ, 2017. – 34 с. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczyia.pdf>

3. Саприкін О. А. Місце мовної свідомості у міжкультурній комунікації / О. А. Саприкін // Молодий вчений. - 2016. - № 4.1. - С. 12-14. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_4.1_5

4. Селігей П. О. Структура й типологія мовної свідомості / П. О. Селігей // Мовознавство. – 2009. – № 5. – С. 12 – 29

5. Селігей, П. О. Мовна свідомість: структура, типологія, виховання / П. О. Селігей / НАН України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2012. – 118 с.

6. Richards J.C. Communicative Language Teaching Today / J. C. Richards. – Cambridge: CUP, 2006. – 47 p.

7. Sokołowska H. Wielojęzyczność a umiejętności komunikacyjne uczniów szkół polskich na Litwie / H. Sokołowska. – Warszawa – Wilno: ELIPSA, 2004. – 184 s.

Кобякова М. В.

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕОРІЇ МНОЖИННОГО ІНТЕЛЕКТУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Кожна людина є неповторна: ми всі відрізняємося смаками, інтересами, зовнішністю, ставленням до різних речей, прагненнями тощо. Відтак, коли вчитель приходить у клас, кожен його учень, присутній на уроці, – так само неповторний, по-своєму сприймає інформацію, аналізує й запам'ятовує її. Як викладач має будувати свої уроки, аби донести однаково добре нові знання до усіх учнів, пояснив у своїй праці «Структура розуму: теорія множинного інтелекту» Говард Гарднер. Він вказав, що причина, чому учні по-різному сприймають та відтворюють один й той самий навчальний матеріал, полягає у тому, що кожна людська особистість має не єдиний інтелект, а множинні інтелекти, які вона може розвивати і зміцнювати, або навпаки ігнорувати і ослаблювати [2, с. 17]. Згідно з методом теорії множинного інтелекту існують наступні типи інтелекту:

- 1) **Вербально-лінгвістичний інтелект.** Ці студенти добре говорять, читають чи пишуть. Вони люблять працювати зі словом, мають гарну словесну пам'ять і володіють багатим лексичним запасом, а запам'ятовують інформацію найкраще тоді, коли вона подана у вигляді історії.
- 2) **Логіко-математичний інтелект.** Ці учні мають виражені здібності дедуктивного та індуктивного, конкретного та абстрактного мислення, здатні логічно мислити та розв'язувати проблеми й загадки.
- 3) **Візуально-просторовий інтелект.** Такі студенти розробляють і «бачать» речі. Вони потребують зорових образів, добре добувають

інформацію зі схем, діаграм, а також самі здатні моделювати, креслити, чи проектувати.

- 4) **Тілесно-кінестетичний інтелект.** Ці студенти добре пізнають світ через дотик і рух. Учні з цим видом інтелекту зазвичай добре володіють власним тілом, мають розвинену координацію рухів, та жестикуляцію та тактильну пам'ять.
- 5) **Музично-ритмічний інтелект.** На таких учнів добре впливають музика, ритм та звуки природи. Вони часто добре співають або принаймні мають розвинений музичний слух, здатні створювати й відтворювати мелодії.
- 6) **Міжособистісний інтелект.** Ці студенти чутливі до потреб та настроїв інших людей. Вони відрізняються вмінням вирішувати конфлікти між іншими людьми, успішно працювати у парах й групах, а також брати на себе роль лідера у проектній діяльності.
- 7) **Внутрішньоособистісний інтелект.** Ці учні частіше за інших звертаються до власного внутрішнього світу, люблять рефлексувати та можуть визначати власні сильні й слабкі сторони. Вони дивляться і слухають, а перевагу віддають роботі наодинці.
- 8) **Натуралістичний інтелект.** Учні з розвиненим натуралістичним інтелектом можуть побачити закономірності і відносини в природі та в житті і взагалі можуть бачити світ природи під іншим кутом.
- 9) **Екзистенціальний інтелект.** Це останній на сьогоднішній день, дев'ятий тип інтелекту. Такі студенти вміють задуматися над одвічними питаннями про життя і смерть, писати есе-роздуми, та висловлювати власну думку про глобальні питання [1, с. 29 - 47].

Застосування теорії множинного інтелекту на уроках англійської мови покликане зробити процес навчання більш пристосованим до індивідуальних потреб кожного учня, їхніх інтересів, здібностей та вподобань. Завдання вчителя полягає у тому, аби допомогти кожному студенту розвинути кожен тип інтелекту. Усі вони потенційно присутні в учнів, і якщо планування уроків структуроване для задоволення різних

видів інтелекту, то студенти будуть розвивати не лише один чи два типи, але усі зазначені [3, с. 315].

Для учнів з вербально-лінгвістичним інтелектом добре підійдуть такі завдання як читання, письмо, розповідь історій, дискусії, дебати, робота зі словником, різноманітні мовні ігри, ведення журналу чи щоденника, написання поезії та прозових творів. Наприклад, в рамках теми “At the airport” студенти у парах можуть поєднувати слова з теми (gates, to board, boarding pass тощо) до їхніх дефініцій (gates – doors that lead to different flights).

Студенти з логіко-математичним інтелектом будуть успішними у таких вправах як класифікація чи категоризація понять, робота зі схемами, таблицями, графіками, аналіз і підбиття підсумків, порівняння та протиставлення, виявлення помилок та невідповідностей, міркування тощо. Наприклад, у правильному порядку розставити слова у реченнях (really liked / what I / main character / was the / about it – What I really liked about it was the main character).

Учні, які володіють візуально-просторовим інтелектом, здатні до малювання, роботи з картинками, графіками, діаграмами, мапами, різноманітної роботи з відео на уроках англійської мови. Наприклад, це може бути гра, коли один студент малює слово на дошці, а інші мають здогадатися, що це за слово.

Якщо в учня добре розвинений тілесно-кінестетичний інтелект, йому підійдуть фізичні ігри чи п'ятихвилинки, драматизація і рольові ігри, проведення уроку на свіжому повітрі, вивчення предметів через тактильні відчуття, змагання та інші активні види роботи. Наприклад, учні кидають один одному м'яч, ставлячи при цьому питання один до одного, продовжуючи речення попереднього партнера чи вимовляючи необхідне слово.

Для студентів з сильним музично-ритмічним інтелектом будуть вдалим фонетичні вправи та скоромовки, читання вголос з інтонацією, рольові ігри з імітацією різних голосів та настрою, та звісно виконання

різноманітних вправ пов'язаних з піснею. Наприклад, учні слухають англійську пісню та розставляють у правильному порядку рядки.

Групова та парна робота просто так створені для учнів з міжособистісним інтелектом. Для них добре підійдуть різного роду дискусії, дебати, обмін інформацією, інтерв'ю, опитування/анкетування, підготовка групових проєктів, і рольові ігри. Наприклад, на тему “Екологія” учні у групах можуть робити проєкти “Solutions to environmental problems in our country”, де пропонуватимуть різні інноваційні шляхи подолання екологічних проблем.

Учні з внутрішньоособистісним інтелектом навпаки на уроках іноземної мови здатні до самостійної роботи, написання есе, ведення щоденника, підготовки самостійних проєктів та виконання самостійних креативних завдань. Наприклад, з теми “Їжа” такі студенти залюбки написали б есе “Fast food: to eat or not to eat”.

Хоча екзистенціальний та натуралістичний типи інтелекту не дуже поширені, їм також має приділятися увага на уроках англійської мови. Дебати, дискусії, бесіди, інтерв'ю, написання есе, творів-роздумів, критичний аналіз прочитаного будуть цікавими учням з екзистенціальним інтелектом, а студентів з натуралістичним інтелектом можна заохотити уроками на свіжому повітрі.

Теорія множинного інтелекту – це підхід XXI століття. Важливість її полягає у доведенні того, що люди мислять і вчаться багатьма різними способами, тож єдиний підхід до всіх учнів неможливий. Вчитель має приділяти увагу розвитку усіх сторін учнів, як сильних, так і слабших, аби зробити їх повноцінно розвиненими особистостями [4, с. 65].

Бібліографічні посилання:

1. Gardner H. Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences / H. Gardner. – NY: Basic Books, 1983. – 385 p.

2. Gardner H. *Intelligences reframed: Multiple Intelligences for the 21st century* / H. Gardner. – NY: Basic Books, 1999. – 411 p.
3. Green C., Tanner R. Multiple Intelligences and online educator education/ C. Green, R. Tanner // *ELT Journal*. – 2005. – 59/4. – P. 312-320.
4. Kallenbach S., Viens S. Open to interpretation: Multiple Intelligences theory in adult literacy education / S. Kallenbach, S. Viens // *Educators College Record*. – 2004. – 106. – P. 58-66.

Ковальова Я. В.

СВІДОМІСТЬ АВТОРА: КОГНІТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Дослідницький інтерес щодо вивчення авторської свідомості поетичного чи прозаїчного тексту зумовлений актуальними для сьогодення спробами висвітлити специфіку конструювання мислення автора, інтерактивного характеру мовної когніції, що визначається активністю, креативністю сприймаючої і формуючої свідомості.

Необхідність введення когнітивної категорії авторської свідомості пояснюється тим фактом, що існуючі види стильового, ідіостильового, комунікативного, концептуального аналізів тексту не дозволяють у повному обсязі пояснити ментальну природу, сутність, засоби створення цілісності, якою є текст в цілому і поетичний текст зокрема.

Поняття когніції обіймає процеси засвоєння й передачі знань, уявлень, інформації свідомістю людини, є близьким до категорій ментальності, семантики, концепту, проте не співпадає з ними. Так, ментальність пов'язана з психікою, самоусвідомленням, підсвідомістю, колективним та індивідуальним, не має зобов'язання щодо вербального самовираження. Процес концептуалізації спрямований на оформлення

представлень автора у вигляді концептів – своєрідних психо-ментальних одиниць, і може бути визначеним як підвид когнітивних структур. Семантика має специфічний об'єкт пізнання – значення мовних одиниць різних рівнів висловлювання, тексту.

Застосування когнітивного методу під час вивчення тексту, зокрема художнього, спрямовано на вивчення організуючого начала будь-якого тексту, чим і є авторська свідомість, яка вбирає в собі та упорядковує внутрішньо «гомоморфні одна одній інформаційно-сміслову, семіотичну, комунікативну та емотивну системи, репрезентовані у тексті» [1, 16].

Вербалізація та у такий спосіб здійснена об'єктивація знань, суджень, почуттів структуруються у матерії тексту як смислова та емоційна площини й репрезентують різні рівні феномену свідомості автора, що моделюється. Таким чином, модель світу автора у світлі когнітивного аналізу має бути визначена як результат моделювання свідомості, що унаочнює зміст когнітивних процесів його творця та корелює з відносно стабільним станом його когнітивно-концептуальної системи.

Моделювання базової структуроутворюючої категорії тексту, тобто моделі авторської свідомості, відбувається як розбудова водночас семіотичної комунікативної, емотивно-сміислової підсистем концептуальної системи авторської свідомості і як специфічна модель світу. Якість отриманої моделі визначається багатьма факторами – родовою специфікою тексту, різними видами породження думки та її сприйняття реципієнтом, іншим інтерсуб'єктивними та індивідуально-суб'єктивними факторами.

Виходячи з того, що у контексті окремо взятого тексту когнітивна модель уявляється індивідуальним способом засвоєння автором певних когнітивних структур і його власної репрезентації цих структур, вивчення окремих текстів, зокрема художніх уявляється плідним підходом на шляху опанування поняття когніції у цілісному процесі мислення людини.

Так, вивчення когнітивних структур як моделі авторської свідомості на сторінках автобіографічного твору сучасного австрійського письменника Е. Канетті дозволило простежити на різних системних рівнях принципи побудови й утілення авторського художнього міфу, що відображають „абсолютну“ міфологічну логіку розгортання мнемонічної площини трилогії, яка полягає в усвідомленні автобіографічним оповідачем взаємообумовленості субстанцій життя людини в єдиному могутньому русі від джерел самоусвідомлення себе у світі до міцного вкорінення життєвих позицій самовизначення „я“. Цілісність документально-художнього задуму твору формується крізь призму авторської інстанції з властивим їй імперативом досягнення знання.

Специфіку художнього міфу, створеного на сторінках автобіографічної трилогії Канетті, визначає властиве цьому авторові конструктивне прагнення до постійного розширення обріїв творчих задумів, скерованість гуманітарним пошуком істини, що здійснюється заради кожної людини.

Здійснена письменником персоналістична міфологізація власного життя реалізує програму покликання-справдження. Її сутність в автобіографічній трилогії доцільно визначити як міф світоглядного універсалізму, що обіймає серед іншого також важливу соціофілософську площину самовизначення індивідуума всередині маси. Ядро авторської моделі міфу містить гуманістичну ідею соціалізації людини епохи ХХ ст. – не автономної, а демократично налаштованої та колективно визначеної у своїх світоглядних дороговказах і суспільних практиках. Людина Канетті свідомо не уникає контакту з життям і зі своїм строкатим часом, у якому, попри все, особистість здатна реалізувати себе і в украй несприятливих умовах героїчно послідовно будувати власне „я“, чим вона доводить глибоку доцільність і гідність власного існування.

Проте, когнітивний підхід дає можливість відійти від авторської суб'єктивності та розширити уявлення про універсальну ментальну основу, що уможливлює художню творчість.

Бібліографічні посилання:

1. Бутакова Л. О. Образ мира в сознании носителей языка (когнитивно-ментальный анализ авторского сознания по тексту) // Житниковские чтения. Межкультурные коммуникации в когнитивном аспекте. – Вып. 5 – Челябинск, 2001.

Kovalenko M. M.

LEXICAL MEANS OF REPRESENTATION OF FEMININE IDENTITY IN THE NOVELS «A MERCY» AND «BELOVED» BY TONI MORRISON IN A MULTICULTURAL ASPECT

Oles Honchar Dnipro National University

In terms of modern literary criticism the phenomenon of multiculturalism or diversity of the artistic world of authors with two or more cultural backgrounds comes to the fore. This forms a distinguishing means of representation of identity. The research is devoted to the investigation of the peculiarities of lexical representation of feminine identity in the novels «A Mercy» and «Beloved» by Toni Morrison in a multicultural aspect.

Multiculturalism as a modern branch of literary criticism and linguistic studies has been analyzed in the works of such scholars as H.Bhabha, M.Bradbury, M.M.Bachtin, S.P.Tolkachov, M.V.Tlostanova, I.V.Kozlyk, D.E.Agosto, M.Cai, L.A.Sanders, J.Yokota and others. The category of identity, which is crucial to the enquiry into multicultural literature, has been studied by J.Habermas, E.Goffman, P.Page, S.Munyi, S.Huntington, N.Wolf, D.Damean and others.

Contemporary Japanese scholar J.Yokota suggests that multicultural literature includes literature about people who are considered outside the mainstream of society, with diverse cultural, linguistic, socioeconomic, and religious backgrounds. In addition, it encompasses issues on gender, sexual orientation, and disabilities [5, p. 14].

American scholar Shea Munyi thinks that feminine identity embodies a constellation of meanings, it generally refers to the attributes, behaviors, interests, mannerisms, appearances, roles, and expectations that we have come to associate with being female during the socialization processes [4, p. 277].

Toni Morrison (Chloe Anthony Wofford) was awarded the 1993 Nobel Prize in Literature, making her the first African American to win this honour [1, p. 44].

The peculiar features of Toni Morrison's novels are depiction of African American woman as embodiment of collective memory, national traditions and customs, her understanding of own place in the world. The author combines literature experiment with folklore and myth, postmodern techniques with oral tradition.

In our research we would concentrate on the representation of feminine identities of the protagonists of Toni Morrison's novels "A Mercy", Florens, and "Beloved", Sethe, as shaping of their identities fully embodies the talent of Toni Morrison in the choice of artistic devices.

One of the aspects that shape feminine identity is women's image in men's eyes. In both novels women are victims of men's desires and cruelty. Their self-categorization is of inferior to men, they are "...of and for men...", humans "...who never shape the world. The world shapes us..." [2, p. 66] as it was said in the novel «A Mercy». The protagonist of the novel «Beloved», Sethe, even pays for her daughter's headstone providing pleasure for an engraver: "Ten minutes, he said. You get ten minutes, I'll do it for free" [3, p. 2]. This feeling is enforced in a multicultural society, as here women face subjugated role not only because of gender, but belonging to another culture, colour, therefore, social class. Gender and race identity, sexuality and violence converted a black woman into a commodity, toy, tool and just a piece of flesh. The scariest thing is that a woman self-categorizes herself as it mentioned above.

Love is another component of feminine identity, and Florens describes herself when being with blacksmith as "I am already kill by you", "careless",

“For the first time I am live” [2, p. 38]. Therefore, she feels her life and soul are inseparable and incomplete without the man. Sethe also self-categorizes as a woman when gets married, thus, a woman can be complete and full only in the union with man.

We observe using cultural extracts in the novel as Florens calls her mother *“minha mae”*, an impersonal form of mother in Portuguese. The usage of these lexemes is explained by confusion of Florens’ identity, as she has not entirely adapted to the new culture.

Being a mother is a significant component of shaping of feminine identity. As a child, Florens indirectly identifies herself with her mother, who seemingly willingly offered her daughter to a stranger. This abandonment ultimately becomes the core of her personality and shapes her relationship to herself, abandoned or forsaken, Florins identifies initially solely as a slave, worth *“twenty pieces of eight”* [2, p. 29].

In the novel *“Beloved”* we observe drastic hypertrophy of motherhood and mother’s love. Seethe didn’t even know her mother, she only has one memory of her as a woman with the mark of a slave, thus, she becomes lost and her identity lacks a significant component. When Seethe’s family becomes her only devotion, we observe the shaping of her identity as a fearless and desperate mother. In the novel slavery has such a destructive power that compels Seethe to kill her little daughter as it is better destiny than being a slave till death: *“Schoolteacher wouldn’t treat her the way he treated me. First beating I took was the last”* [3, p. 101].

Toni Morrison’s novel is characterized by the abundance of symbols some of which function as foreshadowing for the upcoming events, others help represent the protagonist’s identity multidimensionally.

Mother’s milk is a symbol of motherhood, and it is a crucial for shaping of Sethe’s feminine identity: *“Nobody will ever get my milk no more except my own children. I never had to give it to nobody else—and the one time I did it was took from me—they held me down and took it. Milk that belonged to my baby”* [3, p. 100]. It is also a symbol of peaceful future for Sethe and her family, as

having got to her children, Sethe will save them with a vital mother's power in her breasts. Therefore, when Sethe was deprived of milk by strangers, she was not just deprived of the capacity to save her life, she was deprived of a life at all: *"The one I managed to have milk for and to get it to her even after they stole it; after they handled me like I was the cow, no, the goat, back behind the stable because it was too nasty to stay in with the horses"* [3, p. 100]. Toni Morrison emphasizes on the bond between a mother and a child through breastfeeding and depicts the destructive effect of its absence.

Shoes and feet become the main symbol of Florens' feminine identity through the whole story. Wearing shoes that not only belong to someone else but are also broken and do not fit (*"way-too-big"*) signifies that Florens has no identity of her own – or one that is very confused. The author describes her feet as *"too tender for life and never have the strong soles"* [2, p. 10] that life requires. If shoes function as a trope for Florens' self, then the soles – shoes' foundations – are the homonymic metaphors for Florens' divided soul. Near the end of her story, Florens walks barefoot through the forest, her feet *"as hard as cypress"* [2, p. 141]. She has become harder and stronger from her experiences, as have her feet, has grown both physically and psychologically.

In conclusion, we may say that within a compelling narrative Toni Morrison creates a multicultural mosaic of self-representation of female characters. Toni Morrison uses parallelism and fragmentation of the text which occurs as shards of memories. This helps to reveal the confusion of the identity of the protagonists and splitting between American and African cultures in their souls. The main artistic techniques Toni Morrison uses are metaphors and symbolism referring to the representation of feminine identity. These symbols serve as a foreshadowing and create a magic effect of connection with the protagonist's ancestors despite being displaced.

References:

1. Гранкина Е. В. «Свой голос» афроамериканской литературы: от невольничьего повествования» к Нобелевской премии / Е.В. Гранкина. – Весці БДПУ, 2011. – с.44.
2. Morrison T. A Mercy / T. Morrison. – Random House, 2008. – 178 p.
3. Morrison T. Beloved / T. Morrison. – Christian Bourgois, 2015. – 137 p.
4. Shea M. Toward a constructionist perspective of examining femininity experience: The development and psychometric properties of the Subjective Femininity Stress Scale / M. Shea // Psychology of Women Quarterly, 2014. – p.277.
5. Yokota J. Kaleidoscope: A multicultural booklist for grades K-8 / J. Yokota. – Urbana. IL: National Council of Teachers of English, 2001. – p.14.

Konopelkina O. O.

MĀORI BORROWINGS IN NEW ZEALAND (SOCIOLINGUISTICS ASPECTS)

Oles Honchar Dnipro National University

A significant feature of New Zealand English is the fact that it is also spoken as a second language (ESL) in NZ. This is especially the case for many of the New Zealanders who are not of European descent, meaning predominantly those coming from one of the Pacific Islands, or those who claim to be of Māori descent. As the Māori are the indigenous people of the country and constitute about 14 per cent of the whole population, their significance concerning linguistic matters cannot be denied, especially in the light of the recognition of te reo Māori (the Māori language) as an official language in NZ in recent times. As a consequence of this side-by-side existence of both NZE and NZ Māori (NZM) the influence on each other has always been strong. A result of this language contact was the development of a distinctive dialect of NZE: Māori English (NZME).

The close contact between the Māori speaking and English speaking populations has resulted in changes in both languages. English pronunciation,

grammar and vocabulary have influenced Māori, and conversely, many borrowings from Māori have made their way into English vocabulary (e.g., the current online version of the Oxford English Dictionary 31 lists 287 entries of Maori origin).

The flow of Māori loans into New Zealand English has not gone unnoticed. According to Deverson, “the most unmistakably New Zealand part of New Zealand English is its Māori element” [1, p.18-25]. Macalister describes the borrowing situation in recent times as follows: “it is likely that the Māori presence in New Zealand English will continue to grow in future, and that this presence will continue to define the distinctiveness of New Zealand English lexicon” [2, p. 21].

The first wave of borrowings from Māori during the late 18th and early 19th century consisted primarily of words that describe environmental and nature terms (such as, pāua “abalone”, kūmara “sweet potato”, rimu “red pine”), Māori place names (Tauranga, Rotorua, Whanganui), and some indigenous culture terms (marae “Māori meeting house”, hāngi “earth oven to cook food with steam and heat from heated stones”).

This first wave of borrowings gave way to further “waves” [2], bringing in more Māori words such as waka “canoe”, taonga “treasure”, iwi “tribe”, kuia “female elder”, koha “gift/donation”, hui “meeting” and so on. This time, the words had to do with the organisation of Māori society and culture, and important historical events. Deverson points out an important difference between the first wave of Māori loans and subsequent ones: “while colonial borrowing from Maori was Pakeha-driven, 2 motivated by the European’s need to come to terms with a strange world, the recent revival or new wave of borrowing is by contrast Maori-driven, initiated in large part by Maori speakers and writers themselves” [1, p. 20]. Some of the motivations identified as driving the use of Māori borrowings today have to do with filling semantic gaps in existing vocabulary of New Zealand English, economy of expression, expression of identity and display of empathy, clarity of meaning, and language play [3].

The vocabulary of the Maori language is easily recognizable both in spelling and in sound. Due to its word-formation structure, in which each syllable has only one consonant and always ends with a consonant sound, the Maori language gives an impression of a very pleasant language. Maori borrowings is one of the most unique features of New Zealand English, and Maori words are widely used both in New Zealand's everyday language and in national mass media discourse.

For example, the headlines of the one of most popular New Zealand newspaper “*The New Zealand Herald*” often look like this: “*Plans halted for **Rotorua te reo** road signs*” (The New Zealand Herald, April 8, 2018) [5], where Rotorua – New Zealand city with Māori name (translated as – “crater lake”), and Te reo means the language of the indigenous population, the latter concept is verbalized in the New Zealand media almost exclusively by the Maori term: “*Mike's Minute: The trouble with **Te Reo***” (The New Zealand Herald, January 22, 2018) [5], “*Barry Soper: No Bill English, **te reo** Maori is not someone else's language – it's ours*” (The New Zealand Herald, January 24, 2018) [5], “*First **te reo** speaker Justice Joseph Williams appointed to Court of Appeal*” (The New Zealand Herald, January 22, 2018) [5], “*Maori food trucks and English-free signs suggested for Wellington to be **Te Reo** capital*” (The New Zealand Herald, May 3, 2018) [5], “*Winston Peters hits out at MPs following slip-up on wording around compulsory **Te Reo***” (The New Zealand Herald, May 8, 2018) [5]. This Māori borrowing also are found in “*The Dominion Post*”: “*Giving **te reo** Māori a future about looking to the past*” (The Dominion Post, January 25, 2018) [4].

The headline of “New Zealand Herald” “*The Top Kiwi Chef Among the Huge Number of Kiwis Wanting to Learn Te reo Maori*” (The New Zealand Herald, February 25, 2018) [5] not only demonstrates another example of the usage of the Te reo expression, but presents a very widespread word of Maori origin, which often is used as a national self-naming (nickname) of New Zealanders – Kiwi. This nickname has appeared in the years of the First World War due to the fact that New Zealand troops has emblems with the image of kiwi, and subsequently this word has become popular in New Zealand and

beyond. The New Zealand media broadly use this word both to refer directly to the country and its inhabitants, as well as to the notion of “New Zealand” in general: “Kiwi star Beulah Koale's Hollywood role in a thank you for your service (*The New Zealand Herald*, June 21, 2017) [5], Kiwi's right royal performance (*Waikato Times*, May 11, 2018) [7], “Online show to celebrate Kiwi women” (*The Dominion Post*, May 11, 2018) [4], “A giant leap for Kiwi industry” *The Dominion Post*, May 9, 2018) [4].

However, the Māori name of country is also used by New Zealand Mass media very often – Aotearoa: “*Four top spots to celebrate **Aotearoa***” (*The New Zealand Herald*, February 6, 2018) [5], “*Focus: Big second day for President Barack Obama in **Aotearoa***” (*The New Zealand Herald*, March 22, 2018) [5], “*Tour **Aotearoa** riders' stolen bikes draw huge social media response*” (*The New Zealand Herald*, March 7, 2018) [5], “*Too many tourists in **Aotearoa**? What **Kiwis** really think*” (*The New Zealand Herald*, April 27, 2018) [5].

The another example of widespread Māori term is “iwi”, that means “Māori people”: “***Iwi** gives \$100,000 to children's charity KidsCan*” (*The New Zealand Herald*, May 11, 2018) [5], “***Iwi** leader blasts Craggy Range Winery and 'racist' attitudes in Havelock North*” (*The New Zealand Herald*, May 15, 2018) [5], “*Ngai Takato, Resin & Wax Holdings joint venture will help 'future-proof' **iwi***” (*The New Zealand Herald*, April 16, 2018) [5], “***Iwi** speaks out about 'premature' Pink and White Terraces announcement*” (*The New Zealand Herald*, March 29, 2018) [5].

Often in the New Zealand press we can find text that almost entirely consists of borrowed Maori words that are used to denote endemic flora or fauna: “Myrtle rust affects plants in the myrtle family, which includes pōhutukawa, manuka, rata, kanuka, swamp maire and ramarama” (New case of myrtle rust found in Collingwood, *Nelson Mail*, May 19, 2018) [6], where “manuka” is a New Zealand shrub, “rata” is a tree in myrtle families, also the endemic of New Zealand, and “kanuka” and “ramarama” are two kinds of shrubs. Outside of New Zealand, there are alternative names for these plants, but in the country of origin they are called almost exclusively by Maori names. On

the pages of the New Zealand media there are also Maori borrowings, which refer to the phenomena of nature, the landscape, and so on. An example is the headlines of New Zealand newspapers such as “The Giant Tom appears on Tumunui farmland” (*The New Zealand Herald*, May 1, 2018) [5].

References:

1. Deverson, Tony New Zealand English lexis: Māori dimension. Tony Deverson, April 1991, *English Today*, Volume 7, Issue 02, April 1991, p.18-25.
2. Macalister, John. 2006a. The Maori presence in the New Zealand English lexicon, 1850 –2000: Evidence from a corpus-based study. *English World-Wide* 27. p.1–24.
3. Macalister, John. 2007a. Weka or woodhen? Nativization through lexical choice in New Zealand English. *World Englishes* 26. p.492–506.
4. <https://www.stuff.co.nz/dominion-post/>
5. <https://www.nzherald.co.nz>
6. <https://www.stuff.co.nz/nelson-mail/>
7. <https://www.stuff.co.nz/waikato-times/>

Корольова Л. В.

ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СУЧАСНИХ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УНІВЕРСИТЕТАХ РУМУНІЇ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Вихід України у європейський простір, нові політичні, соціально-економічні та культурні реалії сьогодення підвищують статус іноземної мови як засобу міжкультурного спілкування і зумовлюють нагальну потребу у вивченні зарубіжного досвіду в сфері професійної підготовки вчителів іноземних мов. Необхідно зазначити, що у наш технократичний, прогресивний час, коли комп’ютерні технології застарівають за 2–3 роки, не можна використовувати у навчанні вчителів іноземної мови тільки

класичні, традиційні методи, тому все більшого значення набуває використання новітніх Інтернет-технологій у підготовці фахівців іноземних мов.

Сьогодні широкого значення набуває загальноєвропейська політика, щодо імплементації багатомовності та полікультурності в країнах Європи, яка спрямована на розвиток мовної освіти через чисельні дослідження, проекти та навчальні програми у сфері підготовки вчителів іноземної мови, які фінансує Європейський Союз. Результати досліджень, обмін досвідом через участь в освітній діяльності Європейського Союзу показують, що всі країни європейського простору підтримують загальноєвропейську політику у сфері розвитку мультилінгвальної освіти, і особливу увагу щодо впровадження сучасних інтернет-технологій, які є невід'ємною складовою європейських освітніх проектів, приділяють в Університетах Румунії.

Європейський багатосторонній проект INTACT (*Interactive Teaching Materials Across Culture And Technology*) стартував у 2012 році під егідою Comenius. У консорціум входили партнери з шести європейських установ, а саме Людвігсбургський університет освіти (Німеччина, координатор), Babeş Bolyai University Cluj (Румунія), Університет Комплутенсе (Мадрид), Політехнічний інститут Браганчі (Португалія), Кечкемет Коледж (Угорщина) та Коледж Св. Патрика, Дублін (Ірландія). На реалізацію проекту була створена Інтернет-платформа XXI-го століття для обміну інформації та передачі знань, де можна було отримати транскультурне/двомовне безкоштовне навчання, онлайн підтримку, безкоштовні навчальні матеріали, інтерактивну практику, а також використовувати розміщені інструменти для створення навчальних матеріалів. Співпраця здійснювалася за допомогою декількох синхронних та асинхронних інструментів, таких як обговорення в віртуальному середовищі, повідомлення і відео в реальному часі та аудіо конференції. Подальша співпраця заохочувалася через інтеграцію відео конференцій на заняттях [1]. Крім того, платформа INTACT мала складну пошукову

систему, яка допомагала вчителям знаходити навчальні матеріали, зроблені іншими вчителями. А такі програми як Drupal, Origno, Big Blue Button – були відкритим джерелом. Користуючись платформою можна було створити свій власний навчальний матеріал, інтегрувати відкриті зовнішні освітні ресурси та зовнішній контент. Студенти могли обговорювати питання за допомогою інструменту відео конференції Big Blue Button. Європейський проект INTACT офіційно був завершений у 2015р., але його інтернет-платформа і сьогодні користується популярністю.

Однією з основних умов успішності вивчення іноземної мови є постійне збільшення словникового запасу і застосування сучасних Інтернет-ресурсів. Дуже допомагає в цьому аспекті: стимулює розумові здібності, тренує зорову пам'ять, закріплює правильну вимову і правопис.

Сьогодні існує велика кількість сервісів, заснованих на методиці інтервального запам'ятовування (spaced repetition, expanding rehearsal, graduated intervals, repetition scheduling на наступних сайтах: <http://quizlet.com>, <http://iknow.jp/>, <http://cueflash.com/>, та ін.). Безперечно корисним ресурсом з цього переліку є популярна серед викладачів румунських університетів програма Quizlet [3], яка дозволяє: створювати власні картки (додаючи до них картинки і аудіо-файли), користуватися картками (створеними іншими викладачами), виставляти картки на сайт і ділитися ними в соціальних мережах та роздруковувати картки.

Для адекватного оцінювання успішності студентів викладачі румунських вищих закладів також активно впроваджують Інтернет-програму Plickers. Вона є додатком, що дозволяє миттєво оцінити відповіді всієї групи і спростити збір статистики. Для використання Plickers викладачу необхідно мати планшет або смартфон, щоб зчитувати QR-коди з карток учнів. Студенти піднімають свої картки одночасно, а планшет (смартфон) викладача видає інформацію про результати проходження групою завдання. Це дає можливість дізнатися про прогрес всієї групи. За

допомогою Plickers можна ,також, проводити невеликі оглядові тести в кінці теми [2].

Дійсно, впровадження європейських освітніх проектів та навчальних програм у практику підготовки вчителів в університетах Румунії не можуть повністю замінити традиційні педагогічні технології, але поєднання цих складових освітнього процесу значно підвищує і оптимізує активність й продуктивність професійного росту фахівців у галузі навчання іноземної мови. Тому актуальним на сьогодні є подальший пошук нових тенденцій розвитку педагогічної освіти у вищих навчальних закладах України.

Бібліографічні посилання:

1. Європейський багатосторонній проект INTACT 2012-2015pp (Interactive Teaching Materials Across Culture And Technology)[Е л е к т р о н н и й р е с у р с]/-
<http://www.intact-project.eu/index.cfm/documents/>
2. Програма Плікерс—[Е л е к т р о н н и й р е с у р с] —:
<https://newtonew.com/app/plickers-uchitelja-smogut-sekonomit-svoe-vremja-s-pomoshchju-qr-kodov->
3. ПрограмаQuizlet—[Е л е к т р о н н и й р е с у р с]—:
<https://quizlet.com/ru>
4. 5th International Conference EDU-WORLD 2012 - Education Facing Contemporary WorldIssues Teacher's opinion on the use of interactive methods/techniques inlessons [Е л е к т р о н н и й р е с у р с]—
Gabriela-Paula Petru Ća- :
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042813007234>

Косенко Н. М., Стырник Н. С.

СЛОВА-ИНТЕНСИФИКАТОРЫ В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

Днепро́вский национальный университет имени Оле́ся Гонча́ра

Специфика категории интенсивности нашла свое выражение в способах обозначения данного понятия – качественном и количественном.

Категория интенсивности находится в сложной взаимосвязи с объективными и субъективными категориями. Согласно мнению большинства исследователей, интенсивность отражает как объективную характеристику степени признака, так и субъективную интерпретацию. Интенсивность может быть определена как семантическая категория прагматического характера, являющаяся производной, с одной стороны, от категорий количественности и качественности, а с другой стороны – от особой прагматической категории, содержание которой может быть осмысленно в рамках когнитивной лингвистики при помощи понятий «выделенность (релевантность)» и «выдвижение» [5, с. 303-308].

Определение данного понятия восходит к Ш. Балли, который считал, что «под термином интенсивность следует понимать все различия, сводящиеся к категориям количества, величины, ценности и т.п., вне зависимости от того, идет ли речь о конкретных представлениях или об абстрактных идеях» [1, с. 202].

Количественный способ выражения интенсивности тесно связан с конкретным классом языковых единиц, денотативное значение которых выражает понятие числа, величины и т.д. в отношении определенного признака (например, сорокаградусный мороз, ветер в 9 баллов).

Качественный способ выражения интенсивности происходит с помощью языковых единиц, денотативное значение которых связано с понятием степени признака (например, слишком холодный дом, очень длинный день).

Объектом изучения послужили наречия меры и степени, которые, по данным составителей частотного словаря сочетаемости современного английского языка Н. О. Волковой, Р. З. Гинзбург и В. И. Перебейнос, принадлежат к наиболее часто употребляемым словам английского языка: *almost, enough, nearly, pretty, quite, rather, really, so, very, too* [2].

Цель данной статьи – изучить частотность использования рассматриваемых наречий меры и степени, принимая во внимание их способность выражать разную степень интенсивности.

Актуальность работы обусловлена необходимостью углубленного изучения анализируемых наречий меры и степени в качестве слов-интенсификаторов, поскольку данные языковые единицы являются высокочастотными и имеют тенденцию постоянно пополнять свои синонимические ряды в процессе развития языка. Материалом исследования послужили 1112 словоупотреблений, отобранных методом сплошной выборки из произведений У. С. Моэма.

В современной лингвистике для обозначения разряда слов, выражающих интенсивность, используются термины «интенсивы» и «интенсификаторы» [3, с. 109]. Принято считать, что у интенсификаторов сема интенсивности заменяет ядерное, доминирующее положение в семантической структуре (например, *very*). А слова-интенсивы сохраняют свой словарный статус части речи (качественного наречия, имени прилагательного и др.), сема интенсивности здесь выступает в качестве дополнительного элемента наряду с ядерными значениями (например, *terribly, awfully*).

Исследования показали, что чем меньше разница между общим количеством значений наречия и количеством значений, включающих сему интенсивности, тем более устойчивой является доля семы интенсивности в семантической структуре наречий.

Формирование в английском языке функционально-семантического разряда слов-интенсивов и слов-интенсификаторов лингвисты часто связывают с вопросом принадлежности таких слов к полнозначным или неполнозначным частям речи. Некоторые лингвисты (Т. А. Васильева) утверждают, что такие лексемы, как *very, so, too, quite, rather* занимают маргинальное положение между наречиями и служебными словами. Однако многие исследователи придерживаются точки зрения, что наречия меры и степени в роли интенсификаторов существенно отличаются от

качественных наречий и наречий места, времени и т.д. и должны рассматриваться как самостоятельный разряд наречий, хотя далеко неоднозначный в семантическом отношении.

Наиболее моносемантичным из рассматриваемых наречий является наречие *almost*, в семантической структуре которого выделяются, как правило, только значения *very*, *nearly* и т.п. для выражения доли интенсивности.

Изучаемые наречия, кроме основной, доминирующей семы интенсивности, представляют также семы разных степеней интенсивности.

Наиболее частотным из рассматриваемых наречий меры и степени является наречие *very*, о чем свидетельствуют данные нижеприведенной таблицы.

**Частотность употребления наречий меры и степени в
художественных текстах**

№ п/п	Наречия меры и степени	Количество	%
1.	<i>very</i>	439	39,4
2.	<i>so</i>	220	19,8
3.	<i>too</i>	116	10,4
4.	<i>quite</i>	97	8,8
5.	<i>really</i>	74	6,7
6.	<i>rather</i>	45	4,0
7.	<i>enough</i>	43	3,9
8.	<i>pretty</i>	32	2,8
9.	<i>almost</i>	24	2,2
10.	<i>nearly</i>	22	2
	Всего:	1112	100%

Такая высокая частотность употребления наречия *very* может объясняться абстрактностью его семантики, что позволяет ему сочетаться с лексическими единицами почти всех тематических групп.

Следует отметить, что признак может быть представлен не только именем прилагательным (*very beautiful, almost crazy, really interesting* и т.п.). Признак может быть представлен действием, которое проявляется с определенной интенсивностью. Это указывает на возможность интенсификации глагола. Например:

1. *And you really think that was love?* [7, с. 180].
2. *She never quite knew what heigh-ho meant, but they used it a lot on the stage, and said with a sigh, it always sounded very sad* [7, с. 234].

Имя существительное также может иметь признаковую семантику: *really a trouble, almost a part, almost a mystery*.

Не все рассматриваемые нами наречия могут сочетаться с именами существительными, а только те, которые выражают не саму интенсивность признака, а полноту или неполноту его проявления (*rather, nearly, quite, almost, really*).

Таким образом, выделение интенсификаторов в системе языка вполне закономерно и обусловлено их семантическими и функциональными характеристиками.

Следует разграничивать понятия «интенсивности» и «экспрессивности». Интенсивность действительно играет важную роль в создании экспрессивности. Однако экспрессивность – это стилистическая категория, связанная с различного рода коннотациями, создающими выразительность повествования.

В то время как интенсивность – семантическая категория, в основе которой лежит понятие меры количества, величины объема качества. Интенсивность отражает различные проявления признака (меньше нормы – норма – больше нормы).

Библиографические ссылки:

1. Балли Ш. Французская стилистика / Ш. Балли. – Москва: Изд-во иностр. лит., 1961. – 394 с.

2. Гинзбург Р. З., Волкова Н. О., Перебейнос В. И. и др. Частотный словарь сочетаемости современного английского языка. Лексическое пособие / Р. З. Гинзбург, Н. О. Волковой, В. И. Перебейнос и др. – Москва: МГПИИЯ, 1972. – Ч. 1. – 76 с.

3. Косенко Н. М., Тодорова Н. Ю. Особенности функционирования наречий меры и степени как слов-интенсификаторов в современном английском языке / Н. М. Косенко, Н. Ю. Тодорова / Сучасні дослідження з іноземної філології. Збірник наукових праць. Вип. 14.- Ужгород: ПП «Аутдор-Шарк», 2016. – С. 108-115.

4. Перебийніс В. С., Муравицька М. П., Дарчук М. П. Частотні словники та їх використання / В. С. Перебийніс, М. П. Муравицька, М. П. Дарчук. – Київ: Наукова думка, 1985. – 204 с.

5. Родионова С. В. Интенсивность и ее место в ряду других семантических категорий / Родионова С. В. // Славянский вестник. – Вып. 2. – Москва: МАКС Пресс, 2004. – С. 303-308.

6. Bolinger D. Degree Words / D. Bolinger. – The Hague: Mouton, 1972. – 324 p.

7. Maugham W. S. Theatre / W. S. Maugham. – Moscow: Manager, 2002. – 304 p.

Кременьсва Т. В.

ПЕРЕВАГИ КОГНІТИВНОГО ПІДХОДУ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

В умовах сучасного суспільства людина отримує велику кількість інформації, яка потребує швидкого сприйняття та засвоєння. Наявність когнітивних здібностей впливає на ефективність комунікаційної взаємодії між людьми та уможливорює оволодіння певним потоком інформації.

Актуальність дослідження когнітивних процесів зумовлена питанням щодо отриманні необхідних професійних знань під час опанування власної

спеціальності. Це сприяє адаптації до навколишнього світу, вирішенню проблем щодо подальшого розвитку професійних навиків.

Як будь яка інша професія, професія педагога унаочнює цілу низку компетенцій, що є «вираженням когнітивних здібностей» [3, 161] викладача, та корелюють з поняттям «когнітивне навчання», яке співвідноситься з певними когнітивними процесами в навчанні.

Між викладачем та студентами відбувається постійний обмін інформації за участю когнітивних процесів: сприйняття, увага, мислення, пам'ять, мовлення [3, 162]. Здійснюючи безпосередній вплив на ефективність навчання, педагоги допомагають засвоїти нову інформацію. Мозок людини піддається процесу когнітивного навчання, тобто пізнанню чогось нового з накопиченням професійного та життєвого досвіду. Когнітивне навчання є процесом акумулювання знань та досвіду завдяки процесам сприйняття, уваги, мислення, пам'яті та мовлення.

Розуміння та інтерпретація інформації відбувається через органи чуття за допомогою процесу сприйняття. Знання набуваються при засвоєнні навчального матеріалу органами зору (візуалізація) та слуху (аудіалізація).

Ефективна передача та сприйняття інформації забезпечується візуальним учбовими посібниками з зображеннями або плакатами. Сучасні засоби техніки оснащують студентів аудіальними матеріалами у вигляді аудіо- та відеозаписів. Актуальність активізації процесу сприйняття у студентів простежується при вивченні іноземних мов, однією з необхідних умов якої є чітке сприйняття мови на слух.

На важливість процесу уваги вказує факт можливості розуміння вивченого матеріалу. Він визначає, які речі та структури повинні бути засвоєнні з метою оволодіння інформацією. Увага, на слушну думку науковців, потрібна не тільки для сприйняття, а й розуміння того, що читають або слухають [1, 300].

З метою кращого засвоєння матеріалу в навчанні задіяна вибіркова увага як спосіб вилучення конкретної інформації з інших відволікаючих

факторів. Зниження уваги призводить до неуспішності та низького рівня студента, що в подальшому негативно позначиться на майбутній професії.

Когнітивне мислення сприяє успішному вирішенню проблем та прийняттю правильних рішень. Збір нової інформації та знань відбувається через процес мислення, оскільки лише сприйняття є неможливим фактором їх засвоєння. Наявність таких знань забезпечує студентів необхідною якісною освітою для інтелектуального та професійного розвитку.

За збереження інформації в мозку людини відповідає пам'ять. Вона дозволяє «кодувати, зберігати та поновлювати отримані з навколишнього середовища дані» [2, 136]. Завдяки цим діям стає можливим процес накопичення необхідного досвіду у власній сфері діяльності або відновлення забутого вивченого матеріалу.

Результатом успішного обміну інформацією між спеціалістами у будь-якій сфері діяльності є наявність комунікативних навичок. Відсутність мови унеможливорює процес комунікації як важливого фактору акумулювання знань та досвіду. Актуальність комунікативного процесу простежується у вивченні іноземної мови, де набуття нових знань відбувається через комунікативний акт між студентами або викладачем та студентами.

Дане дослідження доводить, що успішне навчання студентів зумовлене такими когнітивними процесами у мозку людини як сприйняття, увага, мислення, пам'ять та мова. Розроблені викладачами навчальні матеріали та методики сприяють їх активації задля отримання нових знань та досвіду. Недостатнє функціонування призводить до погіршення успішності навчання та подальшого професійного краху.

Когнітивні процеси заслуговують на ретельне дослідження та застосування у викладацькій практиці з метою покращення якості освіти та становлення висококваліфікованих спеціалістів.

Бібліографічні посилання:

1. Ковина Т. П. Когнитивный подход к обучению: материалы 77-й международной научно-технической конференции ААИ «Автомобиле- и тракторостроение в России: приоритеты развития и подготовка кадров». – М.: МГТУ «МАМИ», 2012. – С. 299–301.
2. Aufschnaitez, Claudia von. Über den Zusammenhang von Handeln, Wahrnehmen und Denken, Unterricht aus konstruktivistischer Sicht: Die Welten in den Köpfen der Kinder, Edition: 2nd, Publisher: Beltz (Weinheim), 2005. - S. 234-248.
3. Mallich, Katharina. Einführung in die kognitiven Prozesse, PS Kognitive Psychologie I_ 2001. – S. 161-167.

Купренко В. В.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ ПЕРЕКЛАД ПОЕЗІЇ Р. САУТІ «THE COMPLAINTS OF THE POOR» В УМОВАХ МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМУ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Переклад художнього твору є найважливішим аспектом його сприйняття у новому культурному середовищі. Багато вчених займалися вивченням особливостей перекладу в сучасній лінгвістиці (М. Ю. Данчинова, Ю. А. Жлуктенко, Н. А. Колядіна, В. М. Паньків). Одним з головних завдань перекладу виступає найточніше та найповніше відображення змісту вихідного тексту зображувальними засобами мови перекладу. Проте через специфічні особливості, притаманні кожній мові, а також численні стилістичні, лексичні, граматичні та інші відмінності між мовами оригіналу та перекладу, перекладач не завжди спроможний до виконання цього завдання. Навіть за умови дбайливого ставлення до першотвору та прагнення зберегти його особливості у якомога повному обсязі, в процесі перекладу тексту з однієї мови іншою відбувається його неминуча трансформація [1]. Таке завдання перекладу походить від

основної мети його виконання – досягнення так званої перекладацької еквівалентності.

Переклад поетичного тексту є одним з найскладніших видів перекладу. Якщо, перекладаючи прозу, перекладач основний акцент робить на відтворення змісту оригіналу, то при віршованому відтворенні поезії, постає проблема необхідності збереження рими, тому добір лексико-стилістичних засобів ускладнюється. Будь-який вірш є призначеним для впливу на емоції читача, завданням перекладача є не допустити втрати цієї емоційності, що ускладнює завдання перекладача. Поетичний переклад здійснює передачу поетичної інформації за допомогою завершеного тексту, кожна складова частина якого знаходить своє місце у складі цілісного тексту. Проблемність досягнення адекватного сприйняття поетичного твору читачами в перекладі визначається складною природою поетичного образу. Перекладач відтворює поетичний образ оригіналу за допомогою мовних та стилістичних прийомів, передає ідеї автора, видозмінюючи їх, використовуючи різні прийоми – пошук еквіваленту, граматичні і лексичні заміни.

У дослідженнях видів мультилінгвізму, які використовуються при перекладі вірша Р. Сауті, інтерес представляє порівняння перекладів, виконаних українською і російською мовою. Це дозволяє простежити як перекладачі відтворювали однакові засоби тексту оригіналу у рідній мові. Було розглянуто найбільш виразні епізоди перекладу віршу Р. Сауті “The Complaints of the Poor” у виконанні українського перекладача П.Грабовського, і російськомовних перекладачів О.Плещєєва та І.Сурікова, які свідчать про те, що перекладачі стикалися з чотирма видами мультилінгвізму: лексичний, граматичний, стилістичний і фонетичний. Кожен з цих видів мультилінгвізму у віршах Р. Сауті характеризується певними рисами. Лексичний мультилінгвізм знаходить вираження у використанні – застарілих поетичних займенників; створених поетом слів (оказіоналізмів). Граматичний мультилінгвізм в досліджуваному вірші Р. Сауті реалізується у вигляді зміни граматичної форми слів в оригіналі з

однини у множину, і навпаки, у перекладі; зміни в структурі слів (наприклад, фразові дієслова можуть передаватися простими за структурою дієсловами тощо), використанні інвертованих речень. Стилiстичний мультилінгвізм проявляється у формі інверсій, через вживання каламбурів і гри слів. Фонетичний мультилінгвізм охоплює відмінності у звучанні, включає редукцію звуків на початку, всередині, або в кінці слова; вживання алітерацій та інше.

У віршах Р. Сауті звучать гострі соціальні мотиви – злиденність бідного люди, жадність та порочність церковних діячів та інше. Це робить вірші Р. Сауті цінними з точки зору вивчення культури періоду, коли вони створювалися – початок ХІХ століття. Крім соціальної проблематики Р. Сауті піднімає питання героїко-історичної тематики. В його поезії використовуються різні лексико-стилiстичні засоби, які надають віршам героїчного, іронічного та іншого змістовного наповнення.

Переклади свідчать про те, що кожен з перекладачів шукав лексичні і граматичні одиниці, які найбільш точно і образно відтворюють задум поета. Недивним є звернення перекладачів до народних образів української і російської культури (*кожух, дідусь* та ін.).

Підбиваючи підсумки, зауважимо, що переклад поезії – це складне завдання для перекладача. Аналіз перекладів поезії Р. Сауті свідчить про успішність відтворення ідей автора та образів, які він намагався передати у своїх творах. Україномовний переклад П.Грабовського, на нашу думку, можна назвати «народним». Легка невимущена мова, влучні і яскраві фразеологізми, відчуття рими – ось, що характеризує його переклади. Російськомовні переклади О. Плещеева та І. Сурікова, здається, трохи поступаються україномовній версії. Перекладачі намагаються дотримуватися змісту оригіналу стосовно структури, тому в багатьох випадках, їх переклад дещо втрачає образності, однак в цілому він передає настрій та образність тексту оригіналу. У своїх творах поет піднімає значущі соціальні питання. Одним з основних мотивів його творів є проблема бідності, зажерливість багатіїв, опозиція церкві. Це робить його

вірші насиченими емоційно-забарвленими та експресивними словами. Проаналізовані україномовні та російськомовні переклади демонструють, що кожен перекладач намагався, в першу чергу, зберегти риму і структуру першотвору. Це помітно у спробах застосування інверсій, редукції слів та інших засобів. По-друге, перекладачі прагнули відтворити образ, закладений в оригіналі віршу Р. Сауті, якомога точніше, тому перекладачі зверталися до власного досвіду, культурних традицій свого народу, щоб підібрати відповідний еквівалент поезії у своїй мові.

Бібліографічні посилання:

1. Воловик О. О. Актуальні проблеми художнього перекладу [Електронний ресурс] / О. О. Воловик, В. Я. Погрібна. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2009/Philologia/44108.doc.htm

Loba S. O.

LEXEME MULTILINGUAL: PECULIARITIES OF THE SEMANTIC STRUCTURE

Oles Honchar Dnipro National University

The notion “concept” is complex and multifold, causing polemics among the researchers in modern linguistics [2]. “Concept” is an abstract idea, representing the fundamental characteristics of the notion, unit of our memory, conceptual system, the whole worldview and a quantum of knowledge [1]. Componential analysis is the analysis of words through structured sets of semantic features. This method is typical of structural semantics which analyzes the components of a word's meaning [3, p. 351]. In our research we follow the hierarchical organization of semes which constitute the semantic structure of the lexical unit *multilingual education* in Modern English it is as follows: classemes, archiseme, hyposeme, occasional semes [2, p. 182].

The material for the study of the semantic structure of the lexeme *multilingual* is its definitions which were extracted from the following eleven lexicographical sources: Longman Dictionary of English Language and Culture (LDELC), Cambridge Academic Content Dictionary (CACD), Merriam-Webster English Dictionary and Thesaurus (MWOEDT), American Heritage Dictionary (AHD), Collins Dictionary of American English (CED), Longman Business Dictionary (LBD) Longman Dictionary of Contemporary English (LDCE), Macmillan English Dictionary for Advanced Learners (MEDAL), Wordsmyth English Dictionary (WED), Oxford Advanced Learner's Dictionary (OALD), Random House Kernerman Webster's College Dictionary (RHKWCD).

Having analyzed the dictionary definitions of the lexeme *multilingual*, we found out that despite a few divergencies, the number of definitions of the given lexeme in them practically coincides. According to the results of the research two definitions of the lexeme *multilingual* are presented in nine dictionaries [LDELC, CACD, MWOEDT, AHD, LBD, MEDAL, WED, OALD, CED]. However, the dictionary [LDCE] provides us only with one definition. Whereas, there are offered three meanings of the analyzed lexeme in the dictionary [RHKWCD]:

The study of the vocabulary definitions of the lexeme constituent *multilingual* makes it possible to distinguish three lexical-semantic variants (LSV) in the semantic structure of the lexeme *multilingual*. It can be stated that the lexeme-constituent *multilingual* is polysemantic/

LSV 1 — *containing, expressed, written or spoken in many different languages (adj);*

LSV 2 — *able to speak, using many different languages (adj);*

LSV 3 — *a person who is able to speak more than two languages very well (n).*

The next analysis stage of the semantic structure of polysemantic lexeme *multilingual* is to find out the sememes which correspond to the LSV that have been allocated.

Sememe 1: [*expressed*] (archiseme): [*containing, including, printed, presented, dealing with, written or spoken in many different languages*] (differential seme);

Sememe 2: [*able to speak*] (archiseme): [*Using, having the ability to speak many different languages, especially with equal fluency for communication (of people or groups)*] (differential seme);

Sememe 3: [*person*] (archiseme): [*who is able to speak more than two languages very well*] (hyposeme).

The next stage of the study of the polysemantic lexeme *multilingual* is aimed at determining a set of differential semes that allows us to identify certain semantic features in its structure. The study of the semantics of the identifying words of the polysemantic lexeme-constituent *multilingual* has allowed us to single out the following hyposemes:

1) subject — a doer — an existential feature which is implemented in English by means of the following lexemes: *person, people and groups*;

2) object — a tool — an existential feature which is represented by means of the lexeme *language*;

3) place — a locative feature manifested by means of the unit *language*;

4) purpose — a theological feature which is expressed with the help of the phrase for communication;

5) realization — an instrumental feature which is represented by means of the word *communication*;

6) features, characteristics of the object — a qualitative feature which is manifested with the help of the lexemes: *containing, having, including, printed, presented, dealing with, written, spoken, using, able, expressed, equal, well*.

It should be mentioned that the qualitative cognitive feature dominates in number of the presented lexemes. Besides, the verbalizer *language* is used to depict both the existential and locative features. The lexeme *communication* coincides in the representation of the instrumental and theological features.

Thus, the analysis of the identifying words of the polysemantic lexeme *multilingual* makes it possible to single out a set of hyposemes, which indicate

the presence of the following features in the semantic structure of the lexeme *multilingual*: two existential, the locative, theological, instrumental and qualitative.

To sum up, it should be noted that the results of our study, namely, the definitional analysis of Modern English dictionaries, indicate that the lexeme *multilingual* has a rather small number of synonyms. The synonymic line is represented by means of two following variants: polyglot [LDELC] and bilingual [LDCE], [LDELC], [MEDAL].

References:

1. Кубрякова Е. С. Краткий словарь когнитивных терминов / Е.С. Кубрякова. –М.: Филологический факультет МГУ, 1997. – 245 с.
2. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2011. – 844 с.
3. Ottenheimer H. The Anthropology of Language: An Introduction to Linguistic Anthropology 3-rd Edition / H. Ottenheimer. – Belmont: Wadsworth Publishing, 2006. – 416 p.

Lobanova V. V.

PROBLEM OF PRESENTING AND HIDING INFORMATION IN ADVERTISEMENT

Oles Honchar Dnipro National University

Scientists have studied the problem of information as the issue of theory of information, cybernetics, psychology and linguistics. In linguistics I. R. Galperin identifies three types of information: content-factual information, content-conceptual information, content-implicative information.

There are some other classifications of information which are also relevant for our study. Thus Ph. Nelson speaks about the four types of information: qualitative, quantitative, primary and secondary.

Qualitative information is non-numeric information based on the quality of an item or object.

Quantitative information is information that can be directly measured and can be seen as factual information rather than opinion.

Primary information is information that you collect yourself. For example carrying out a survey or using sales figures from your own cash registers.

Secondary information is information that is collected from a secondary source outside of your own organization. A good source of secondary information would be from a trusted document such as an encyclopaedia.

It is also advantageous to consider a three-fold vertical division of types of information according to: constructional/creative information, operational information, communication information.

One of contemporary linguistic phenomena is advertisement. Advertisement can be defined as a picture, short film, song, etc. that tries to persuade people to buy a product or service, or a piece of text that tells people about a job, etc.

Ann McClintock introduces the notion of Propaganda which is a systematic effort to influence people's opinions, to win them over to a certain view or side. Some of them can be referred to hidden information in advertisement.

According to McClintock, we are having such propaganda method as Name Calling. Surrounding a product with attractive – and slippery – words and phrases, often too vague to define and which may have different meanings to different people is called Glittering Generalities.

Transfer is another technique of propaganda trying to improve the image of a product by associating it with a symbol most people respect, hoping that the prestige of the symbol will carry over to the product.

Testimonial: Similar to Transfer, this technique capitalizes on the admiration people have for a celebrity to make a product more appealing.

One more important propaganda technique described by McClintock is Card Stacking.

Famous ad man David Ogilvy once said, "I do not regard advertising as entertainment or an art form, but as a medium of information." Whatever else advertising is trying to do, whether with words or pictures, its purpose always is to impart information. The information isn't always about a product or service, though.

The problem of presenting and hiding information is of relevance nowadays.

References:

1. Bateman, J. Text and Image: A Critical Introduction to the Visual/Verbal Divide Routledge. – 2014. – 276 pages.
2. McClintock Ann Essay. Propaganda Techniques in Today's Advertising by Ann McClintock <http://english098atcsn.blogspot.com/2009/10/ann-mcclintock-essay.html>
3. McQuerrey Lisa What Best Explains the Purpose of Advertising <http://smallbusiness.chron.com/explains-purpose-advertising-36432.html>
4. Nelson Phillip Advertising as Information Journal of Political Economy Vol. 82, No. 4 (Jul. - Aug., 1974), pp. 729-754
5. Shannon C., Weaver W. The Mathematical theory of communication. University of Illinois Press, 1963.
6. Гальперин. И. Р. Текст как объект лингвистического исследования./И. Р. Гальперин — М.: Наука,. 1981. 138 с.

Lukianenko L. N.

SOME EFFECTIVE SOLUTIONS TO LISTENING PROBLEMS ARISING IN THE EFL CLASSROOM

Oles Honchar Dnipro National University

Teaching listening comprehension is one of the most difficult tasks for EFL teachers. They must be careful not to go to extremes, either by being concerned exclusively with theories without thinking about their application to teaching, or by following frozen routines – opening the textbook and explaining

new words, playing the recording, asking students questions and encouraging learners to answer them. It is essential for them to have an overall understanding of what listening is, why it is difficult for foreign-language learners, and what some solutions may be [3, p.189].

The evidence which shows why listening is difficult comes mainly from four sources: the message to be listened to, the speaker, the listener, and the physical setting.

The listening material may include situations unfamiliar to students. Some phonetic phenomena make it difficult for them to recognize individual words in the stream of speech. Lexical difficulties are closely connected with phonetic ones. Learners often misunderstand words because they hear them wrong. In addition, polysemantic words, homonyms, synonyms, antonyms, as well as colloquial words and expressions, phrasal verbs and idioms that listening materials may contain present difficulties in listening comprehension. Grammatical difficulties are mostly connected with the analytical structure of the English language, and with the extensive use of infinitive and participle constructions [1, p.152]. All the above-mentioned problems are classified as objective.

To help students cope with linguistic difficulties teachers should grade listening materials according to the students' level. The materials should progress step by step from semi-authenticity to total authenticity, because the final aim is for students to understand natural speech in real life. It goes without saying that authentic audio texts are ideal. They do not only demonstrate the functioning of the language in the form it is used by native speakers in its natural social context, they are also a very effective means for teaching students the culture of the country of the target language. However, the use of only authentic materials in teaching process seems to be unreal. Linguistically difficult texts are unlikely to be suitable for developing most learners' listening skills. To avoid some listening problems, EFL teachers should start with learner-authentic materials. Like authentic audio texts, they are informative, different in style and subject matter as well as motivating.

As authenticity can be viewed from different angles, listening tasks and activities should also be authentic stimulating listeners' cognitive interest. Good classroom activities can themselves be effective solutions to listening problems. Pre-skills activities in pre-listening can provide a meaningful context for listening tasks. They create expectations about language so that learners can understand better what is going to happen, they arouse their interest and involve them by asking for their ideas or knowledge about a topic. It is desirable that teachers design task-oriented exercises to engage the students' interest, to encourage them to use different kinds of listening skills and strategies. Providing the students with some idea of what they are going to hear and what they are asked to do with it helps them to succeed in the task, as well as raising motivation and interest. A number of preparatory non-communicative and relatively-communicative receptive exercises worked out by EFL teachers can help learners overcome phonetic, lexical and grammatical difficulties so that students will leave the listening lesson better equipped in the future to deal with an area of language with greater competence than before.

Another source of listening problems is the speaker. Learners find it hard to understand speakers with other accents. Natural dialogues are full of hesitations, pauses and uneven intonation. To solve these problems EFL teachers can give students practice in some phonetic phenomena in order to help them get used to the acoustic forms of rapid speech. Learners must be aware of different native-speaker accents as well.

Listeners' problems are often explained by the lack of learners' sociocultural, factual and contextual knowledge of the target language. The task of the teacher is to provide learners with background and linguistic knowledge, such as complex sentence structures, colloquial words and expressions. It is also important to give students immediate feedback on their performance. This not only promotes error correction but also provides encouragement. Learners often feel worried and stressed when they try to understand every word of the passage. Teachers may need to give students practice in selective ignoring of heard information – something they do naturally in their mother tongue [2, p.111-112].

Listening problems caused by the physical setting (noise, including both background noises on the recording and environmental noises) can take the listener's mind off the content of the listening passage. The teacher can help students surmount these difficulties by providing pleasant classroom conditions for listening.

To sum up, EFL teachers can provide their students with suitable listening materials, background and linguistic knowledge, useful skills, pleasant classroom conditions and useful exercises to help them discover effective listening strategies. They must find out all they can about how listening can be improved and then use this knowledge in their own classrooms.

References:

1. Рогова Г.В. Методика обучения иностранному языку (на англ. языке) / Г.В. Рогова. – Л.: Просвещение, 1985. – 312 с.
2. Ur P. A Course in Language Teaching. Practice and Theory / P.Ur. – Cambridge: CUP, 2003. – 375 p.
3. Yagang F. Listening: Problems and Solutions / F. Yagang // Teacher Development Making the Right Moves. Selected Articles from the English Teaching Forum 1989 – 1993 / Ed. by T.Kral. – English Language Programs Division United States Information Agency Washington, D.C., 1994. – P. 189 – 196

Lysenko N. O.

ANECDOTE AS THE EXPRESSIVE COMPRESSED TEXT

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Expressiveness as a way of giving speech peculiarity and expressiveness is one of the main topics of linguistic research and is considered by many researchers as a stylistic problem. For example, T. G. Vinokur offers the study of the essence of expressiveness, using a scale of stylistic shades that express certain stylistic meanings [1, p. 43]. Yu. S. Stepanov proposes to study the

problem of expressiveness from the point of view of so-called emotional-expressive synonyms, that is, words belonging to one functional style of the language and having one denotate, but different emotional-expressive colouring [5, p. 35].

According to I. S. Ilyinskaya, it is necessary to distinguish between the linguistic and non-linguistic plan as planes for the creation of the style. In combination with the style of the work, great significance is usually given to the artistic merit, imaginative presentation, which entirely serve as the phenomena of the language. Imagery of presentation is created with the help of various stylistic devices – tropes [2, p. 84]. For example, such a trope as metaphor necessarily relates to the sphere of the language, because namely the change of the meaning of the word is a linguistic phenomenon. A peculiar syntactic representation of the expressive figurative attribute is as well the linguistic feature, in which the syntactically meaningful word is the main in meaning.

An anecdote is one of the most striking varieties of the expressive compressed text. According to K. F. Sedov, the anecdote "is in a diffuse state between everyday communication and artistic speech" [4, p. 3], that is, it combines features of folklore and spoken language. Anecdote is a comic linguistic text, which is a specific genre of folklore with an unexpected climax and peculiar language means of achieving comicality. The main aim of an anecdote is to attract the reader's (listener's) attention and cause laughter.

Anecdote is a short, concise text (the one that meets the criteria of both grammatical and syntactic as well as semantic connectivity), produced by the speaker intentionally with the special purpose to make the listener laugh, understandable to the listener (however, anecdotal understanding sometimes requires some effort from the listener), presented in a certain situation, in which it is appropriate to tell an anecdote, and is connected by intertextuality with other anecdotes and stereotypes of anecdotal space.

V. O. Samokhina refers an anecdote to one of the most common types of contemporary English-language jokes, which is defined as a narrative joke in the English-speaking linguo-cultural environment [3]. According to the researcher,

the important feature of the anecdote is dynamic, but at the same time complete plot, the features of the comic in the text of the joke are the simplicity of form, the clarity and effectiveness of the word.

Anecdotes can exist both in verbal and written forms. According to its linguistic features, anecdote belongs not to the narrative, but rather to the "visual" genre. For many anecdotes, the intonation of the narrator, his mimicry and gesture play a paramount constructive role. Therefore, various expressive graphic, lexical, grammatical, and stylistic means should be used in writing to convey the same feelings and emotions.

Stylistics deals with various expressive meanings, primarily, phonetic, morphological, word-building, and syntactical ones. In the text, elements of meanings of units at all the levels function together, which helps to emphasize one or another shade of the utterance, gives the utterance a certain stylistic colouring, increases or decreases emotional impact. Expressive or stylistic means of the language in the broad sense are deviations from the traditional turns of speech, deprived of emotional characteristics. Expressive means include various elliptical structures, inversions, repetitions, use of spoken vocabulary, and the like.

In general, there are two types of stylistic colouring: stylistic colouring associated with expressive emotional speech, and functional-stylistic colouring associated with functional language styles. That is, there are linguistic means with expressive-stylistic colouring and language means in relation to functional styles, where there is a division into bookish and colloquial varieties of speech. Functional-stylistic colouring is less distinguished in the language than the stylistic colouring associated with different kinds of expression. Expressive-stylistic colouring is inherent in a word or an utterance and is also an integral part of it as lexical or grammatical meaning.

Imagery creation in the text occurs not only at the lexical level, but also at the phonetic and grammatical levels of the language. The phonetic level, especially when creating expressive compressed texts, is represented by a

certain sound organization of the text, which helps to increase the emotional impact.

In general, the selection of linguistic means often depends on the attitude of the speaker to his utterance, for example, to emphasize the emotional impact. The use of ellipses, inversions, the absence of complex syntactic structures are typical of increasingly emotional speech, which is expressed through the speaker's attitude. Concerning lexical means of emphasizing emotionality, exclamations can be mentioned. On the basis of the cognitive-appraisive attitude of the speaker to the content of the utterance, to the addressee of the speech, as well as to the situation in general, various types of emotional-expressive speech are formed. The selection of linguistic means (mainly lexical and syntactic), especially intonational ones, takes place on the basis of appraisal of its emotional intensity as well as of communicative forms of speech, aspiration to expressiveness, etc.

References:

1. Винокур, Т. Г. *Закономерности стилистического использования языковых единиц*. Изд. 2, испр. и доп. М., 2009. Print.
2. Ильинская, И. С. *О языковых и неязыковых стилистических средствах*. М.: Издательская группа НОРМА-ИНФРА, 1999. Print. Культура русской речи.
3. Самохіна, В. О. *Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії і США: текстуальний та дискурсивний аспекти*. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2010. Print. дис. ... доктора філол. наук : 10.02.04 «Германські мови».
4. Седов, К. Ф. *Психолінгвистика в анекдотах*. М.: Лабиринт, 2007. Print.
5. Степанов, Ю. С. *Альтернативный мир, дискурс, факт и принцип причинности*. М.: РГГУ, 1995. Print. Язык и наука конца XX века.

Павленко О. О.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПЕРЕКЛАДАЧІВ В АВСТРІЇ: ЧИ Є АКТУАЛЬНИМ АВСТРІЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ?

Університет митної справи та фінансів

Професійна підготовка фахівців з перекладу передбачає набуття ними освіти відповідного рівня (бакалавра, магістра) за спеціальностями, що забезпечують професійну перекладацьку діяльність.

Розглянемо на прикладі досвіду Австрії, що корисного для України має система професійної підготовки перекладачів в Австрії, як визначається її зміст, що важливим і корисним з досвіду слід перейняти українським закладам вищої освіти, тощо.

Так, на європейському континенті однією з найстаріших традицій підготовки перекладачів слід визнати віденську школу. У 1943 році саме у Відні (Австрія) було створено один з найстаріших вищих навчальних закладів Європи з професійної підготовки перекладачів [1, с. 277]. У навчальних програмах акцентовано на основах перекладу. Згодом цей навчальний заклад як Інститут усних і письмових перекладачів при Віденському університеті стає найпопулярнішим [2]. Професійна підготовка перекладачів в Австрії здійснюється також в університетах Граца й Інсбрука. Зазначені університети пропонують програми підготовки в галузі перекладу на рівні бакалаврата і магістратури. Станом на 2011 рік на рівні бакалаврату увага приділяється розвитку основної мовної та комунікативної компетенції, а також опануванню матеріалу лекційних курсів «Вступ до спеціальності перекладача», «Основи мовознавства», «Країнознавство», «Основи економіки та права» тощо. На рівні магістратури акценти зміщуються на опанування студентами теоретичних знань зі спеціалізованих дисциплін (послідовний та синхронний переклад, лінгвістика, критика перекладу – для письмових

перекладачів; спеціальний та літературний переклад – для усних перекладачів) [3; 4; 2].

Слід визнати, що програмам підготовки перекладачів в Австрії (станом на 2018 рік) притаманна орієнтованість на виклики глобалізації. Так, для програми «Транскультурне спілкування / Transkulturelle Kommunikation» у Віденському університеті вже на рівні бакалаврату ключовими аспектами, навколо яких будується навчальна програма, виділено п'ять: мова, текст і культура; полікультурність; професійна комунікація; багатомовність; аналіз дискурсу. Важливо відзначити також, що якщо раніше програми підготовки перекладачів були зорієнтовані на одну іноземну мову, то на сьогодні передбачено обов'язкове опанування двох мов. Наприклад, німецька і дві мови (на вибір: боснійська / хорватська / сербська, англійська, французька, італійська, польська, португальська, румунська, російська, іспанська, чеська, угорська) [2, с. 1]. На рівні магістратури йдеться про удосконалення перекладацької компетентності (усної / письмової), зокрема у спеціалізованих вузькопрофільних сферах [2, с. 2].

Проведений аналіз підтвердив, що досвід Австрії з питань професійної підготовки перекладачів (зокрема, орієнтованість на виклики глобалізації, спеціалізація на рівні магістратури у вузькопрофільних сферах) є актуальним для України і потребує вивчення, адаптації під національні потреби та подальшої імплементації.

Бібліографічні посилання:

1. Сергєєва О. В. Проблема професійної підготовки перекладачів у психологічних і педагогічних дослідженнях. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. 2013. Вип. 40. С. 276-279. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2013_40_68

2. Universität Wien. Studienservice und Lehrwesen. (2018). Transkulturelle Kommunikation (Bachelor). URL:

3. Левицька Н.В. Концептуальні засади професійної підготовки перекладачів в країнах Західної Європи. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні науки, 2011, №5.

4. Mayer, F. Konzeptionelle Ausgestaltung der Ausbildung der Dolmetschern und Übersetzern. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.transforum.de/download/Mayer_BA_MA_in_Europa.pdf.

Панченко Е. И.

АЛФАВИТ КАК ПРОБЛЕМА ЛИНГВИСТИКИ И ПЕРЕВОДА

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

На основе лексикографических сведений алфавит следует понимать как совокупность графических знаков (букв), расположенных в традиционно установленном порядке; понятие азбука (абетка) как книжка для изучения алфавита и начального изучения грамоты с расположенными за алфавитом буквами и иллюстрациями и другими наглядными материалами, которые способствуют быстрому запоминанию букв, а также приобретению стойких навыков чтения и письма.

Знание языка невозможно без знания его алфавита. Есть такая английская поговорка: «It 's as easy as ABC». На сегодняшний день практические способы применения алфавита в виде ABCDEFG уже потеряли или скоро потеряют свою актуальность; говорят, что знание алфавита сродни знанию того, что Земля вращается вокруг Солнца, а не вокруг Луны.

При изучении алфавита буквы сопровождаются иллюстрациями и другими наглядными материалами, что создает возможность для яркого проявления творческих способностей авторов. Существуют дидактические тексты, которые, как правило, адресованы детям и ориентированы на

описание денотата. В английском языке значительную популярность имел текст “Tom Thumb’s Alphabet”, который начинался так:

A was an archer, who shot at a frog.

B was a butcher, and had a great dog.

Алфавит может быть основой для построения художественного текста, и тогда возникает проблема его перевода. Приведем пример из романа Ч. Диккенса «Холодный дом»:

*the limited choice of the Crown, in the formation of a new ministry, would lie between Lord **Coodle** and Sir Thomas **Doodle** – supposing it to be impossible for the Duke of **Foodle** to act with **Goodle**, which may be assumed to be the case in consequence of the breach arising out of that affair with **Hoodle**. Then, giving the Home Department to **Joodle**, the Exchequer to **Koodle**, the Colonies to **Loodle**, and the Foreign Office to **Moodle**, what are you to do with **Noodle**?*

В переводе этот текст звучит так:

*ограниченный выбор, – только между лордом **Кудлом** и сэром Томасом **Дудлом**, конечно, лишь в том случае, если герцог **Фудл** откажется работать с **Гудлом**, а это вполне допустимо, – вспомните об их разрыве в результате известной истории с **Худлом**. Итак, если предложить Министерство внутренних дел и пост Председателя палаты общин **Джудлу**, Министерство финансов **Зудлу**, Министерство колоний **Лудлу**, а Министерство иностранных дел **Мудлу**, куда же тогда девать **Нудла**?*

Образцом переводческой проблемы, связанной с алфавитом, является известный отрывок из романа Дж. К. Джерома «Трое в одной лодке, не считая собаки»:

*I plodded conscientiously through the twenty-six letters, and the only malady I could conclude I had not got was **housemaid’s knee**. I felt rather hurt about this at first; it seemed somehow to be a sort of slight. Why hadn’t I got housemaid’s knee? Why this invidious reservation?».*

Русский перевод имеет такой вид: *Так я добросовестно перебрал все буквы алфавита, и единственная болезнь, которой я у себя не обнаружил,*

была **родильная горячка**. Вначале я даже обиделся: в этом было что-то оскорбительное. С чего это вдруг у меня нет родильной горячки? С чего это вдруг я ею обойден?

Иначе решается проблема в украинском переводе:

*Я сумлінно простудіював усі двадцять шість літер алфавіту із усіх хвороб, описаних у книжці, не знайшов у себе тільки однієї – **раку сажотрусів**. Спершу я навіть образився, бо відчув у цьому якусь зневагу. Чому мені не дісталось раку сажотрусів? За віщо така дискримінація?*

Интересным явлением, связанным с английским алфавитом, является то, что в английском языке невозможно составить правильную панграмму – предложение, в котором все буквы алфавита встречаются ровно один раз, при этом фраза должна быть осмысленной и стройной. Но можно не придерживаться строгих правил – например, повторять некоторые буквы. Самая известная такая панграмма на английском: *The quick brown fox jumps over the lazy dog*.

Приведем еще один интересный факт об алфавите, выходящий за рамки лингвистических возможностей. Обозреватель NASA Earth Observatory астроном Адам Войланд (Adam Voiland) заметил V-образное облако дыма в спутниковом снимке и задумался о том, можно ли найти все 26 букв алфавита на фотографиях из космоса; в итоге он нашёл все буквы алфавита в снимках, сделанных со спутников Земли.

Таким образом, алфавит, который является лингвистической универсалией, так как в том или ином виде лежит в основе любого языка, предоставляет разнообразные возможности для творческой деятельности человека как в лингвистической сфере, так и в других видах деятельности. Перспективы дальнейшего исследования мы видим в изучении проблем перевода «алфавитных текстов».

Библиографические ссылки:

1. Білоус О. Гра слів як перекладацька проблема. – Электронный ресурс : режим доступа www.essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/.../18.d...

2. Думанська О. І. Мова сучасних абеток: лексичний та стилістичний аспект [Електронний ресурс] / О. І. Думанська // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство: Міжвуз. зб. наук. ст. – 2009. – Вип. XX. – С. 481-486. – Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16599/56> Dumanska. pdf?sequence=1 (10.01.2016).
3. Тарасюк Т. Структурно-стилистические и графические особенности религиозных азбук и букварей / Т. Тарасюк. // Лінгвостилістичні студії. - 2016. - Вип. 4. – С. 221-233
4. Merriam-Webster Dictionary. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/alphabet>

Петрова А. С.

**КЛАСИФІКАЦІЯ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНИХ ЛЕКСИЧНИХ
ЗАСОБІВ НОМІНАЦІЇ ПРЕДМЕТНОСТІ
ГЕРОЇНІ–«АВАНТЮРИСТКИ»
У ТВОРАХ СІДНІ ШЕЛДОНА**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Засоби гендерно зумовленої лексичної номінації (далі ГЗЛН) – це слова, які передають якусь інформацію про головну героїню в авантюрно маркованих контекстах, вилучених із романів С. Шелдона, а саме: називають жінку-авантюристку, описують її зовнішність або її характер, виражають її емоційний стан або її думки, характеризують її дії або наслідки її вчинків тощо [1].

Застосування ономазіологічного підходу (від поняття до слова) у дослідженні засобів ГЗЛН героїні-«авантюристки» в творах Сідні Шелдона спрямовано на визначення угруповань слів, що мають однакові лексико-граматичні категорії, – частин мови. Належність засобів ГЗЛН до відповідних частин мови стає підставою для їх розподілу за частиномовною належністю, а саме: на іменникові та займенникові.

Категоріальна класифікація мовних засобів за частиномовною належністю має у своєму підґрунті уявлення про три когнітивні категорії, що відрізняються одна від одної: предметності, процесуальності чи ознаковості. Надалі, коротко розглянемо першу категорію - предметності, яка знаходить свої словесне втілення за допомогою засобів іменникової ГЗЛН, виражених іменниками, які називають героїню-«авантюристку», та засобів займенникової ГЗЛН, виражених особовими займенниками першої особи (I 'я') і третьої особи (she 'вона'), які позначають референційну віднесеність до героїні-«авантюристки».

Іменники, що реалізують іменникову ГЗЛН предметності, розподіляються, за загальноприйнятою семантичною класифікацією іменників, на власні і загальні, загальні, своєю чергою, – на конкретні й абстрактні. Іменникові лексичні засоби ГЗЛН предметності, виражені власними іменниками, виконують ідентифікуючу функцію, позначаючи ім'я або прізвище героїні-«авантюристки», яке є або розповсюдженим в англomовних країнах, приміром, Kate 'Кейт', Catherine 'Кетрін', та ін., або не є типовим для американського соціуму, оскільки таким іменам притаманний яскраво виражений національний колорит інших країн, приміром, Lara 'Лара', та ін..

Іменникові лексичні засоби ГЗЛН предметності, виражені загальними конкретними іменниками, виконують релятивну функцію і можуть бути розподілені у тематичні групи, що мають достатньо тісний смисловий зв'язок і позначають:

- стать і вік героїні-«авантюристки»: a girl 'дівчина', a woman 'жінка';
- фізичний стан героїні-«авантюристки»: eyes 'очі', hair 'волосся', face 'обличчя' та ін.;
- зовнішній вигляд героїні-«авантюристки»: dress 'сукня', shoes 'взуття', jewelry 'ювелірні вироби' та ін.;
- матримоніальний статус героїні-«авантюристки»: Miss – звертання до незаміжньої дівчина, Mrs – звертання до заміжньої жінки та ін.;

- родинні зв'язки героїні-«авантюристк»: mother 'мати', wife 'дружина' та ін.;
- соціальний статус і сфера занять героїні-«авантюристк»: a thief 'зłodий, крадій', a prisoner 'арештант, ув'язнений' та ін. [1].

Іменникові лексичні засоби ГЗЛН, виражені загальними абстрактними іменниками, виконують характеризуючу функцію, якщо вони позначають:

- емоційний стан героїні-«авантюристк»: loneliness 'самотність', excitement 'збудження';
- характер героїні-«авантюристк»: sincerity 'щирість', intelligence 'кмітливість' [1].

Загальні абстрактні іменники, як відомо, називають поняття, що не мають реального втілення (хоча їх виникнення та існування неможливе без такої реальності). Як іменникові лексичні засоби ГЗЛН, загальні абстрактні іменники не характеризують героїню-«авантюристку» безпосередньо, але визначають ті основні етичні й естетичні орієнтири, якими керується героїня-«авантюристка» у суспільному житті. Такі абстрактні іменники виконують гносеологічну (пізнавальну) функцію, якщо вони позначають:

- етичні поняття: justice 'справедливість', innocence 'невинність' та ін.;
- естетичні поняття: beauty 'краса', 'щирість', ugliness 'потворність', success 'успіх' та ін.;
- суспільні відносини: unfairness 'нечесність', murder 'вбивство' та ін. [1].

Займенниковими засобами ГЗЛН героїні-«авантюристк» вважаються особові займенники, зокрема, займенник третьої особи однини she 'вона' і займенник першої особи однини I 'я'. У контекстах із займенником третьої особи однини she 'вона' завжди існує власний іменник на позначення імені чи прізвища для ідентифікації героїні-«авантюристк». Займенник першої особи однини I 'я' може вживатися лише в саморепрезентативних авантюрно маркованих контекстах: в прямій мові героїні та у її внутрішніх монологів [1].

Отже, гендерно зумовлені іменникові засоби номінації предметності, хоча й утворюють доволі незначну за кількістю контекстних актуалізацій групу, порівняно з іншими засобами ГЗЛН, покликані «позначити цілий комплекс життєвих явищ, певне коло дійових осіб, їхні взаємовідносини, предметне, природне, соціальне середовище, що їх оточує» [2, с. 84], і формують стрижневу, базову основу, наволоко якої нашаровуються пласти інших засобів номінації.

Бібліографічні посилання:

1. Русакова А. В. Лінгвокультурний типаж «авантюристка» в художньому втіленні: гендерний і семантико-когнітивний аспекти (на матеріалі романів Сідні Шелдона): дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Русакова Ангеліна Володимирівна; Київ. нац. лінгвіст. ун-т. — Київ, 2017. — 320 с.
2. Четова Н. Й. Лінгвоконцептуальний простір уявне в англomовному класичному фентезі (на матеріалі творів Дж.Р.Р. Толкіна) : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Четова Наталія Йосипівна. — Херсон, 2014. — 347 с.

Peremetko A.

THE PECULIARITIES OF MULTILINGUAL EDUCATION IN SOCIOLINGUSTIC PERSPECTIVE

Oles Honchar Dnipro National University

With the rise of modern society awareness of global integration the notion of multilingualism has become one of the most crucial issues in the contemporary educational world.

Learning not only the language, but also the foreign environment and culture has always been one of the uppermost objectives of the teaching process, therefore the notions of multilingual and multicultural education ought to be studied in terms of the sociolinguistic point. From this perspective, the purpose of foreign language teaching is not only the acquisition of

communicative competence, but also the broadening of the students' outlook and teaching to view the language inseparably from the society.

In the last twenty years the notion of multilingualism has become an object of intensive study for numerous scholars such as J. A. Banks, D. Lasagabaster, C. A. Grant, N. Gorbunova, S. Krashen and others whose works emphasize the importance and offer a very extensive and accessible review of the peculiarities of modern sociocultural education.

The topicality of the given research consists in the necessity of consideration and further studying of multilingualism in terms of sociolinguistic perspective as the maintenance and development of linguistic and cultural diversities, building of cultural tolerance are of vital importance in terms of the education process. The purpose of this article is to investigate the theoretical background of multilingualism, consider the peculiarities of cross-cultural education and analyze its sociolinguistic component.

The term multilingualism has been defined from different perspectives. In general terms, it is characterized by the alternation of two or more languages. The best known definitions of this notion come from Haugen [3], who argues that multilingualism is the use of complete and meaningful sentences in other languages, and Weinreich, for whom it occurs when "two or more languages... are used alternately by the same persons" [7, 1]. The notion of "multilingual education" was established by UNESCO in 1999 to refer to the use of at least three languages in education: the mother tongue, a regional or national language and an international language [6].

Four main types of polylingual education are distinguished: (a) multilingual education aimed at the majority population; (b) multilingual education aimed at the indigenous minority population; (c) multilingual education aimed at the immigrant population within a state and (d) multilingual education aimed at an affluent international audience [5, 15].

According to S. Krashen, there are three principles of multilingual education. A primary principle is to provide comprehensible input in the second language, first in the form of special language classes, and eventually in the form subject matter teaching, as soon as instruction can be made comprehensible. The second principle facilitates the first: to provide the subject matter teaching in the primary language. This will make input in the second language more comprehensible. The third encompasses providing literacy instruction in the primary language. Literacy will develop this way more quickly and will transfer rapidly to the second language, even when the writing systems are different [4, 17].

While considering the notion of polylingual education it is essential to touch upon the grounds of multicultural education. J.A. Banks defines it as a process whose major goal is to change the structure of educational institutions so that the students who are members of diverse, racial, ethnic and cultural groups will have an equal chance to achieve academically in school [1, 1] .

Cross-cultural character of education includes the following components: education for citizenship and willingness to actively participate in society, promote the continued development of society, democracy, understanding, conservation, learning the local, international and historic cultures in the context of cultural pluralism, education ability to protect and enhance social values laying the foundation of a democratic society [2, 4].

Since sociolinguistics investigates the aims and functions of a language in the society and attempts to explain how it differs from one context to another, multilingual education should be studied in terms of this science. Learning of two or more languages alongside with discovering cultural peculiarities of the countries where those languages are spoken influences the learners, broadens their outlook and promotes the acceptance of the modern world diversity. Therefore, it is of vital importance to maintain the principles of multilingualism and multiculturalism in the contemporary education process.

References:

1. Banks, J.A. An Introduction to Multicultural Education(2nd ed.)/ J.A. Banks. –Boston: Allyn and Bacon, 1999. -146 p.
2. Gorbunova N. Problems of multilingual educational environment/N.Gorbunova //International journal of multilingual education. – 2013.- №1.- P.1-8.
3. Haugen, E. Language, planning theory and practice / E. Haugen// Actes du Xème Congres Internationales de la Linguistique. –Bucarest : Edition D'Elacademie de la Republic Socialista de Roumaine, 1953. – P. 701–711.
4. Krashen, S.D. Principles and Practice in Second Language Acquisition/ S. D. Krashen. – N.D.: Prentice-Hall International, 1987.- 202 p.
5. Lasagabaster D. Different educational approaches to bi-or multilingualism and their effect on language attitudes/ D. Lasagabaster //Content-based language learning in multilingual educational environments. – Springer, Cham, 2015. – P. 13-30.
6. UNESCO Position Paper “Education in a Multilingual World [Электронный ресурс] : [Режим доступа] : <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002265/226554e.pdf>
7. Weinreich U. Languages in contact: Findings and problems/U.Weinreich. – Berlin: Walter de Gruyter, 1979. – 148p.

Пономарева Л. Ф.

К ВОПРОСУ ОБ ОГРАНИЧЕНИЯХ ПРИ ПРОЦЕССАХ МОВАЦИИ В СОВРЕМЕННОМ НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКЕ

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

В немецком языке название лиц имеют категорию лица, в целом мотивированную соотносительностью грамматического рода с естественным полом. Биологический род является семантической осью, организующей систему грамматического рода [3, с. 99]. Однако эта мотивированность не отличается прямолинейностью. Реальный характер категории рода в названиях лиц перебивается действием различных

факторов, вступая в противодействие с другими семантическими признаками, и с формально-морфологическими показателями слова.

Изучение факторов, ограничивающих диапазон действия той или иной модели, может обеспечить превращение словообразования в науку, правильно прогнозирующую развитие обоих объектов [1, с 385], и соприкасается с другой важной теоретической проблемой в области словообразования, а именно, с проблемой лингвистической вероятности /потенции.

Изучение данной проблематики непосредственно связано и с гендерными исследованиями в языке. Поскольку это научное направление с помощью лингвистического понятийного аппарата изучает отражение гендера в языке: номинативную систему, лексикон, категорию рода и ряд сходных объектов, данный подход правомерен в описании и объяснении того, как манифестируется в языке наличие людей разного пола, какие лингвистические механизмы лежат в основе этого процесса [2].

В вышеназванных аспектах рассматриваются ограничения при процессах мовации, под которой понимается эксплицитная деривация существительных другого рода, когда в качестве производящей основы функционирует наименование лица. Как правило, производными оказываются наименования лица женского рода. Наличие или отсутствие женских коррелятивных наименований определяется как действием экстралингвистических факторов, так и собственно лингвистическими факторами. К интралингвистическим факторам относятся фоно-морфологический, этимологический и семантический аспекты взаимодействия непосредственно составляющих словообразовательной конструкции, производящей основы и аффикса при эксплицитной деривации.

Как показывают результаты словарной выборки, большая часть наименований лиц в немецком языке не имеет коррелятов для обозначения лиц женского рода. Сравнивая словообразовательные

возможности наименований мужского рода, не имеющих коррелятивных наименований женского рода, с парными наименованиями, можно сделать вывод, что их словообразовательные возможности не отличаются от словообразовательных возможностей, коррелирующих наименований лиц мужского и женского рода по форме. Отсутствие соотносительных наименований мужского и женского рода наблюдается во всех морфологических группах слов: корневых производных, сложных. Для анализа на лексико-семантическом уровне групп слов с беспарностью, абсолютной или частичной, семантические группировки одного словообразовательного типа, были объединены в 16 блоков по принципу общего семантического значения.

Отсутствие коррелятивных наименований женского рода, например, в блоке «занятия» предопределено прежде всего экстралингвистическими факторами. Семантическое содержание слова может препятствовать образованию коррелятивных наименований женского рода от ряда слов "блока качественной характеристики лица", служащих для обозначения лиц по их внутренним и внешним свойствам, физиологическим особенностям, привычкам и наклонностям, свойственным только или преимущественно лицам мужского пола, напр.: *der Narziss*. В данной группе слов, а также в группе слов-наименований женского рода с теми же характеристиками, идея пола ощущается вполне определенно, напр.: *die Xanthippe, die Wöchnerin, die Sopranistin, die Feministin u.a.*

На примере субстантивных композитов можно наблюдать тесное переплетение экстра- и интралингвистических причин, влияющих на возможность реализации продуктивной словообразовательной модели «основа существительного +in»: *Minenarbeiter, der Lustmörder, der Haremwärter u.a.*

По мере развития научных исследований выявилось, что с биологической точки зрения между мужчинами и женщинами гораздо больше сходства, чем различий, и единственное четкое и значимое

биологическое различие заключается в их роли в воспроизводстве потомства [2]. Рассматривая соотносительную по роду пару слов в определенных контекстах, можно заметить, что прямое значение слова в пределах соотнесенности с одним и тем же референтом может варьировать в содержательном плане. Не различие или нейтрализация признаков пола вытекают из потребностей коммуникации. Потребность уточнить признак пола вызывает появление соответствующих языковых средств, о чем свидетельствует наличие мовированных форм и в электронных словарях.

Таким образом, область словообразования имен лица является источником интенсивной вариативности. Отсутствие коррелятивных наименований женского рода можно объяснить ограничениями в дистрибуции словообразовательных морфем, ограничениями нормы, действием семантических факторов, которые ограничиваются отдельными слоями лексики и не являются основными, а также действием интегрирующей тенденции в языке.

Библиографические ссылки:

1. Кубрякова Е.С. Словообразование // Общее языкознание. С. 344 - Внутренняя структура языка / Е.С. Кубрякова. - М.: Наука, 1972.- 393 с.
2. Кириллина А.В., Томская. Лингвистические гендерные исследования // www.strana-oz.ru/2005/2/lingvisticheskie-gendernye-issledovaniya
3. Admoni W. Der deutsche Sprachbau / W. Admoni. —М.-Л.: Просвещение, 1966 – 284 с.

Ponomarenko N. A.

BUSINESS SIMULATION AS A WAY TO DEVELOP SPEAKING SKILLS IN HIGH SCHOOL STUDENTS

Oles Honchar Dnipro National University

Ongoing changes in the life of society affect various areas, including secondary education. Under technical progress and intensive industrial growth,

learners needs become more and more related to putting things to practice rather than to mere theoretical assumptions and speculations. In turn, practical focus often implies interaction, which entails appropriate foreign language teaching strategies.

Nowadays, more and more teachers resort to interactive approaches to ESL students, who bear major responsibility for their academic progress. Student-student interaction is generally seen as the driving force behind active speaking skills development.

Furthermore, it is commonly accepted that the effectiveness of language teaching depends, among others, on teaching materials. E. Jendrych argues that “students and teachers need materials that can improve the language acquisition process and offer more opportunities to develop the productive language skills of speaking and writing”. According to the scholar, these skills, as opposed to the receptive skills of reading and listening comprehension, are more difficult to acquire and require much more practice and time.

One of the most common interactive teaching methods, which employs specific learning situations, business communication training, personality and communicative skills development is the business simulation.

The psychological theory of human activities by A. S. Vygotsky and A. N. Leontiev distinguishes three main types of human activity: labour, learning and play (simulation). They are closely interrelated. German psychologist Gross calls games elementary behavioral school. For him, no matter what external or internal factors motivated the simulation, the meaning of them is to become a school of life for students.

The most common view of simulations is that they provide a way of creating a rich communicative environment (a representation of reality) where students actively become a part of some real-world system and function according to predetermined roles as members of that group. More important, however, is the notion that a simulation becomes reality and the "feeling of representivity fades".

Simulations can be divided into a situational, role-playing and business ones. All of them are personally oriented.

The winner is the person who was more original, was able to present himself in a new role, persuaded the majority of the rightness of their beliefs.

The simulation has three functions: Educational, Developmental, Pedagogical.

Motivational, critical, self-fulfilling, Autonomous, and other personal functions are also represented here.

As for the goals and objectives of learning simulations used in the foreign language classroom, simulations can be focused on:

- Appropriate use of defined language patterns and vocabulary
- Development of monologic and dialogical speech.

Business simulations aimed at the formation of the ability to communicate in a business environment. At the same time, this type of simulations is aimed at teaching, first of all, dialogue speech in the framework of everyday communication.

Business simulation is an effective method of teaching a foreign language, the main purpose of which is to form a complex of knowledge and skills to develop strategies and tactics of professional communication.

Characteristic features of role-playing business simulations are:

a) it is a simulation that recreates the real environment in which students have specific social and professional roles;

b) the existence of situations and types of business interaction which are usually included in the scenario of the simulation, allowing to combine foreign language training with professional activities;

c) implementation of the goals of the simulation in a chain of interrelated decisions;

g) the problematic nature of situations and their frequency of occurrence in real life;

e) multi-alternative solutions of the problem.

Any role-playing game, including business, assumes existence of three stages: Preparation, simulation itself; final feedback and analysis.

The preparation phase includes both teacher and student work. Teacher preparation includes: choice of topic and problem defining; selection and revising necessary language tools; clarification of the situation setting: time, place, number of participants, degree of formality; role-status of the characters; preparation of attributes: visuals, cards, sample letters; clarifying the purpose of the game and the planned end result.

Preparation of students for the game can last from a few minutes to several days: searching for additional data on the topic or the study of handouts; revising speech patterns and vocabulary on the topic.

According to the number of students, the whole group plays the same game or is divided into two subgroups of three to four people. As for the subject of discussion, it can be a choice of profession, a situation in the office, in the clinic, imitation of business negotiations and so on.

The psychological effect that occurs during the business simulation due to the group activity character can be defined as the personal involvement in the learning process, which is essential for its effectiveness.

When carrying out game the teacher plays the role of facilitator and do not take the active role. His task is to organize and control a business game according to a certain scenario and roles. The script is the important basic element of the game procedure.

Business game is successful, if the teacher:

- revise and generalize with students the specific features of the profession, in which role-playing communication is realized;
- achieve an understanding of the purpose of the game and the content that is wanted to express in it;
 - works out different types of activity such as dialogues, interviews, discussions, critical assessment of heard or read, etc.

The stage of control and analysis of the game can be followed immediately after its completion or carried out during next lessons, which depends on the complexity of the game.

Here it should be noted that if the game was successful and students were satisfied with the application of their knowledge in practice, the feeling of satisfaction may disappear in the case of a detailed analysis of each minor error in the same lesson. Psychologically more suitable would be to exchange views on simulation success, the difficulties and the most successful moments immediately after the game.

Посудиевская О. Р.

**СТИЛЕВЫЕ ОСОБЕННОСТИ ВОПЛОЩЕНИЯ
ВСТРЕЧИ/СТОЛКНОВЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО И ИНДИЙСКОГО
МИРОВ В РАННЕМ ТВОРЧЕСТВЕ
Р. КИПЛИНГА («ПИСЬМА МАРКА», 1887)**

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

В ноябре 1887 года Редьярд Киплинг, который до того времени работал репортером и помощником главного редактора в «Гражданской и военной газете», переводится в более крупное издание – газету «Пионер». Его первым заданием на новой работе становится написание серии репортажей о Раджпутане – территории индийских туземных княжеств, которым британские власти разрешили оставить местное управление. Однако начинающий писатель проявляет творческий подход к заданию, и, вместо ожидаемых репортерских заметок, читатели «Пионера» вскоре знакомятся с девятнадцатью художественными рассказами об экзотической индийской стране.

Центральным героем этих небольших произведений становится англичанин, путешествующий ради собственного удовольствия по экзотическим странам (с точки зрения представителя викторианского общества) – Америке, Японии, Сингапуру, Цейлону и Индии. Его образ – это одна из ипостасей автора, отражающая восприятие Киплингом

уникального англо-индийского мира, в котором происходит постоянное взаимодействие представителей западной и восточной культур. А каждый из рассказов представляет собой цепь эпизодов encounter – встречи/столкновения героя с экзотическим и во многом непонятным для него индийским пространством. В ярких деталях описывается знакомство английского путешественника с индийской историей и культурой, восхищение прекрасными пейзажами и памятниками древней архитектуры, попытки общения с местными жителями, разговоры с другими представителями викторианского общества и англо-индийцами.

Как утверждают исследователи «Писем», англичанин никогда не забывает о своем происхождении из более высокой расы, поэтому в описаниях посещаемых им мест ощущается «обычная сдержанность», «подчеркнутая расовая идентичность», он «позиционирует себя отдельно от того, что видит» [2, с. 160-161]. Тем не менее, в отличие от других представителей западного общества, которых герой встречает на своем пути, он обладает чувством прекрасного и способностью восхищаться историко-культурными достижениями древней цивилизации. Автор использует эпитеты, метафоры, причастные обороты для передачи возвышенных чувств и эмоций англичанина при посещении Тадж-Махала (прекрасный «вздох, запечатленный в камне» и «воплощение всего самого чистого, самого священного и самого несчастного»); храма Джагдиш, чьи стены покрыты «роскошным рельефным рисунком»; святилища Кали (изящный «шедевр искусства инкрустации и мраморного рисунка»); дворца в Амбере, чье «королевское величие радует взор» [1].

Однако, как показывает ход сюжета, образы индийцев, создавших все эти знаменитые памятники архитектуры и искусства, представлены весьма негативно: они дикие, агрессивные, разговаривают на «чуждаковатом и диком» языке, постоянно воюют друг с другом, совершают разбойные нападения, а поэтому всегда носят с собой много оружия [1]. Главный герой внезапно осознает, что украшения на стенах храмов,

представляющие собой фигуры людей и животных, часто вызывают у него отвращение. С точки зрения представителя западного общества, они «вот-вот начнут извиваться и жить непристойной жизнью» [1]. Однако чувство непристойности вскоре сменяется ощущением тревоги и предчувствия скорой беды по мере продвижения англичанина вглубь индийской территории и исчезновения привычных признаков цивилизации. Дикая, экзотическая индийская реальность представляется герою «мертвым», «кровожадным местом», а затем персонифицируется, принимая черты живого организма, который, окутывая пришельца «тихим зноем», как будто «выказывает неодобрение от вторжения англичан» [1].

Процесс персонификации окружающей среды становится более интенсивным, когда с англичанином происходит неприятное событие – у повозки, в которой он едет, отрывается колесо. Это происшествие – досадное, но вполне объяснимое с логической точки зрения, – приобретает в сознании героя значение фатального, рокового события. Его восприятие реальности меняется: холмы вокруг дороги кажутся «беспорядочной грудой» и «безумной геологической формацией», попытки возницы починить подхвостник – «дьявольским танцем на одинокой дороге», крикливое повторение экзотического слова “*The dumchi!*”, которое всего лишь означало «подхвостник» на урду, превращается в «пронзительное песнопение» [1]. Образ оторвавшегося колеса теряет признаки материального объекта и обретает философски-религиозное значение «Колеса фортуны» (*Wheel of fate*).

Как известно, концепция “*rota fortunae*” – переменчивого характера судьбы – была широко распространена в древнеиндийской философии [3]. Однако метафизический образ поворота Колеса фортуны тут же стилистически снижается в приземлено-бытовом описании самого момента отрыва колеса от оси повозки. Автор использует прием суггестии для усиления иронического контраста между восприятием героя и того, что происходит в реальности. Безусловно, англичанин осознает, что «вся повозка была прогнившей, и ось была разбита, и осевые чеки были

погнуты», а подобная «чепуха», по словам возницы, «часто случается» с почтовым транспортом [1]. Однако именно этот досадный эпизод лишает его ощущения безопасности и комфорта, привычного для представителя цивилизованного общества, заставляя погрузиться в атмосферу «глухомани», которая была «настолько пустынна, что не было слышно ни лая собаки, ни звуков ночной птицы», а «ночная тишина, казалось, раздавливала землю» [1]. Как с иронией отмечает автор, предчувствие неизбежного сорока восьмичасового ожидания в пустынной местности «наполняет» сознание прагматичного кокни ощущением «безрассудного ужаса» [1].

Несмотря на видимую эмпатию английского путешественника к индийскому народу (в которой проявляется и авторская позиция), герой все равно ощущает себя «чужаком», «сторонним наблюдателем индийской реальности». Восхищение героя древними памятниками индийского прошлого вдруг сменяется подавленностью, внезапным и часто необъяснимым страхом. Индия – дикая, экзотическая и неизведанная страна – остается таковой для белого человека, она одновременно завораживает и пугает его на протяжении всего путешествия.

Библиографические ссылки:

1. Kipling R. Letters of Marque [Электронный ресурс] / R. Kipling // The University of Adelaide Library. – The University of Adelaide. – Режим доступа:
<https://ebooks.adelaide.edu.au/k/kipling/rudyard/marque/index.html> – Заголовок с экрана.
2. Montefiore J. Vagabondage in Rajastan: Kipling's North Indian travels / J. Montefiore // In Time's eye. Essays on Rudyard Kipling / ed. by J. Montefiore. – Manchester University Press, 2016. – P. 159-176.

3. Rote Fortunae [Электронный ресурс] // Wikipedia, the free encyclopedia – Режим доступа: https://en.wikipedia.org/wiki/Rota_Fortunae – 8.11.2018. – Заголовок с экрана.

Ревенко О. В.

ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИКИ НОВОЗЕЛАНДСЬКОГО ВАРІАНТУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА МАТЕРІАЛІ ПРЕСИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

У сучасній лінгвістиці особливий інтерес прикуто до новозеландського варіанту англійської мови, чиє існування зовсім недавно ставилось під сумнів. З ростом національної самосвідомості поступово зміцнювалось розуміння необхідності об'єктивного та наукового підходу до вивчення даного варіанту мови, адже було визнано, що він має свої специфічні риси. Наведений варіант англійської мови базується на значній кількості мовних контактів, а саме запозичень з мови корінного населення маорі, британського, австралійського та американського варіантів англійської мови.

Дослідниця особливостей новозеландського варіанту англійської мови Лагоденко Д. В. зазначає, що за своїм походженням лексика новозеландського варіанту англійської мови в першу чергу зобов'язана австралійському варіанту, тому що найбільша частина розмовної лексики, а також сільськогосподарської та суспільної термінології були завезені з сусідньої колонії [1, 219].

Унікальність новозеландського варіанту англійської мови полягає в тому, що більшість запозичень перейшли з мови маорі, створюючи головну відмінність даного варіанту від австралійського. Лексика маорійської мови є легко впізнаваною: кожен склад має лише один приголосний та завжди закінчується голосним звуком, що створює враження дуже приємної мови.

Іншим способом збагачення даного варіанту англійської мови є нові слова, створені на базі загальноанглійських слів (*jetboat* – моторний човен з підводним гвинтом), а також новозеландізми (*daggy* – такий, що вийшов з моди). За сферою використання виокремлюють наступні групи слів: флора та фауна (*tui – parson bird*); сільське господарство (*sheep-run* – пасовища, призначені для вівчарства, *eye-dog* – собака, що пасе овець); населення, побут та звичаї новозеландців, де частина слів означає предмети та явища, що існують у інших країнах, а інша – ті, що є специфічними лише для Нової Зеландії (*play-lunch* – сніданок, який дитина бере з собою у школу та з'їдає під час ранкової ігрової перерви) [1, 219–221].

Іншою рисою лексики новозеландської англійської мови є використання істинно англійських слів, які вийшли з загального використання у Великобританії, але продовжують вживатися у Новій Зеландії, наприклад, *cake (of soap, chocolate) (NZ) – bar (Br); township (NZ) – village (Br)*.

Особливу групу слів складає сленг: *cow-spanker* – фермер, що володіє молочною фермою; *hophead* – людина, яка полюбить вживати алкогольні напої; *hooray* – до побачення [1, 221–222].

Спираючись на наведені офіційні видання такі як *The Dominion Post*, *The New Zealand Herald*, *Nelson Mail*, *The Southland Times Wanganui Chronicle*, *The Otago Daily Mail*, ми мали змогу дослідити запозичення та реалії маорійського, британського, австралійського та американського походження у новозеландському варіанті англійської мови.

Проаналізувавши статтю газети *The New Zealand Herald* «*Sharks, shrubs and skinks: 10 species to see this summer*» [2] (December 27, 2017), було виявлено приклади лексичних одиниць маорійського походження, а також слова, притаманні американському варіанту англійської мови. В уривку «*From fast-swimming sharks and ancient critters to sun-loving lizards and blooming pohutukawa, New Zealand is a nature lover's paradise. We look at 10 species - some adored, some abhorred - that Kiwis might encounter in the wild this summer*» іменник *critters* належить до розмовної лексики

американського варіанту англійської мови та означає «creature» (створіння); іменник *rohutukawa* походить з маорійської мови (утворився приблизно в середині XIX століття) та позначає вічнозелене новозеландське дерево, яке квітне у грудні та січні; прикметник *abhorred* належить до розмовної лексики та може відноситися до предмету або істоти, які викликаються відразу; іменник *Kiwis* вжито для позначення мешканців Нової Зеландії.

У статті «*World famous in Whanganui: Sir Jerry Mateparae*» [3] (January 9, 2018) газети *Wanganui Chronicle* спостерігаємо декілька цікавих лексичних одиниць. В реченні «*There is no doubt the rise and rise of Lieutenant General Sir Jerry Mateparae has a fairy tale flavour to it*» вираз *the rise and rise of* утворився в англійській мові приблизно у 1960-х роках, є синонімом до загальновідомого виразу *the rise and fall of*, але є більш сатиричним, позначаючи, що щось продовжує зростати, покращуватися та ніколи не занепадає, не погіршується, але, насправді, у житті так не буває. В уривку «*Born on November 14, 1954, to the Andrews family, Sir Jerry was given to his mother's brother, a Mateparae, to be raised in the Māori customary adoption known as whāngai*» іменник *whangai* походить з мови маорі та позначає звичайну для мешканців Нової Зеландії практику, коли дитина виховується не батьками, а кимось іншим, зазвичай родичем.

У результаті дослідження можна зробити висновок, що проникнення в мову іншомовних елементів, що має назву «запозичення», являє собою важливий процес взаємодії різних мов. Дослідивши новозеландський варіант англійської мови, варто зазначити, що найбільш вживаними є запозичення з мови маорі, рідше використовуються американізми та лексичні одиниці, характерні для новозеландського та австралійського варіанту англійської мови, ще рідше – бритицизми.

Бібліографічні посилання:

1. Лагоденко Д. В. «Лексика новозеландського англійського в аспектах мови, історії та культури». *Єдинство системного та функціонального аналізу мовних одиниць* 7 (2005): 218–222.
2. «Sharks, shrubs and skinks: 10 species to see this summer» The New Zealand Herald, December 27, 2017 : [Електронний ресурс] : [Режим доступу] : http://www.nzherald.co.nz/nz/news/article.cfm?c_id=1&objectid=11962831
3. «World famous in Whanganui: Sir Jerry Mateparae» Wanganui Chronicle, January 9, 2018 : [Електронний ресурс] : [Режим доступу] : http://www.nzherald.co.nz/wanganui-chronicle/news/headlines.cfm?c_id=150342

Репп А. Л.

**МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО
КОМПОНЕНТУ В ПОЕЗІЇ ЛЕНГСТОНА Г'ЮЗА "THE NEGRO
SPEAKS OF RIVERS"**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

В основі мультикультуралізму – міждисциплінарного явища, що склалося в США в 80-90-і роки ХХ ст., – лежить відмова від концепції європоцентризму і затвердження поліцентричної моделі культури. Відповідно до цієї концепції світ людської цивілізації визначається як «прекрасна мозаїка» («веселка», «клаптева ковдра») найрізноманітніших культур [1, с. 1].

Метою тез є аналіз відображення мультикультурних особливостей в поезії Ленгстона Г'юза "The Negro Speaks of Rivers". Основні задачі полягають в дослідженні специфіки лексичних та культурних характеристик поезії "The Negro Speaks of Rivers" на мультикультурному тлі американської дійсності.

Нині концепція мультикультуралізму охоплює багато сторін існування сучасного суспільства. Мовні аспекти мультикультуралізму представляються нам одним з основних обговорюваних питань.

Джеймс Мерсер Ленгстон Г'юз (James Mercer Langston Hughes) – видатний американський поет, романіст, публіцист і громадський діяч ХХ ст. Від батьків він успадкував афроамериканське, європейське і навіть індіанське коріння. Письменник був одним з новаторів, що використали джазову форму у великій поезії, став одним з натхненників унікального для американської культури руху, відомого як «Гарлемський Ренесанс», створив моду на стиль бі-боп [3, с. 1].

Головна тема його віршів – життя американських негрів і їх боротьба проти расової дискримінації в усіх її формах. То співуча і лірична, то публіцистично загострена, поезія Л. Г'юза продовжує традиції негритянського міського фольклору.

Вірш “The Negro Speaks of Rivers” (1921 р.) став першим опублікованим твором Ленгстона Г'юза за його довгу письменницьку кар'єру.

Основні художні засоби, до яких звертається Г'юз, представлені у переважній більшості наступними елементами:

- метафори та порівняння: «...ріки старіші від світу, що текли раніше ніж потекла кров у людських жилах» (“...rivers ancient as the world and older than the/ flow of human blood in human veins”);
- персоніфікації: «... ріка Конго заколисувала мене» (...it lulled me to sleep), «Я чув спів Міссісіпі» (“I heard the singing of the Mississippi”);
- рефрени: «Я знаю ріки» (“I’ve known rivers”), «Моя душа глибока як ріки» (“My soul has grown deep like the rivers”).

У 1921 р. термін “negro” вважався загальноприйнятим щоб найменувати африканську расу.

Головною рисою мультикультуралізму в поезії Г'юза є використання реалій, власних назв, символів.

Так, наприклад, у вірші “The Negro Speaks of Rivers” широко представлені реалії, що належать до групи географічних. Вони пов’язані, в першу чергу, з фізичною географією її розділами чи суміжними науками –

ботанічною географією, палеографією и т. п [2, с. 48]. Зокрема у своєму вірші автор звертається до найменувань таких рік як *Евфрат, Конго, Ніл, Міссісіпі*.

Щодо власних імен (онімів) думки науковців розділяються, так наприклад А. Реформатський і К. Піксайкіна відносять їх до числа реалій, особливо ті, що мають культурно-історичні асоціації, тоді як С. Влахов та С. Флорін воліють виділити власні імена в самостійну групу, не вважаючи їх реаліями. Тож згадку у поезії *Авраама Лінкольна*, 16-го президента США та визволителя американських рабів, можна розглядати з декількох позицій, залежно від того, до якої з думок науковців більше схилитися.

Заглиблюючись у лексичне вираження мультикультурних взаємозв'язків, звернемось до назви. Що ж уособлює символ “river”? Весь вірш побудований на розгорнутій метафорі, що порівнює спадщину афроамериканців та величних рік світу. Поет вміло розкриває сплетіння рік та життів афроамериканців.

Заключна фраза поезії не дарма співпадає з першими рядками. Авторське слово немов уособлює цикл, як вічний круговорот води на землі і ролі афроамериканської раси в людській історії.

Таким чином, дослідження проблеми рефлексії мультикультурного чинника в літературознавчому та мовознавчому аспекті на прикладі творчості Ленгстона Г'юза показало, що прояв мультикультурності складається з окремих проявів або форм (реалії, власні назви, символізм і т. д.); тобто суть мультикультуралізму виявляється в суспільно-культурному процесі, що визначає межі, форми і цілі входження мультикультурних складових в художню словесність. Поезія Ленгстона Г'юза проста і прекрасна, як саме життя. Про що б не писав поет – про любов і ніжність, про приниження і насильство, про безробіття і суд Лінча, про гнів і боротьбу за свободу, – вірші його завжди пройняті прикриттями і радощами народу і тому незмінно доходять до серця кожної людини.

Бібліографічні посилання:

1. Вишнякова, О. Д., Костина, Д. М./ Оценочные характеристики концепта "мультикультурализм" и способы его языковой репрезентации : на материале современной англоязычной политической публицистики [Электронный ресурс] : [Режим доступа] : <http://dspace.bsu.edu.ru/handle/123456789/8622>.
2. Влахов С. И., Флорин С. П. / Непереводимое в переводе. –2006. – С. 448.
3. Encyclopaedia Britannica. Langston Hughes [Электронный ресурс] : [Режим доступа] : <https://www.britannica.com/biography/Langston-Hughes>.
4. Hughes L. The Collected Poems of Langston Hughes [Электронный ресурс]: [Режим доступа] : <https://www.poets.org/poetsorg/poem/negro-speaks-rivers>.

Репп Л. В.

ВЖИВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КОМПОНЕНТАМИ *HEART TA SOUL* В АНГЛІЙСЬКИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Інтерпретація фразеологізмів з англійської мови українською, і до нині, не втрачає своєї актуальності. Тому, в цьому дослідженні, мова йтиме саме про особливості та способи інтерпретації фразеологічних одиниць (ФО) з концептами *heart* та *soul* українською мовою в художніх текстах. Слід зазначити, що лексичні одиниці *серце* та *душа* виступають, як концептами, так і компонентами у представлених фразеологічних одиницях.

“She refers back to her court copies, Madame Louvier’s sniffy descriptions of the girl’s disobedience, her courage, her *good heart* [6, с. 85]”. «Вона знов повертається до своїх нотаток із зали суду, в яких мадам Лув’є дещо зверхньо описує непокірність дівчини, її сміливість, *добре серце* [1, с. 297]».

У цьому уривку тексту інтерес для нас представляє фразеологічна одиниця **good heart** та її відповідник українською мовою – **добре серце**. Проаналізувавши цей випадок, можна прийти до висновку, що перекладач скористалася фразеологічним еквівалентом української мови, який повністю зберігає образність та передає значення ФО оригінального тексту.

“Did you give Nick a little **heart-to-heart talk** on the veranda?” demanded Tom suddenly [4, с.24]”. «Ти що, провела з Ніком на веранді **задушевну бесіду** ? — раптом спитав Том [3, с. 20]».

Розповсюджену англійську фразеологічну одиницю **heart-to-heart talk**, представлену в оригінальному тексті, було репрезентовано українською мовою за допомогою фразеологічного аналогу **задушевну бесіду**. Тут ми можемо побачити, що лексему **heart** в англійській мові було замінено лексичною одиницею **душа** в українській.

“Then it was all true. I saw the skins of tigers flaming in his palace on the Grand Canal; I saw him opening a chest of rubies to ease, with their crimson-lighted depths, the gnawings of his **broken heart** [4, с. 69]”. «Отже, він сказав правду. Мені уявилися тигрові шкури, що пломеніли в покоях його палацу на Великому каналі, уявилося, як він відчиняє скриньку, наповнену рубінами, щоб багряним блиском їхніх граней утамувати біль свого **розбитого серця** [3, с. 55]».

Розглянувши детально уривок оригінального тексту та його український відповідник, варто зазначити, що перекладач використав найбільш очікуваний та вдалий спосіб інтерпретації, а саме, повний фразеологічний еквівалент. В українській мові існує ФО **розбите серце**, яка повністю збігається за значенням, лексичним та граматичним складом з англійською фразеологічною одиницею **broken heart**, тому значення та ідея ФО оригінального тексту були вдало передані в українському відповіднику.

“Liliane lifted her head then. Her eyes were huge and dark. She was, I saw now, completely unrecognizable as the glossy creature I had seen strutting past

the hotel. But it was not just the scars and bruises that altered her appearance: ***something deep in her soul*** had been corrupted, blackened [6, с. 93]”. «І тоді Ліліан підняла голову. Її очі були темні й розширені. Я бачила її — і вже зовсім не впізнавала тієї яскравої модниці, що колись прямувала гордовитою ходою повз наш готель. Та не лише шрами й синці змінили її. ***Щось глибоко в її душі*** почорніло, уражене тяжкою недугою [1, с. 328]».

У запропонованому уривку інтерес викликає англійська ФО ***something deep in her soul*** та спосіб її репрезентації українською мовою — ***щось глибоко в її душі***. Проаналізувавши цей варіант інтерпретації, можна стверджувати, що перекладач підбрала в українській мові фразеологічний еквівалент та вдало його застосувала для перекладу ФО оригінального тексту.

“I saw old Mrs. Sloane wiping away tears when I sat down. It was splendid to think ***I had touched somebody’s heart***. It’s so romantic to take part in a concert, isn’t it? Oh, it’s been a very memorable occasion indeed” [5, с. 256]. «А коли я вже сіла, то помітила, як стара пані Слоун утирає сльози. Це дуже-дуже приємно — бачити, що ***зворушила чийсь серце***. І виступати на концерті так романтично, правда? О, це буде мій незгасимий спомин [2]!»

Тут слід сказати, що перекладач віднайшла вдалий фразеологічний еквівалент у рідній мові «***зворушила чийсь серце***» для відображення стилістичного забарвлення англійської ФО ***to touch somebody’s heart*** та зберегла образність та концептуальне значення фразеологічної одиниці.

“I couldn’t have Diana stay, she’s good and kind and sweet – but it’s not her sorrow – *she’s outside of it* and she couldn’t ***come close enough to my heart*** to help me. It’s our sorrow – yours and mine. Oh, Marilla, what will we do without him? [5, с. 332]”. «Я не могла бути з Діаною, хоч вона добра, мила й чудова подруга... та це не її горе... воно *не крає їй серця*... Діана ***не розрадить мене***. Це наше горе... ваше й моє. О, Марілло, як нам жити без нього?» [2].

Цей уривок тексту може мати неабиякий інтерес для дослідження. Досліджуючи переклад ***“come close enough to my heart”*** можна побачити

та простежити цікавий та вкрай логічний хід думок перекладача. Таким чином, виражаючи англійське “*come close enough to my heart*,” перекладач обрала вільний спосіб інтерпретації, вона передала англійську ФО українською мовою описовим способом, позбавивши український відповідник образності, незважаючи на те, що в українській мові існує еквівалент, з таким же концептом та значенням – *підійти близько до чийогось серця*. Проте відразу ж варто наголосити та підкреслити той факт, що позбавивши образності український відповідник англійського *come close enough to my heart*, перекладач компенсує це ти, що інтерпретує англійське *she’s outside of it* українською фразеологічною одиницею *країти серце*. Таким чином, майстерність перекладача дозволяє українським читачам по максимуму наблизитися до думок автора оригіналу.

Розглядаючи запропоновані матеріали дослідження, можна зробити висновок, що вирішуючи питання інтерпретації фразеологічних одиниць з англійської мови українською, перекладачі вдаються до різних способів інтерпретації, головна мета яких – зберегти концептуальне значення фразеологічної одиниці.

Бібліографічні посилання:

1. Мойєс Дж. Дівчина, яку ти покинув: роман / Дж. Мойєс; пер. з англ. Д. Петрушенко. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. – 400 с.
2. Монтгомері Люсі-Мод. Енн із зелених дахів [Електронний ресурс] / Л. М. Монтгомері; пер. з англ. А. Вовченко. – 320 с. – Режим доступу https://www.ereading.club/bookreader.php/1035253/Montgomeri_Enn_iz_Zele_nih_Dahiv.html
3. Фіцджеральд Ф. С. Великий Гетсбі, Ніч Лагідна: Романи / Ф. С. Фіцджеральд; пер. з англ. М. Пінчевського. – К.: Дніпро, 1982. – 472 с.

4. Fitzgerald F. Scott. The Great Gatsby/ F. Scott Fitzgerald. – Dnipro Publishers. – Kiev, 1973. – 182 с.
5. Montgomery Maud Lucy. Anne of Green Gables [Електронний ресурс] / L. M. Montgomery. – Planet eBook. – 386 р. – Режим доступу <https://www.planetebook.com/free-ebooks/anne-of-green-gables.pdf>
6. Moyes Jojo. The girl you left behind [Електронний ресурс] / Jojo Moyes. – 2012. – September 27. – Режим доступу <https://novel12.com/the-girl-you-left-behind/page-1-1988608.htm>

Савченко Д. В.

**МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ОБРАЗНОСТІ В ПОЕЗІЇ
АЛЬФРЕДА ТЕННІСОНА "A FAREWELL"**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

У контексті літературного твору слово може набувати багатозначність, яка не є зафіксованою в словниках. Так з'являється поняття художнього образу, де мова постає водночас і засобом, і предметом мистецтва. В художньому образі реальна життєва характерність постає вже не просто як предмет оцінки, а в творчому синтезі з авторським ставленням до неї [1].

Актуальність теми зумовлена її приналежністю до лінгвостилістичних досліджень художнього тексту, спрямованих на розкриття механізмів створення образності. Крім того, твори поетів вікторіанської епохи заслуговують особливої уваги. Саме тому об'єктом дослідження стала поезія Альфреда Теннісона "A Farewell", її текст надано далі: "Flow down, cold rivulet, to the sea, / Thy tribute wave deliver: / No more by thee my steps shall be, / For ever and for ever. / Flow, softly flow, by lawn and lea, / A rivulet then a river: / Nowhere by thee my steps shall be / For ever and for ever. / But here will sigh thine alder tree / And here thine aspen shiver; / And here by thee will hum the bee, / For ever and for ever. / A thousand suns

will stream on thee, / A thousand moons will quiver; / But not by thee my steps shall be, / For ever and for ever."

Поезію вперше було опубліковано в 1842 році. Ідея символізму природи суттєво вплинула на поезію Альфреда Теннісона. Його творчість в 50-70-х роках XIX століття відобразила в собі спроби відродження середньовічного світосприйняття та уявлень про двоїстість сутності (духовної та земної) кожного явища природи [2].

Ця поезія – справжня пастораль, оскільки вона поетизує душевні переживання на лоні природи. Її 16 рядків розбиті на чотири чотиривірші зі стійкою схемою перехресної рими АВАВ всюди. Теннісон використовує її для створення примарного звуконаслідування, коли ми неначе чуємо плескіт хвиль уздовж берега річки. Ліричного героя цілком можливо ототожнити з самим автором, адже ця поезія є свого роду автобіографічною. Увесь вірш виражається через внутрішню мову.

Тон поезії не можна назвати життєстверджуючим. Він, скоріше, сумний, депресивний. Про це свідчить підбір автором специфічної лексики, яка вказує на його стривоженість: "cold", "sigh", "shiver", "quiver". І навіть сама назва вірша, "A Farewell", налаштовує нас на не досить приємний тон, оскільки дослівно перекладається як "прощання".

Чи вказує Теннісон, в яку пору року відбувається описана у вірші дія? Навряд чи ми можемо відповісти на це запитання з упевненістю. Проте, здається, все ж таки зміна пір року розкривається у третьому чотиривірші. Його рядки послідовно починаються зі слів "but here...", "and here...", "and here...". З погляду на граматику, ці рядки є паралельними конструкціями. Завдяки їм ми розуміємо, що автор дає нам підказку на те, що мова йде про щонайменше три різні сезони. Восени буде зітхати вільха ("sigh thine alder tree"), взимку від холоду тремтітиме осина ("thine aspen shiver"), а навесні, або навіть і влітку також, гудітиме бджола ("will hum the bee"). А повтор рядка "forever and forever" в кінці кожного чотиривірша вказують на те, що ці сезонні цикли будуть змінюватися вічно.

Теннісон урізноманітнює його поезію алітерацією, описуючи деякі деталі пейзажу: "flow, softly flow by lawn and lea," "suns will stream". Крім того, як справжній майстер він лише у двох рядках "A thousand suns will stream on thee, / A thousand moons will quiver" одночасно використав декілька стилістичних прийомів. Перше, що привертає увагу, – це слово "thousand", яке повторюється двічі та створює ефект гіперболізації, тобто перебільшення. Також можна помітити певного роду антитезу в словах "suns – moons". Під ними мається на увазі протиставлення часу доби: дня та ночі. За допомогою слів "stream" та "quiver" сонце та місяць також оживають, тобто ми знову ж таки можемо відзначити використання персоніфікації.

Вірш "A Farewell" виступає як метафора життя. Теннісон проявив свою майстерність, вклавши вічні теми у досить прості слова. Ця поезія сповнена образами природи, які розкриваються за допомогою різноманітних стилістичних засобів. Предметний світ поезії представлений за допомогою п'ятнадцяти іменників. Кожен з них є своєрідним символом. Вони здебільшого називають деталі природи, і лише деякі – абстрактні образи.

Найбільше в цьому вірші привертає увагу образ води. Він пронизує увесь твір і об'єднує собою всі використані образи. Вода виступає універсальним символом у традиціях всіх культур і при цьому наділяється різноманітними функціями. Певні властивості води обумовили її одухотворення. Зазвичай вона знаходиться у русі, змінює колір під світлом зірок та сонця, під дією температури може випаровуватися або замерзати, здатна відбивати живі та неживі предмети, відроджує життя, очищає. Вода, що біжить, завжди сприймається як жива істота. Саме це й можна спостерігати в обраній поезії, оскільки автор застосовує до неї прийом персоніфікації.

Варто зауважити те, що цей образ є динамічним, адже в ході прочитання вірша він розширюється, стає глибшим як в переносному, так і в прямому значенні. Спочатку він вводиться до поезії у вигляді струмка.

Поет знає його досить добре, щоб надати йому індивідуальність, тому вже тут ми можемо відзначити використання персоніфікації. Струмок ніби подорожує, як пише Теннісон, "to the sea", і він буде ставати більшим: "a rivulet then a river". Струмок теж немовби знає автора, посилаючи "thy tribute wave" у пам'ять Теннісону. Отже, образ води розкривається через такі допоміжні образи як "rivulet", "river", "sea", "wave".

Окрім образів, що пов'язані з водною стихією, природа також представлена такими образами, як "lawn", "lea", "alder tree", "aspen", "suns", "moons". Осика відома своїм "тремтячим" на вітрі листям. В силу цієї особливості її вважають символом страху та нерішучості. Вільха теж є досить трагічним символом, оскільки в багатьох вона асоціюється зі смертю. У поезії Альфреда Теннісона, як вже стало зрозумілим, кожен образ природи є одухотвореним, тому у випадку з цими образами також можна говорити про персоніфікацію: "will sigh thine alder tree", "aspen shiver".

При виконанні лінгвостилістичного аналізу обраного твору вивчалися не лише засоби створення мовної репрезентації образності, а й певні події в житті автора, що могли стати передумовами створення цієї поезії. Це мало велике значення для дослідження, оскільки, як з'ясувалося, деякі деталі з біографії значно відбилися в поетичному творі. Основним прийомом стало використання лексем природи, що допомагає читачеві зрозуміти всю глибину душі поета та проникнути до світу його почуттів.

Бібліографічні посилання:

1. Лосев А.Ф. Проблемы художественного стиля. / А. Ф. Лосев. – Киев : Collegium, 1994. – 288 с.
2. Walker H. The literature of the Victorian era / H. Walker. – Cambridge : The University Press, 1921. – 1067 p.

Safonova N. A.

THE USE OF VISUAL AIDS IN THE FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM

Oles Honchar Dnipro National University

Over the years, the benefits related to the use of visual aids in the language classroom have been a topic of lively debate. New technologies have opened new possibilities in order to integrate multimedia visual aids in the language classroom, but these aids are not being fully exploited. Foreign language students can benefit from many types of visual material, i. e. posters, wall charts, books, flashcards, television, chalkboards, handouts, still pictures, filmstrips, slides, films, models.

At present the problem visual literacy at the English lesson is very vital. A lot of researchers have investigated the use of visual aids in educational process, among them T. Armstrong [1], R. L. Cramer [2], A. O. Hadley [3]. It is obvious that the use of visual aids intensifies the learning process. It helps make a learner-centered approach to teaching. Visual aids, when integrated into the lesson plan through media, attract students' attention to the topic presented in the class, enhance and facilitate comprehension of grammar and language, increase students' motivation, as well as help students to memorize the new vocabulary and structures.

Visual material lends excitement and interest to the foreign language class. The visual impact of images has been proved to be superior to the one of texts, and that is why visual aids result to be very effective to help students in memorizing new vocabulary and structures. There are several memory-strategies that can be put into practice when using visual materials. Exploiting visual literacy can have a number of implications both for materials and the classroom. Firstly, with regard to materials, focusing on the image for its visual stimulus and moving away from comprehension-based approaches (which rely on text) will enable students to engage with images in a number of different ways [3].

The more visually-oriented learners will benefit from this approach and may be able to contribute more in class when previously they had been silent. This also means that the same piece of visual material can be used for classes of different levels of language proficiency. Free from having to understand the language input, the materials producer can grade the tasks rather than the input itself.

This method makes it possible to take into account the learning pace of each student. At the same time it transforms the learners' evaluative sphere and increases their cognitive activity, which undoubtedly effectively contributes to increasing the level of knowledge and skills. However, it is important to remember that the computer cannot replace the teacher in the classroom [3].

Multimedia technologies meet the didactic aim of the lesson most efficiently. Teaching aspect provides the learners' awareness of the educational material; developmental aspect involves the development of learners' cognitive interest, creativity, ability to guess, compare, form conclusions; educational aspect contributes to stimulating linguistic and intellectual activity of students and their social activity.

In recent years the interactive board has become the most universal technical means. Interactive boards are an effective way to implement e-learning material content and multimedia material in the learning process, ensuring student motivation to active productive work.

Visuals can help immeasurably in teachers' and students' communication needs. The students with different learning styles must be taken into account too, and using media help the teachers a way to address the needs of visual, auditory and kinesthetic learners. Students can become more actively involved through the use of visual material.

Prepared texts, tables, pictures, music, maps, thematic video clips can help submit material effectively, conduct classes, dynamically using a variety of learning styles, develop creativity, capture a subject that ultimately ensures effective mastering of the English language [2, p. 17].

Prepared topical texts, teaching and testing exercises, illustrations, audio and video on various topics serve as support for the introduction or intensification of independent study with the lesson material, repetition and consolidation of language models, improve speaking skills and perception of English comprehension, the assessment and self-assessment of knowledge. However, despite all the benefits of information technology, they cannot completely replace the foreign language teacher. We should not forget the teacher's educational functions cannot be implemented with the help of information technology.

Thus, the application of information technology in the English classroom includes various video of linguistic and cultural character, texts for listening, creating projects, multimedia presentations, the use of electronic dictionaries, encyclopedias, handbooks, etc.

The types of information technology at the English lessons are the creation of presentations, websites, publications; development and creation of didactic material; online testing; creation of teleconferences with the use of webcams; electronic libraries; multimedia courses, the use of Internet resources.

Thus, we can summarize the advantages provided by visual organizers as follows: they allow users to develop a holistic understanding that words cannot convey; they provide users with tools to make thought and organization processes visible.; they clarify complex concepts into a simple, meaningful display; they assist users in processing and restructuring ideas and information; they promote recall and retention of learning through synthesis and analysis.

The prospects of the further research of the problem are connected with the further study of the correlation of multilingual teaching and visual literacy, i. e. compiling some practical exercises that can be used in a multilingual classroom.

References:

1. Armstrong, T. (1994). Multiple intelligences in the classroom. Alexandria, VA: Association for Supervision & Curriculum Development.

2. Cramer, R. L. (2004). *The language arts: A balanced approach to teaching reading, writing, listening, talking, and thinking*. Boston, MA: Pearson.
3. Hadley, A. O. (2000). *Teaching language in context: Proficiency-oriented instruction*. Boston, MA: Heinle & Heinle.

Saienko V.

THE STYLISTIC FEATURES OF IDENTITY IN POEM “WE ARE COOL” BY GWENDOLYN BROOKS

Oles Honchar Dnipro National University

The aim of this article is to define the stylistic features of identity in poem “We are cool” by Gwendolyn Brooks.

The word identity is defined in the article “Identity in literature” as the set of personal and behavioral characteristics which define an individual as a member of a certain group. Based on race, ethnicity, religion, language and culture people distinguish themselves from other groups and form their understanding and pride in who they are [6].

The poem “We are Cool” was written in 1959 and first published in 1960. It was instantly seen as a groundbreaking classic and is still very popular and causes many debates amongst young people.

It's a good combination of language and rhythm that sets this poem apart. While reading, it seems not very difficult to read but when you start to examine the syntax and stress, this poem has many things to consider about [1].

This poem is full of monosyllables and end stops. Its short lines are like a thumped drum, two strong beats and a weak to follow.

The poem is only twenty-four words long, including eight repetitions of the word “we.” It is suggestive that the subtitle of “*We Real Cool*” specifies the presence of only seven pool players at the “Golden Shovel.” The eighth “we” suggests that poet and reader share, on some level, the desperation of the group-voice that Brooks transmits. The final sentence, “*We/ die soon*” restates the *carpe diem* motif in the vernacular of Chicago’s South Side [4].

It has end rhyme and internal rhyme which is technically full: “cool/school”, “sin/gin” and the repetitive “We”; this is rhyme that binds together and holds tight, suggestive of the brotherhood of the gang. In the words of the author herself, she put the “We” at the ends of lines for emphasis. In that way, the reader can stop for a few seconds and focus his attention on the meaning of it. The poem is not too long to induce monotony.

The line breaks - when a line reaches the end and a new one starts - are a good example of enjambment, when there is no punctuation and the sense is carried over from line to line. The reader becomes aware of this special line break as the poem progresses [1].

The mix of long and short vowels creates an interesting verbal experience for the reader. For instance, we can compare the title: “*We are cool*” which is long and drawn out, with lines: “*Sing sin*” and “*Thin gin*”. But in the end of poem, the author, also, uses the long vowels: “*We Die soon*”.

Moreover, we have an alliteration in lines: “*Lurk late*”, “*Strike straight*”, “*Sing sin*”, “*Thin gin*” and “*Jazz June*”. It is used to attract our attention to the problem of this poem.

Although, “*We Real Cool*” has a surprising ambiguity which enters into the poem, revolving around the question of how to accent the word “we” that ends every line except the last one, providing the beat for the poem’s jazz rhythm. Brooks said that she intended that the “we” not be accented. Read in this way, the poem takes on a slightly distant and ironic tone, emphasizing the artificiality of the group identity that involves the characters in activities offering early death as the only release from pain. On the other hand, the poem can be read with a strong accent on each “we,” affirming the group identity. Although the experience still ends with early death, the pool players metamorphose into defiant heroes determined to resist the alienating environment. Their confrontation with experience is felt, if not articulated, as existentially pure [3], [4].

The power of the poem derives from the tension between the celebratory and the ironic perspectives on the lives of the plain black boys struggling for a sense of connection.

There is a pathos based on the possibility that this gang, these cool pool players, are in fact empty jokers and have nothing substantial to say. So they “*thin gin*” which means they drink cheap alcohol, they do what the adults do and will probably go on doing whatever it takes to dodge normality [1].

But the truth seems to be that they're relying on fate, and the author has their number, which is seven, the luckiest of all magical numbers. Also, the place they meet is named after a tool of the gravedigger, albeit made out of precious gold, the material associated with ultimate bling.

Their ability to “*Jazz June*” seems a sort of climax, for what follows is death, physical or spiritual, a definitive leaving behind. The word jazz suggests flashy, eccentric, stylish, and abstract - and also spirit, energy - this is the world the gang have entered, willingly or not [1].

To conclude, we can see that, although, this poem is not very long but it has a deep sense, which you can discover only through reading it a lot of times. Gwendolyn Brooks raised important problems of identity of African American and with the help of this poem, she wanted us to learn about them.

References:

1. Analysis of poem “We are cool” by Gwendolyn Brooks [Электронный ресурс]. – 2017. – May 17. - Режим доступа: <https://owlcation.com/humanities/Analysis-of-Poem-We-Real-Cool-by-Gwendolyn-Brooks>
2. Bloom H. Bloom’s major poets. Gwendolyn Brooks/H.Bloom/ - Chelsea House Publishers, 2003. – 300p.
3. Enjambment [Электронный ресурс]. – 2018. – May 31. - Режим доступа: <https://en.wikipedia.org/wiki/Enjambment>

4. Gwendolyn Brooks's poetry [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.enotes.com/topics/gwendolyn-brooks/critical-essays/analysis-1>
5. Heine B. The Oxford Handbook of Linguistic Analysis/ B.Heine, H. Narrog. -Oxford University Press, 2015. – 1256p.
6. Identity in Literature [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.questia.com/library/literature/literary-themes-and-topics/identity-in-literature>
7. “We are Cool” by Gwendolyn Brooks [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.poets.org/poetsorg/poem/we-real-cool>

Самедова Л. З.

**ВИРАЖЕННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСОБЛИВОСТІ В ПОЕЗІЯХ
ГВЕНДОЛІН БРУКС “THE BLACKSTONE RANGERS” ТА “THE
CHICAGO DEFENDER SENDS A MAN TO LITTLE ROCK”**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Поняття “полікультуралізм” у вузькому сенсі розглядається як створення особливих умов для взаєморозуміння між різними етнокультурними і мовними спільнотами. Іншими словами, полікультуралізм можна визначити як феномен етнокультурної фрагментації соціуму, який виник у США у 1970 роках.

Полікультурний підхід не вимагає ігнорування расової, або етнічної ідентичності замість власної ідентичності, оскільки взаємний культурний вплив вже існує і просто потрібно бути виділеним з нього.

Метою тез є проаналізувати мовні засоби вираження полікультурних особливостей у наступних поезіях Гвендолін Брукс (Gwendolyn Brooks): “The Chicago Defender Sends a Man to Little Rock” та “The Blackstone Rangers”. Основні задачі полягають у дослідженні специфіки полікультуралізму у розгляді культурних та мовних характеристик поезії Гвендолін Брукс на полікультурному тлі американської дійсності.

Гвендолін Брукс є одним із найбільш впливових та відомих поетів американської поезії XX століття. Вона стала першою афро-американкою, яка отримала Пулітцерівську премію (Pulitzer Prize), крім того вона є поетом-лауреатом штату Іллінойс.

Більшість робіт Гвендолін Брукс присвятила саме політичній темі, особливо ті твори, які було написано від 1960 року, в них простежується боротьба за громадянські права, особливо афроамериканців, того часу [3, с.1].

Аналізуючи поезію Гвендолін Брукс, слід відмітити, що полікультурні особливості в її творах виражаються у зображенні взаємозв'язку афроамериканської та американської культури за допомогою культурних реалій.

Поетеса використовує саме власні імена історичних та культурних героїв у тексті, завдяки яким передає полікультурну специфіку, наприклад у поезії “The Blackstone Rangers”: “*Jeff. Gene. Geronimo And Bop.*”[2, с.2]; автор називає імена засновників афроамериканського молодіжного угруповання “The Blackstone Rangers”, яке виникло у 1950 році на вулицях Чикаго, метою якого було захищати юнаків від інших угруповань, але згодом саме воно перетворилося на справжню кримінальну банду.

Окрім імен засновників цього угруповання, слід відмітити, що Гвендолін Брукс перелічує імена культурних та політичних борців за права афроамериканців: “*Belafonte, King, Black Jesus, Stokely, Malcolm X or Rap.*”[2,с.1]. Ознайомившись із автобіографічними матеріалами цих видатних людей, було відмічено, що це градація, антиклімакс, завдяки якому авторка прагнуло відтворити історію угруповання “The Blackstone Rangers”, а саме починаючи перелік з мирного протесту співака та закінчуючи ім'ям борця за громадянські права афроамериканців, який порушив усі моральні норми та вбив “білого” заступника шерифа.

Розглянемо наступну поезію Гвендолін Брукс, яка називається “The Chicago Defender Sends a Man to Little Rock”. Прочитавши назву поезії, звертаємо увагу на два найменування. Було досліджено, що “The Chicago

Defender” це назва щотижневої газети у Чикаго, заснованої у 1905 році Робертом С. Абботом, перш за все для афроамериканських читачів.

Наступна назва це Little Rock, місто, яке знаходиться на півдні США, та є столицею штату Арканзас. Ці дві назви, поетеса спеціально використовує у заголовку, у такий спосіб описуючи жахливі події, які відбулися у 1957 році у Літтл Рок. Обравши за головного ліричного героя журналіста газети “The Chicago Defender”, від якого йде розповідь у поезії, можливо припустити, що таким чином авторка прагнула найяскравіше відтворити події тієї миті, щоб читач зміг зрозуміти усю нерозсудливість такої проблеми як сегрегація, яка панувала у ті часи в Америці.

Важливо зазначити, що окрім власних назв та географічних найменувань, Гвендолін Брукс використовує назви релігійних свят для яскравішого відтворення полікультурної особливості, наприклад у поезії “The Chicago Defender Sends a Man to Little Rock”: *“I forecast/ And I believe/ Come Christmas Little Rock will cleave/ To Christmas tree and trifle, weave,/ Fom laugh and tinsel, texture fast”* [1, с.1], слід відмітити, що авторка намагається передати читачеві спільні риси між американцями та афроамериканцями саме через духовне життя, тому що в цих рядках спостерігається назва величного релігійного свята – Різдва Христова. Відомо, що більшість американців – християни, тому таким чином Гвендолін Брукс намагається зобразити таку полікультурну особливість як спільна релігія, тому що спираючись на цю особливість, не важливо якого кольору шкіра: біла чи чорна, усі люди брати один одному.

Проаналізувавши поезії Гвендолін Брукс “The Chicago Defender Sends a Man to Little Rock” та “The Blackstone Rangers”, слід зробити висновок, що полікультурну особливість у тексті було виражено за допомогою назв національних героїв, політичних та культурних діячів, через назви міст, у яких відбулися визначні історичні події та через назви релігійних свят.

Бібліографічні посилання:

1.Brooks G. The Chicago Defender Sends a Man to Little Rock / G.Brooks //

- [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://nationalhumanitiescenter.org/pds/maai3/protest/text11/brookschicagodefender.pdf> с.1-2.
2. Brooks G.The Blackstone Rangers/ G.Brooks // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://www.poetryfoundation.org/poems/43323/the-blackstone-rangers> с.1
3. Encyclopedia Britannica [Електронний ресурс]: Режим доступу:<https://www.britannica.com/biography/Gwendolyn-Brooks> с.1.

Семешко Н. М.

ОПОВІДАННЯ Д. АПДАЙКА: ДОСВІД СТИЛІСТИЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Джон Апдайк, класик американської літератури, відомий в Україні насамперед як автор романів «Кентавр», «Давай одружимося», тетралогії про «Кролика». У той же час його збірки оповідань вітчизняній читацькій аудиторії практично невідомі. Історики літератури в Україні та в США, як правило, залишають оповідання Апдайка без належної уваги, вважаючи за краще аналізувати його більш масштабні тести. Разом з тим в оповіданнях присутні ті ж серйозні творчі пошуки, які згодом у більш прихованій та досконалій формі постають у його романах.

Оповідання “Daughter, Last Glimpses of” входить в цикл сімейно – побутових новел “Problems”, написаний Дж. Апдайком в 1979 році, і продовжує основні теми творчості письменника: відносини між чоловіком і жінкою, криза в родині, становлення особистості, розставання, втрати. Оповіданням Дж. Апдайка властиві ліричність сюжету, символіка подій, метафоричність і психологізм оповіді на думку дослідників в оповіданнях письменника відбиваються загальні тенденції американської літератури 50 – 70 –х рр.. XX ст.: опис зовні непримітних побутових сцен; концентрація на переживаннях персонажа, а не на зовнішніх подіях; підтекстова

емоційна напруженість; використання техніки монтажу, побудованого на асоціаціях між подіями і образами.

Оповідання “Daughter, Last Glimpses of” в цілому відображає ці загальні тенденції. У ньому розповідається про почуття чоловіка, що переживає дорослішання дочки і її від’їзд з батьківського дому. Всі події в оповіданні описуються з точки зору батька (Джеффри), який згадує різні епізоди з життя дочки (Джой).

Кожна подія (Заняття бальними танцями, миття посуду, читання книги молодшій сестрі, будівництво курника, смерть бабусі, останні дні перед від’їздом), в якій Джой стає головною героїнею, перетворюється у спогадах Джеффри в символ її становлення, її містичного перетворення з дівчинки в жінку.

Одним із ключових в оповіданні є епізод, в якому описується перша зустріч Джой і її майбутнього чоловіка, (клавесинового майстра) де Дж. Апдайк дуже вміло інтерпретує образ людини через образ півня.

Спочатку в центрі епізода поміщені півень (*rooster, smaller than the hens*), а також враження, яке він справляє в курнику (*already they followed him...*). Люди, як учасники події, відступають на задній план або зовсім не згадуються.

Лише в середині абзацу з’являється вказівка на людину, яка принесла півня. Причому оповідач описує, головним нібито несуттєві деталі її характеристики – «психоделічний» фольксваген, бороду, рожеві оченята, невисокий зріст. Апдайк використовує ряд епітетів, завдяки чому вдало змальовує образ персонажа:

“He had been brought... by a small bearded man with pink eyes and a mussed, unhappy air; The rooster – bringer...”

В останній частині епізоду чоловік, який приніс півня, переміщається в первинний фокус оповіді. Автор ніби розширює рамки замальовки та зазначає інші деталі його характеристики:

“...he was nearly thirty, his wife had left him a while ago. <...> Also, he had a cold, and couldn't find a satisfactory kind of industrial glue for his harpsichords”.

Подібний ефект досягається завдяки вживанню відносно коротких речень, що утворюють ланцюжок. Ситуації та події які знайомлять читача з новим персонажем, в даному переліку, дуже різноманітні (вік тридцяти років; пішла дружина; застудився; не може знайти підходящий клей для клавесинів).

Примітно, що остання подія (“*could not find a satisfactory kind of industrial glue for his harpsichords*”) є єдиною згадкою про клавесин.

Тільки зараз читач починає розуміти, що мова йде не стільки про появу півня, скільки про людину, яка його принесла, бо саме з цим чоловіком покине рідний будинок Джой. Стає зрозумілою метафора цього фрагменту: самовпевнена поведінка півня в курнику стає проекцією поведінки чужого чоловіка в будинку Джеффри. Так само, як і птах, він увірвався в їх сімейне життя без відома батька і без його згоди.

Оповіданню *Daughter, Last Glimpses of* притаманна циклічність сюжету і окремих його епізодів, а також емоційна недомовленість, яка виявляється в майже повній відсутності опису почуттів головного героя – оповідача, переживання якого ледь вловимі в низці побутових пригод і сімейних подій. Лише в кінці оповіді з'являється вказівка на емоції головного героя – метафоричне свідчення того, що саме вони створюють загальний фон подій:

“If all is not well with his world, the rooster never admits it. Every morning, he gets up, ... and he crows. <...> He never moderates his joy, though I am gradually growing deaf to it. That must be the difference between soulless creatures and human beings: creatures find every dawn as remarkable as all the ones previous, whereas the soul grows calluses ”

Метафора “the soul grows calluses” стає центральною для даного оповідання, оскільки розкриває суть прихованих переживань героя. В

підтексті не випадково чітко проступає друге метафоричне значення слова “callus” – «безсердечність, черствість».

Проза Джона Апдайка привернула увагу американської критики не традиційністю ідеостилю. Однією з показових рис стилю письменника, що проявляється протягом усієї його творчої діяльності, є активне вживання незвичних порівнянь, надзвичайно яскравих і влучних метафор. Метафора володіє помітною експресивно – суб’єктивізуючою функцією в його творчості, служить ключовим засобом підкреслення певної ознаки предмета чи явища.

Сторчак Я. В.

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГОТИЧНОГО ЖАНРУ НА ПРИКЛАДІ ОПОВІДАННЯ АГАТИ КРІСТІ «ПЕС СМЕРТІ»

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Зацікавлення готичним жанром серед читачів всіх шарів населення було величезним ще з часів появи найперших примірників. Саме тому готичний жанр викликає науковий інтерес багатьох літературних дослідників. Серед них були такі як Е. Бьорк, Е. Бьоркхед, Д. Варма, Г. Лавкрафт, А. Редкліф та інші.

Головне досягнення готичного жанру – це створення ефекту психологічного впливу на читача за допомогою картин страшних подій. У той час, коли композиційні та сюжетні риси творів готичного жанру вже є вивченими у достатній мірі, особливості їх стилю і до сьогоднішнього дня залишаються маловивченими.

Оповідання «Пес смерті» можна впевнено назвати містичним. Головною ознакою жанру *містери* у ньому є те, що про головну подію та таємницю даного оповідання, тобто про випадок у бельгійському монастирі, повідомляється ще на початку оповідання, а вже після цього читачі починають дізнаватися все більше і більше деталей.

Окрім того, дане оповідання не є детективною історією, а тому в ньому немає розгадки, є лише опис надприродних та незвичайних подій, логічне пояснення яким знайти не вдалося. А. Крісті створює атмосферу містері за допомогою тропів та стилістичних фігур.

Велике значення у романі відіграють *enimemi*, які авторка використовує для надання тексту готичної атмосфери. “*She called down the lightning to blast the impious Hun*” [2, 11]. – у цьому реченні епітет *impious* використовується для надання тексту релігійності задля того, аби читач відчув атмосферу монастиря та тих подій, які в ньому відбувалися. Задля того ж ефекту використовується і епітет наведений у наступному прикладі: “*To try to read the future – that is sinful.*”

Для того, аби створити готичну атмосферу та викликати почуття страху та жаху у читачів А. Крісті використовує наступні епітети: “*A shrill cry burst from her lips*” [2, 18]; “*She drew her breath sharply and her voice sank to a tone of indescribable awe*” [2, 20]; “*The peasants roundabout were scared to death of that mark*” [2, 12].

“*Oh! my dear, she was the most uncanny creature*” [2, 13] – в цьому випадку прикметник *uncanny* використовується у розумінні «моторошний, надприродний» для опису жінки, яка була монахиною і свідком подій у вищезгаданому монастирі. Окрім того, авторка описує жінку й іншими епітетами: “*Poor thing, she’d nowhere to go – and really was in my opinion quite potty – only impressive, if you know what I mean*” [2, 14].

“*She has hallucinations and things, you know, and apparently is the most frightfully interesting from a medical point of view*” [2, 14] – епітетом *frightfully interesting* авторка наголошує на зацікавленості лікаря в дослідженні стану монахині, тим самим ще більше зацікавлюючи читача.

В тексті оповідання авторкою також були використані *персоніфікації*, наприклад: “*A faint flush crept into her cheeks*” [2,17].

Характерною рисою даного оповідання є наявність *порівнянь*: “*No, no.’ Rose said reassuring, but as he smiled I noticed how extraordinary pointed his canine teeth were, and it occurred to me that there was something wolf-like*

about the man.” – авторка описує персонажа як схожого на вовка, тим самим підкреслюючи сумніви головного героя оповідання щодо намірів Доктора Роуза. “*Sister Marie Angelique had taken the crystal as a bidden, handling it with a curious reverence*” [2, 27] – в цьому реченні А. Крісті порівнює те, як взяла кристал до своїх рук монахиня, зі взяттям хабара, таким чином описуючи як її прагнення взяти кристал, так і її страх щодо нього.

Для опису зовнішності авторка використовує **перелічення**: “*It was a strange face – pale, transparent looking, with enormous eyes*” [2, 16].

В даному оповіданні авторка також часто використовує **повторення**: “*Always – always and, you understand? – the dreams seem more real than life*” [2, 17]. – У цьому випадку повторення використовується для того, аби показати почуття жінки, якнайкраще описати її емоційний стан.

В наступному прикладі повторення також використані для того, щоб донести до читача переживання персонажа: “*It is true then – it is true. All that I remembered is true. It is not some black nightmare. It happened! It happened!*” [2, 18] “*No. I dream of a country that never existed – never.*” [2, 17] Епітет *never* повторюється персонажем, аби підкреслили важливість сказаних жінкою слів та дати читачам змогу зрозуміти її стан.

“*I remembered. There on the steps, I remembered. I remembered the way of it.*” [2, 18] – в цьому прикладі ми можемо спостерігати один з видів повторення – **анадиплосис**.

В тексті оповідання також зустрічається ще один вид повторення – **фреймінг**: “*But then it is all true, she said. – Everything. The City of the Circles, the People of the Crystal – everything. It is all true.*” [2, 19].

А також відчуття наростання напруження в даному оповіданні створюється за допомогою **градації**: “*Look into it – look deep. Yes – deeper – deeper still*” [2, 26]. Задля опису зростання зацікавленості Доктора Роуза психічним станом монахині градація також використовується і в наступному реченні: “*These results are very interesting – very curious*” [2, 26].

Отже, в основі стилю даного оповідання лежать такі тропи як *епітет, порівняння, персоніфікація*. Стилістичні фігури, які були використані авторкою для створення оповідання готичного жанру наступні: *перелічення, повторення* (в тому числі його типи *анадиплосис* та *фреймінг*), *градація*. Завдяки використанню перелічених мовних засобів і був створений неповторний стиль досліджуваного нами оповідання.

Бібліографічні посилання:

1. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка / И.Р. Гальперин. – М.: Издательство литературы на иностранных языках, 1958.
2. Christie A. The Hound of Death / A. Christie. – HarperCollins, 2008. – 352 p.

Суима И. П.

ВНЕЯЗЫКОВЫЕ ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ РЕСПОНСИВНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ В ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

Респонсивные предложения – функционально значимые синтаксические единицы с коммуникативным заданием. Вербальная реакция на сообщение любого типа (повествование, вопрос, императив) – в диалогической речи характеризуются тесной связью с предыдущей, иницирующей репликой и их зависимостью от определенных лингвистических и экстралингвистических факторов: *If you finish with this picture today it's going to be a lot less work. – A lot less work for you!; Would you like the galleries and the exhibitions or the sights? – the sights; What are you doing here? – Is it already 3:00?* и т.п.

Согласно Словарю лингвистических терминов, диалог – разновидность (тип) речи, при которой происходит обмен взаимообусловленными высказываниями-репликами. Реплика, которая дает начало разговору, определяет его тему и цель, строится относительно

свободно. Эта реплика называется стимулом, так как побуждает собеседника к ответной реплике или действию. Ответная реплика, реплика-реакция, по своему лексическому составу и синтаксической структуре зависит от реплики-стимула. Диалог обычно состоит из чередующихся реплик-стимулов и реплик-реакций [2]. Стимулирующая реплика определяет характер коммуникации, является более независимой, но, реплика-реакция, несмотря на тесную связь с иницилирующей репликой, информативнее стимулирующей фразы и характеризуется стилистическим, семантическим, структурным и функциональным разнообразием [1, с. 98-99]. Реплика–реакция, в большинстве случаев, является не столько ответом, сколько именно реакцией на вопрос или высказывание и может быть квалифицирована как респонсивное предложение или респонсив – особая синтаксическая единица с особым коммуникативным заданием, выражающая вербальную реакцию на иницилирующую реплику. Респонсивное предложение (вербальная реакция) практически всегда обусловлена целым рядом лингвистических и экстралингвистических факторов.

Согласно словарю-справочнику «Термины и понятия лингвистики», экстралингвистические факторы это параметры внеязыковой социальной действительности, обуславливающие изменения в языке как глобального, так и частного характера [3,4]. Применительно к респонсивным предложениям, можно выделить следующие экстралингвистические причины, обуславливающие структуру и семантику рассматриваемых синтаксических единиц:

- Эмоциональное состояние собеседников (как говорящего, так и «реагирующего», отвечающего на иницилирующую реплику): *Hello! How are you? – Let's speak about it tomorrow!; Help me with my home task, please! – Oh, with pleasure!;*

- Характер отношений говорящих между собой: *Nice to meet you! – Nice to meet you too!; And, I am waiting for your interesting story about yesterday's events! – Don't bother me!*

- Отношение собеседников к теме разговора: *Have you ever been at theatre? – I hate it!; What can you tell about this singer? – She sings better than dances!*

- Желание или нежелание отвечать на поставленный вопрос или предоставить запрашиваемую информацию: *And where have you been ? – Nowhere, Did you count heads? Eleven, including me; What's your address? - Sorry, but that's strictly confidential.*

- Попытка предложить больше\меньше информации, чем требует собеседник: *Excuse me. Are your parents here? My parents live in Paris., Nothing to Chicago? There's nothing to Chicago, New York, Nashville*

- Особенности характера собеседников: *Can you, please, explain this term again? – I don't like repeating the same things for several times!; I saw your classmate yesterday? – Really? Who it was? Where? Why did not you tell me earlier?;*

- Знание или незнание запрашиваемой информации: *Any idea how this happened? – No; How late's the restaurant open?- 8:30 every night; Can you show me the way to the nearest bank? – I am not a local citizen, sorry!*

- Ход самой коммуникативной ситуации: *Change 150. Quarters or nickels? - Quarters are fine. You said we'd go for ice cream. - I lied!*

- Желание избежать ответа на вопрос, перевести разговор на другую тему, а иногда, даже и узнать что-то у собеседника: *Did you watch the news this morning? – Have they said something important?; Are you tired? – Why do you always ask me so stupid questions?; What are you doing here? – What do you think?*

- Ограниченность собеседников (или хотя бы одного из них) во времени: *What are you doing? Don't move. - Can I talk to you for a minute? – Quickly*

Библиографические ссылки:

1. Меньшиков И.И. Типология респонсивных предложений в современном русском языке / И.И. Меньшиков // Избранные труды по лингвистике. – Днепропетровск: Новая идеология, 2012. – С. 85-100.

2. Словарь-справочник лингвистических терминов. Изд. 2-е. — М.: Просвещение. Розенталь Д. Э., Теленкова М. А.. 1976. — Электронный ресурс. — Режим доступа: <http://dic.academic.ru/dic.nsf/lingvistic/диалог>

3. Термины и понятия лингвистики: Общее языкознание. Социолингвистика: Словарь-справочник. — Назрань: ООО «Пилигрим», 2011. — Электронный ресурс. — Режим доступа: http://sociolinguistics_dictionary.academic.ru/825/undefined/

Экстралингвистические факторы.

4. Encyclopedia of language and linguistics / edited by Keith Brown. — 2-nd edition, Elsevier Science, 2005. — 9000 p.

Танська А. О.

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ *ФЛОРА* В АНГЛІЙСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЧНІЙ КАРТИНІ СВІТУ: МУЛЬТИЛІНГВАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

На межі ХХ–ХХІ ст. відбувається формування антропоцентричної парадигми у мовознавстві. Саме це зумовило посилення інтересу до таких лінгвістичних напрямків, як когнітивна лінгвістика, лінгвоконцептологія, етнолінгвістика, психолінгвістика. Такі поняття, як «картина світу», «концептуальна картина світу», «мовна картина світу» продовжують займати значне місце у лінгвістиці.

Термін **«картина світу»** увійшов до обігу з 60-х років ХХ ст. Спочатку його тлумачили як образ світу, що сформувався в науці та відображав закономірності явищ природи. Картина світу – «реальність людської свідомості», створення якої є метою життя людини [3, с. 157].

Термін **«концепт»** прийшов у лінгвістику із праць зарубіжних науковців, коли виникла проблема з його перекладом у працях Р. Шенка, Дж. Рассела та інших. Спершу англійське слово “concept” перекладали як «поняття», «conceptus» – як «сміслові елементи», “conceptually based” – як

«семантично орієнтований» [3, с. 51]. Далі поняття концепту утвердилося в лінгвістичній науці, що зумовило виникнення похідних від нього термінів – таких, як «концептосфера», «концептуалізація» та ін. У сучасному мовознавстві концепт частіше тлумачать як «форму репрезентації знань у свідомості людини» [3, с. 123].

До завдань фразеології як лінгвістичної дисципліни входить всебічне вивчення фразеологічного фонду мови. Ключовими аспектами дослідження цієї науки є: стійкість фразеологічних одиниць, системність фразеології і семантична структура фразеологічних одиниць, їх походження та функції. Особливо складною галуззю фразеології є переклад фразеологічних одиниць, що вимагає значного досвіду у сфері дослідження цієї дисципліни.

В основу концепції фразеологізму покладено поняття обсягу інваріантності різних аспектів фразеологічного рівня. О. В. Кунін підкреслює **структурно-семантичну стійкість**, що ґрунтується на немодельованості стійкого сполучення [2, с. 134]. Цю особливість добре видно при перекладі фразеологізму з однієї мови на іншу.

Аналіз теоретичної літератури, що присвячена особливостям мультилінгвальної освіти, дозволяє стверджувати, що важливість мультилінгвальної освіти як засобу отримання спеціальних та професійних знань, як компонента поглибленої мовної освіти визначається, перш за все, загальною всесвітньою тенденцією до євроінтеграції в економічній, культурній, та політичній сферах. В освітній сфері дана тенденція обумовлює прагнення до інтеграції предметного знання, направленості на пізнання цілісної картини світу. Значення мультилінгвізму як соціокультурного явища сучасного суспільства насправді є визначним, адже розвиток багатомовності сприяє зближенню народів, мирному вирішенню питань співіснування, виховуванню навичок поважного ставлення до культури та мови, традицій та звичаїв інших народів, формуванню спільних завдань та цілей в процесі інтеграції. В цьому контексті мультилінгвізм як тенденція мовного розвитку сучасного

суспільства надає людині можливість усвідомити своє місце та свою культуру в діалозі культур та цивілізацій в процесі кооперації з іншими людьми. [4, с. 10]

Одним із важливих питань сучасної лінгвістики є питання зв'язків між мовою народу та його культурою. У зв'язку з цим дедалі актуальнішими стають ті лінгвістичні аспекти, котрі відображають національну самобутність та особливості конкретної нації. Одним із таких аспектів є фразеологія. За словами Н. Євтушенка, визначення семантичних особливостей фразеологічних одиниць будь-якої з мов дає змогу вважати, що компонентний склад фразеологічних одиниць має свої відмінності [1, с. 3].

У фразеологічних одиницях, що вербалізують концепт флора, закодовано інформацію про архаїчні вірування й бачення навколишньої дійсності представниками певного етносу, вербалізація яких є предметом наукового вивчення багатьох учених. На матеріалі германських і слов'янських мов ботанічну номенклатуру вивчали Н. Євтушенко, Т. Попова та ін.

Для англійців велике значення мають найрізноманітніші парки, садки, палісадники, вербалізація яких широко представлена у концепті «Флора». Тому серед найбільш уживаних флористичних елементів в англійській фразеології відзначаємо найменування великої кількості назв квітів: daisy, lily, rose – «fresh as a daisy» (квітучий, повний енергії); «pure as a lily» (чиста як лілея); «come up roses» (вдало складатися).

У свідомості європейців, до квіток належать, як правило, одні й ті ж рослини, зокрема, троянда, лілія, мак, бузок, гвоздика тощо. Однак, як показують попередні дані нашої розвідки, у досліджуваних мовах простежується певна асиметрія щодо визначення таких рослин. Така розбіжність виявляється у французькій мові. Так, за даними словника Robert P. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française, до основних квіток, що застосовують для прикрашання, відносяться, окрім традиційних, й інші рослини, які у нашій свідомості квітами не

вважаються, як-от: глід, будяк, валеріана, дурман, звіробій, лавр, шавлія, конюшина та ін.

Так, зокрема, в англійській та українській мовах виявлено вживання синонімів. В англійській мові це «flower», «bloom», «blossom»; в українській «квітка», «цвіт». У французькій та українській мовах спостерігається вживання похідних або зменшувально-пестливих назв. У французькій: «fleur», «fleurette». А також «квітка», «квіточка», «цвіт», «цвіток», «цвіточок» в українській. Як видно з наведених даних, спільною є тенденція до значної кількості фразеологізмів із назвою гіпероніма, однак в англійській та французькій мові стійкі словосполучення із даним компонентом перевищують інші.

Отже, аналіз фразеологічних одиниць, що вербалізують концепт флора показав, що саме фразеологічні одиниці відображають ментальні і лінгвокультурні особливості відповідної нації. Таким чином, фітономени є важливими культурологічними поняттями для вивчення специфіки окремого народу. Їх використовують для дослідження ролі рослин у міфологічному, релігійному, історико-етнографічному та культурному аспектах. Рослинний світ завжди був водночас близьким для людини, він збагачував спектр найменувань власних якостей, дій, станів за рахунок знакових ресурсів рослинного світу. Спостереження за різними рослинами, їхнім онтогенезом, взаємодією з людиною створювали певні стереотипи у картині світу ознак рослин та пов'язаних із ними сценаріїв. Перенесення стереотипів рослинного світу на риси людської вдачі, дії, поведінку людини має метафоричну природу. Англomовна картина світу базується на специфічних образах, концептах, переконаннях і ідеях, які передаються за допомогою відповідних лінгвістичних засобів. Концептуалізація світосприймання у різних варіантах англійської мови опосередковується наявністю системи національно-маркованих знань, до яких належать і фразеологічні одиниці.

Бібліографічні посилання:

1. Євтушенко Н. Семантичні особливості фразеологізмів-кольоризмів у сучасній англійській мові / Н. Євтушенко // Семантичні особливості фразеологізмів-кольоризмів у сучасній англійській мові. – Київ, 2004. – С. 1–4.
2. Кунін А. В. Фразеологія сучасної англійської мови / А. В. Кунін. – М
3. Попова Т. О. Психосемантика універсальних етнічних концептів в етномовній картині світу : дисертація на здобуття вченого ступеня к.ф.н.: спец. 10.02.15 / Т. О. Попова. – К., 2004. – 194 с.
4. Dewaele J. Multilingualism, Empathy, and Multicompetence / J. Dewaele, L. Wei // International Journal of Multilingualism. – 2012. – P. 1–15.

Тетерина Л. М.

ЖАНРЫ В МЕЖКУЛЬТУРНОМ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

Одной из задач, стоящих перед преподавателем иностранного языка, является необходимость ознакомить учащихся с культурными нормами и ожиданиями, связанными с контекстом академической дисциплины, изучаемой ими, и объяснить, как эти нормы ограничивают формы коммуникации и тип используемого в дисциплине языка. Для решения этой задачи полезным учебным инструментом может быть жанровый анализ.

Термин «жанр» имеет разные определения как внутри, так и вне дискурсивного анализа. В литературоведении и кинокритике жанрами называются типы текстов с повторяющимися темами и характеристиками – эпическая литература и роман являются жанрами, вестерны и «фильмы ужасов» тоже попадают под определение жанра. В этих дисциплинах тексты можно анализировать и оценивать путём сравнения того, как в них соединяется и соотносится традиционное и новое. В лингвистике же жанры рассматриваются как типы текстов, обеспечивающие различные

культурные потребности. Иными словами, типы текстов предназначены для достижения определённых целей, в рамках культуры которой они были созданы.

В лингвистике выделяют три традиции анализа жанров: системно-функциональный, метод прикладной лингвистики и новый риторический. Системно-функциональные лингвисты утверждают, что культурная цель является ограничивающим фактором в организации текста и, что структура текста частично определяется культурной целью. Жанры понимаются как «поэтапные целенаправленные социальные процессы» [5, 36]. Чтобы проанализировать текст, системный аналитик разбивает его на этапы (эпизоды), каждый из которых вносит свой вклад в достижение общей культурной цели.

Метод прикладной лингвистики, несмотря на некоторое сходство с системно-функциональным подходом, занимается анализом текстов с позиции этнографии и социолингвистики. Ассоциируясь с именами исследователей английского языка для специальных целей, таких как Т. Бекс [1], Д. Суолс [7], этот тип анализа жанра обращает внимание на социальную организацию сообщества, чьи потребности обслуживают тексты данного жанра, в частности, использует интервьюирование экспертов, чтобы выяснить их взгляды на социальные цели, преследуемые разными жанрами.

Разработанный в Северной Америке третий вид жанрового анализа – так называемый, «новый риторический» – изучает, главным образом, как тексты, нацеленные на убеждение, осуществляют свою социальную функцию. Исследователи «новой риторики» изучают свойства аргументационных текстов с помощью «новейших достижений в области психологии и социологии общения» [4, 130], а также лингвистических наблюдений над тем, как неформальные способы аргументации воздействуют на разных читателей и слушателей, при этом опираясь на классическую риторику. К. Хайленд отмечает: «Влияние социальных факторов на преобразование результатов исследований в академическое

знание наиболее убедительно иллюстрируется социально-исторической изменчивостью риторической практики. Лингвистические средства, обеспечивающие передачу знаний, не являются заданными раз и навсегда, но изменяются в соответствии с текущей риторической ситуацией» [6, 7].

Есть значительное сходство между тремя видами жанрового анализа, но есть и различия в методологии, в частности, в статусе факторов, находящихся вне текста. Системно-функциональный анализ рассматривает широкий диапазон жанров с точки зрения особенностей текста. Прикладной лингвистический анализ вникает в конкретику техники анализа. Новый риторический подход больше опирается на утилитарные социальные потребности. У каждого подхода есть что предложить преподавателю-лингвисту межкультурного направления. Системно-функциональный подход учит лингвистическому анализу текста, прикладной лингвистический метод обращает внимание на социальный и этнографический аспекты, а новый риторический подход сосредотачивается на общественно-исторической перспективе.

Жанровый подход особенно уместен в преподавании курса «Стилистика основного иностранного языка», в частности, раздела «Функциональная стилистика», основной целью изучения которого является использование языка в социальном контексте, в том числе языка для академических целей.

Среди приёмов, используемых в жанровом подходе, можно назвать такие: идентификация, подробный анализ структуры и языка текстов разных жанров, (например, статья, реферат, аннотация), сравнение собственно научных и научно-популярных текстов на одну и ту же тему, превращение, «переписывание» одного жанра в другой и др.

От преподавателя требуется тщательная разработка учебных материалов и подбор текстов с учётом различных стилей коммуникации в гуманитарных и естественных науках, а также исследовательских традиций в разных традициях. Последний аспект, хотя и упоминается в работах исследователей, требует дальнейшей разработки и обсуждения.

Библиографические ссылки:

1. Bex T. Variety in Written English: Texts in Society. Society in Texts /T. Bex. – London: Routledge, 1996. - 221 p.
2. Fogarty D. Roots for a New Rhetoric / D. Fogarty. – New York: Russel & Russel, 1959. - 217.
3. Halliday M. A. K. and Martin J. R. Writing Science: Literacy and Discursive Power / M. A. K. Halliday and J. R. Martin. – London: The Falmer Press, 1993 – 283 p.
4. Hyland K. Disciplinary Discourses: Social Interaction in Academic Writing / K. Hyland. – London: Longman, 2000. – 232 p.
5. Swales J. Genre Analysis / J. Swales. – Cambridge: Cambridge University Press, 1990. – 260 p.

Тилик О. В.

ВІДТВОРЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОБРАЗНИХ ЗАСОБІВ АНГЛОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ЧЕРЕЗ МЕТАФОРИЧНІСТЬ (НА ОСНОВІ ЗМІ)

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Метафори утворюють значну кількість словникового складу сучасної англійської мови, яка з кожним днем може змінюватись, демонструючи свою гнучкість та мінливість. Постійне поповнення лексики сучасної американської та британської політичної публіцистики за рахунок метафор слугує придатним матеріалом для вивчення шляхів функціонування мови, її зв'язку з розвитком суспільства. У політичному дискурсі метафора виступає достатньо завуальованим засобом переконання, прийняття або ж, навпаки, несприйняття політичних позицій. Політична промова належить до інформативно-переконувального типу політичних текстів. Проблему лексико-стилістичних особливостей політичних промов досліджували такі

науковці як І.В. Арнольд, А.М. Баранов, М.В.Бладевич, А.Ф. Селіванов, Г.В.Колшанський, Л.Г.Павлова, Г.Г.Почепцов, І.Г. Чередниченко та ін. Питання метафоризації політичних текстів розглядали у своїх наукових дослідженнях Дж.Лаккоф, А.О.Худолій, А.П.Чудинов.

Метафори, що використовуються в обговоренні політичного життя суспільства або в контексті політичних діячів все частіше привертають увагу фахівців, які прагнуть з'ясувати причину народження певних метафор, якою мірою вони відображають соціальну психологію реципієнта, політичні процеси та особисті якості їх учасників. Використання метафор нерідко вживається у політичній мові таким чином, щоб непомітно впливати на настрої у суспільстві, представляти нові ідеї і одночасно викликати інтерес до своїх виразів. Цей вид метафоричного найменування вчені виділяють та виокремлюють на підставі того, що метафоричність набула статусу важливої ознаки політичної комунікації: політичні діячі широко використовують вже існуючі лексичні одиниці в новому контексті задля надання образності та мовної естетики виступам та промовам. [2, с.637]. Використовуючи метафори у процесі комунікації, людина прагне змінити мовну картину світу, існуючу у свідомості адресата. Питання метафоричності у політичному дискурсі є досить актуальним, оскільки на сьогодні у політичному мовленні можна виділити два аспекти метафоричної категоризації [2, с.638]. Перший пов'язаний із необхідністю вербальної категоризації нових понять, а наслідком цього процесу стала концептуальна метафора.

Кожна метафора використовується у певному контексті, тексті, дискурсі. Метафора є зрозумілою для реципієнта лише в тому випадку, якщо

він враховує контекст в якому вона вживається. Роль метафори у англомовному політичному дискурсі неможливо недооцінювати: її присутність оживляє офіційний текст, а також дозволяє побачити та уявити певний процес, висвітлює саму його сутність, дозволяє краще зрозуміти, оцінити, визначити певні ознаки політичних явищ [1, с.65]. У

цьому випадку метафора стає більше, ніж риторичним доповненням, вона стає конкретним способом сприйняття політичних подій, що впливає на характер відповідних рішень та дій.

У політичній комунікації метафора використовується на межі індивідуального і загального. Передусім, це пов'язано з тим, що тут переплітаються з одного боку політологічна, юридична, економічна лексика і термінологія, а з іншого – експресивна та оцінна лексика текстів, розрахованих на широку аудиторію [3, с.32].

У процесі дослідження характеристик конкретних метафоричних моделей науковці дійшли висновку, що для виконання цього завдання необхідною є послідовна систематизація метафор в тій чи іншій мові. Також слід наголосити на тому, що метафорична модель – це схема зв'язку між поняттєвими сферами; ця схема зв'язку складається у свідомості мовців під час процесу сприйняття інформації та зіставлення концептів двох різних сфер пізнання і може бути реалізована за допомогою використання метафори.

Політики вдаються до використання різних метафоричних моделей задля отримання певних результатів, використовуючи навіть авторські політичні метафори, що створюють дружню атмосферу, сприяючи осмисленню серйозних тем. Часто образність та метафоричність висловлювань навпаки можуть підкреслити проблему та звернути увагу на її вирішення. Такий підхід є досить ефективним у політиці.

Бібліографічні посилання:

1. Опарина Е.О. Концептуальная метафора // Метафора в языке и тексте. – М.: Наука, 1988. – С. 65–78,
2. Чорна О.О. Особливості функціонування метафори в політичному дискурсі сучасної публіцистики // Філологічні студії / Наук. вісник КНУ. – Т.3.– 2013. – С. 637–643.
3. Чудинов А.П. Очерки по современной политической метафорологии: Монография / Урал. гос. пед. ун-т. – Екатеринбург, 2013. – 176с., с.32

Торкай О. В.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ В МОВІ ЗМІ: ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Метою даної статті є розгляд лінгвокультурного аспекту вживання фразеологічних одиниць в засобах масової інформації Великої Британії, виявленні їх різновидів і визначенні особливостей вживання в публіцистиці.

Фразеологічні одиниці англійської мови відображають багаторічну історію британського народу, особливості його культури, звичаїв, традицій. *Фразеологізм, фразеологічна одиниця* - загальна назва семантично невільних словосполучень, які не виробляються в мові, а відтворюються в ній у соціально закріпленому за ними стійкому співвідношенні змісту і певного лексико-граматичного складу.

Мова є універсальним засобом спілкування, збереження історичної пам'яті, надбань духовності, самоусвідомлення та ідентифікації народу. Саме вона посідає перше місце серед національно-специфічних компонентів культури. Національна специфіка виявляється на різних мовних рівнях, але лише за стійкими мовними одиницями закріпилися такі характеристики, як “душа мови”, “культурний компонент” [2].

В даний час англomовна преса займає особливе місце в світовому інформаційному просторі. Обсяг текстів англomовних ЗМІ значно перевищує аналогічний обсяг на інших мовах. Тематика публікацій в англійській періодиці охоплює не тільки внутрішні проблеми країни, але і область зовнішніх відносин і тому постійно знаходиться в тісному контакті з іншими мовами. Це сприяє активній взаємодії слів і словосполучень, появі та поширенню нових фразеологізмів. На сторінках англійських ЗМІ використовуються різні виразно-зображальні засоби, серед яких особливе місце займають фразеологізми, або фразеологічні одиниці. Фразеологічний

фонд сучасної англійської мови відрізняється багатством і різноманітністю, і кожен аспект його дослідження заслуговує на особливу увагу [3].

Розглянемо деякі приклади використання фразеологізмів в ЗМІ Великої Британії. Коли контекст організовується з таким розрахунком, щоб фразеологізм натякав на той чи інший мовний, соціальний факт, на будь-який звичай, реалію, міф, рису побуту, то з'являється аллюзивний зміст: «Imran from Bradford, a festive phone-in caller to BBC Five Live, probably gets my vote for the most off-the-wall offering of “Things we would like to see in 2005” when he said, seemingly in all seriousness, that he would like Jose Mourinho to be Britain’s next prime minister. “He is honest, a great leader and he calls it how it is” was the gist of the argument. So, step aside Mr Blair. The Chelsea manager’s Portuguese nationality might count against him. But in his favour Mourinho is a man who clearly knows what he wants; he has an uncanny knack of realizing his ambitions and is not exactly hamstrung by self doubt or false modesty. Mourinho is, apparently, a man blessed with *the Midas touch*» [4].

На цьому прикладі ми можемо побачити, що фразеологізм «*the Midas touch*» являє собою культурний слід міфологічної епохи, матриці архаїчної ментальності. Міф про Мідаса є невід'ємною частиною загальнокультурного фонду. «Англо-російський фразеологічний словник» А. В. Куніна дає наступну інформацію щодо цього фразеологізму: дотик Мідаса - перетворення в золото (етімол. міф. Фригійський цар Мідас попросив у богів дар - перетворювати в золото все, до чого він доторкався) [1]. В свідомості читача з'являється асоціація, яка актуалізує сучасний зміст цієї аллюзії: здатність робити гроші з любого діла.

Внаслідок зростаючої міжмовної і міжкультурної комунікації спостерігається активна взаємодія і взаємовплив різних мов і культур, що, зокрема, призводить до появи і поширення фразеологічних одиниць, запозичених з інших мов і культур: *odour of sanctity* - ореол святості (з французької мови); *to lose face* - втратити обличчя (з китайської мови) та інші.

Наприклад: «A slight *odour of sanctity* is the first impression as you walk into the Timothy Taylor Gallery and see how the new paintings by Craigie Aitchison, almost 30 in all, large, medium and small, have been hung». We need to find a way to end the conflict without either side *losing face* [4].

Наступним прикладом в якості матеріалу для аналізу є газета "The Mail on Sunday" : «When the jewellery disappeared he decided to run away rather than *face the music*» [6].

В даному реченні фразеологічним виразом є *to face the music*. Про значення цього фразеологізму можна дізнатися в Macmillan Dictionary: «to face the music – to accept punishment or criticism for something you have done wrong».

Історія цієї ідіоми дуже проста і знаходить свій початок в Британській армії. Справа в тому, що кожен військовий суд супроводжувався грою військового оркестру, таким чином, обвинувачений повинен був зустрітись віч-на-віч не тільки зі звинуваченнями, але й зі звуками барабанів. Звідси і вираз: *to face the music*.

Розглянемо інший приклад: «*Raining cats and dogs*, or tipping it down? Met Office plans to add regional slang to forecasts» [5].

В цьому реченні фразеологізмом виступає *raining cats and dogs*. Згідно з Macmillan Dictionary: «raining cats and dogs – is used for saying that a lot of rain is falling».

Існує багато припущень щодо виникнення цього фразеологізму. Одне з них таке. У далекі 1500-ті, коли до сучасної архітектури було ще дуже далеко, дахи будинків покривали товстим шаром соломи, що робило їх особливо привабливим місцем для котів, собак та інших невеликих тварин (мабуть через те, що цей матеріал краще зберігав тепло). Під час проливних дощів, тварини іноді ковзалися і падали вниз, а англійці стали асоціювати сильний дощ з падаючими котами і собаками, звідси і вираз *it's raining cats and dogs*.

Підсумовуючи, можна сказати, що фразеологізми в ЗМІ є яскравим засобом для залучення уваги читача, це цікаві знахідки, це відображення

сучасності. Так як фразеологізми і їх етимологія є виразом національної культури кожного народу, відсоток їх наявності в мові тісно пов'язаний з показником розвитку цієї самої культури.

Бібліографічні посилання :

1. Кунин А. В. Англо-русский фразеологический словарь: Около 5000 фразеологизмов / А. В. Кунин. - М.: Русский язык, 1998. – 501с.
2. Реформатский А. А. Введение в языкознание. Учебник для вузов / А. А. Реформатский. - М.: Аспект Пресс, 2001. - 536 с.
3. Сердобинцева Е.Н. Структура языка рекламных текстов / Е. Н. Сердобинцева. -М.: Флинта, 2010 - 160с.
4. The Daily Telegraph, June 24, 2005
5. The Daily Mail, April 1, 2005
6. The Mail on Sunday, 02.05.1982

Tsybalyuk A.V.

LINGUOSTYLISTIC PECULIARITIES OF THE PERSONAGES' SPEECH PARTS IN THE PLAY «ST. BARTHOLOMEW FAIR» BY BENJAMIN JONSON

Oles Honchar Dnipro National University

The given article is devoted to the analysis of linguostylistic nature of a fiction dialogue and the functioning of SDs in the personages' speech of the play «The Bartholomew Fair» by Benjamin Jonson. The topicality of this paper is related to the importance of the fiction dialogue's research, as well as the importance of the necessary knowledge for the implementation of linguostylistic analysis of the text.

Benjamin Jonson is an English poet, playwright, actor and drama theorist. One of his most successful works is the play «The Bartholomew Fair» (1614). The fair in the play becomes a symbol of corruption and deception. Here the

author portrays the life of various social sections of the population, demonstrates social, religious and political conflicts in London society [1, 211].

The personages' characters are widely disclosed in their dialogues. Dialogue occupies the main part of the play. It reproduces live speech and in any play it is the only way to characterize a personage. Dialogue is the way to disclose "the speech mask" which reflects the individual characteristics of characters' verbal behaviour [2, 36].

Ben Jonson describes the personages in their usual guise: at the fair we can meet a hypocrite mentor Rabbi Busy, an arrogant proctor Littlewit, a venal judge Overdo, silly and conceited noblemen Winwife, Quarlous, Cokes, and Waspe, a quarrelsome trader Ursula, a sly cutpurse Edgworth, a nosy bawd Whit, an impudent roarer Cutting and others. All of them hang about at the fair deceiving each other and creating ridiculous situations, the prototype of which is the English society, where the power of money rules.

In the characters' speech on the lexical level we find such stylistic device as **metaphor**: "*Dame Purecraft. Son, were you not warn'd of the vanity of the eye?*" [3]. Here Dame Purecraft cautions ranger Knockem about the fair's temptations. The metaphor "*the vanity of the eye*" exposes human nature, shows that people are sinful when they cannot resist the temptations they see.

In the play **simile** is used by Ben Jonson to compare incomparable things producing humorous effect: 1) "*Busy. Nor he me, with his treble creaking, though he creeks like the chariot wheels of Satan. I am zealous for the cause!*"[3]. In this line Rabbi Busy is characterized as an impatient and noisy person. Busy doesn't want to be silent at the fair, so he shouts about his faith everywhere, offends anyone who disagrees with him; 2) "*Bristle. He will sit as upright on the bench, and you mark him, as a candle in the socket, and give light to the whole court in every business*" [3]. By these words policeman Bristle describes a strict judge Overdo. According to Bristle, Overdo is an honest justice of peace. The comparison "*as a candle in the socket*" gives the readers a portrait of a serious man with good posture. Also by this phrase Bristle means that Overdo can shed light on any case in the court as a candle lights a room.

Ben Jonson introduces **allusion** which is used to bring sarcasm in the personages' speech when they are talking about others: "*Quarlous. 'Slid! here's Orpheus among the beasts, with his fiddle and all! And Ceres selling her daughter's picture, in ginger-work!*" [3]. Hanging about at the fair, gamester Quarlous firstly faces Leatherhead, the trader who proposes different toys including instruments. In order to mock, Quarlous names the trader *Orpheus*, a legendary singer and musician from Greek myths. Then with insolent tone Quarlous does the same with the next trader Trash who sells gingerbreads: he calls her *Ceres*, the Roman goddess of harvest and fertility.

Ben Jonson widely uses syntactical stylistic devices. He introduces **chiasmus** when he wants to make an accent on some parallel concepts or ideas: "*Overdo. They may have seen many a fool in the habit of a justice; but never till now, a justice in the habit of a fool*"[3]. Being at the fair, a disguised judge Overdo confesses that everyone around him is a blockhead. Overdo is sure of his uniqueness as a judge, so he even calls his colleagues fools (*a fool in the habit of a justice*). Also Overdo tells that wearing a commoner's costume, he can merge with the crowd of "fools" as he calls common people (*a justice in the habit of a fool*).

The author often pays attention to such stylistic device as **repetition**: "*Edgworth, Nightingale. Beware the pan, the pan, the pan! She comes with the pan, gentlemen! [Ursula falls with the pan.] — God bless the woman.*"[3]. Here the repetition of the word "*pan*" emphasizes the characters' exclamations and creates humorous effect. A reader can imagine angry Ursula who is going to use her pan as the weapon against annoying men.

Such repetition device as **anaphora** makes the personages' ideas clearer: "*Overdo. I took fancy to this morning, (and have not left it yet,) drew me to that exhortation, which drew the company indeed; which drew the cut-purse; which drew the money; which drew my brother Cokes his loss; which drew on Waspe's anger; which drew on my beating: a pretty gradation!*" [3]. In the given line Overdo tells about his adventures at the fair and their consequences. The repetition of the phrase_ "*which drew*" at the beginning of each sentence

fragment makes the statement logically structured and creates a description of funny sequence of events.

Gradation can also be found in the characters' lines: "*Costard-Monger. Buy any pears, fine pears, very fine pears!*", "*Trash. Will Your worship buy any gingerbread, very good bread, comfortable bread?*" [3]. Here two traders are trying to present their goods in a favourable way with the help of their gradual description.

Thus, it can be mentioned that the personages' speech in the play "The Bartholomew Fair" by Benjamin Jonson is a useful source for the linguostylistic analysis. It proves that the personages' real tempers are perfectly shown by Ben Jonson with the help of stylistic devices which are represented in their speech in dialogues with other characters.

References:

1. Семешко Н.М. Деякі синтаксичні особливості організації персонажного мовлення в п'єсі Б. Джонсона "Ярмарок у день Святого Варфоломія" / Н. М. Семешко // Англїстика та американїстика. – 2016. – Вип. 13. – с. 210-215.
2. Хисамова Г.Г. Функции диалога в художественном тексте//Российский гуманитарный журнал. – 2015. – Том 4, №1 – с. 34-42.
3. The complete plays of Ben Jonson / [Felix E. Schelling]. – London: Everymans' library, 1970. – pp. 179-264.

Федюкіна А.А.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОПОВІДАННЯ С.МОЕМА «ПАДІННЯ ЕДВАРДА БАРНАНДА» УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Перекладання – процес, під час якого текст або усне висловлювання, що виражені однією мовою (мовою оригіналу), відтворюються іншою

мовою (мовою перекладу). Переклад – результат цього процесу, новий текст або усне висловлювання, відтворені мовою перекладу. Процес перекладання – це не механічне відтворення сукупності елементів (слів, словосполучень, фраз) оригіналу, а складне свідоме відбирання кращих можливостей їх передання. Вихідною точкою слід уважати оригінал у цілому, а не окремі його елементи. Метою перекладу є донести зміст до читача, який не володіє мовою оригіналу, і ближче ознайомити його з відповідним текстом. Принципово важливо розмежовувати процес виконання перекладу й результат, який отримано після закінчення цього процесу.

Володіння декількома мовами дає можливість людині зануритися в абсолютно новий простір цінностей і традицій, доторкнутись до раніше далеких і невідомих кутків світу. Серед багаточисельних проблем, які вивчає сучасне мовознавство, важливе місце займає вивчення лінгвістичних аспектів міжмовної діяльності, званої переведенням або перекладацькою діяльністю. У зв'язку з появою в історії людства груп людей, мови яких відрізнялися один від одного, актуалізувалися "білінгви", що допомагали спілкуванню між різномовними колективами. З виникненням писемності до усних перекладачів приєдналися і перекладачі письмові, перекладаючи різні тексти офіційного, релігійного і ділового характеру.

Розглянутий переклад оповідання С. Моема «Падіння Едварда Барнанда», наданий Р. Романською у цілому зберігає ідейно-образну структуру оригіналу і виступає як його мовно-стилістична паралель [1, с. 66].

При всій значущості окремих елементів образної структури твору, остаточний успіх художньо адекватного перекладу залежить від успішної передачі всієї системи деталей, тобто, його цілого. Відповідно до класифікації В.Н.Комісарова, використавши художнє переведення (літературний переклад), було досліджено, що домінантною є художньо-естетична функція. Поширення письмових переведень відкрило людям

широкий доступ до культурних досягнень інших народів, уможливило взаємодію і взаємозбагачення літератур і культур [2].

Теоретико-методологічну основу дослідження складають праці відомих вчених, які займаються вивченням творчості В.С.Моема, а саме Е.Кертиса, Т.МакГриві, Р.Олдінгтона, Дж.Уайтхеда. Особливу увагу привернула праця «W. Somerset Maugham» Curtis Antony, John Whitehead (1997), а також біографія Моема, написана Т.Морганом, де детально описується життєвий шлях письменника від народження до смерті. Інтерес до новелістики Моема лишається досить великим і в наш час. Щороку з'являються нові монографії та наукові дослідження життя і творчості автора (Т.Морган, С.Хастінгс). Але у вітчизняному літературознавстві досліджень, присвячених новелістиці Моема, обмаль (Ф.Хутиз, І.Трикозенко). Відтак актуальність дослідження зумовлена необхідністю загального аналізу новелістики В.С.Моема, художньо-естетичних принципів на основі його новел з метою аналізу особливостей перекладу на українську мову [3, с. 435].

Здійснене дослідження наукових і критичних джерел та аналіз мультилінгвального компоненту при перекладі оповідання С.Моема «Падіння Едварда Барнанда» дозволяють дійти наступних висновків:

1. У критично-біографічній літературі оцінки творчості С. Моема дискусійні, неоднозначні. Не існує єдності у визначенні художньої цінності творів письменника. Для одних дослідників С. Моем – автор прози, розрахованої на невибагливого читача, смаками якого письменник і керується, для інших – творець романів та оповідань, що заслужено посіли провідне місце в британській і світовій літературі.

2. Стилістично-лінгвістичний аналіз художнього тексту є явищем багатограним та різностороннім. Оскільки основною ознакою художнього тексту є образність, то завданням лінгвостилістичного аналізу є виявлення конкретних засобів створення образності, що пронизує всі рівні мовлення.

Лінгвостилістичні особливості аналізованого оповідання С. Моєма становлять ті секрети художньої майстерності письменника, які надають його слову здатності засобами мистецтва зворушувати читача, впливати на його почуття, задуматись над сенсом людського життя. В даному випадку перекладачеві це вдалося – відображена основна ідея художнього твору, передані смислові компоненти й експресивність образів. Можна зробити висновок, що денотативний і прагматичний смисли в аналізованому перекладі відтворені. Серед перекладацьких трансформацій, що використовуються, можна назвати лексичне опущення, заміну, конкретизацію, граматичну заміну. Переважна кількість мовностилістичних засобів була відтворена шляхом підбору лексичного еквівалента. Головним в розглянутому перекладі є те, що він не залишає байдужим читача, оскільки це тонко відтворені перекладачем сюжетні лінії образів.

Бібліографічні посилання:

1. Моэм У.С. Падение Эдварда Барнарда / Уильям Сомерсет Моэм // Моэм У.С. Собрание рассказов. В 3 т. Т. 1 : [пер. с англ.]. – М. : АСТ, 2010. – С. 66.
2. Балахтар В. В., Балахтар К. С. Адекватність та еквівалентність перекладу / В. В. Балахтар, К. С. Балахтар // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 12.01.2015 : < <http://www.confcontact.com/20110531/fk-balahtar.htm>>. – Загол. з екрана. – Мова укр.
3. Михальская Н. П., Аникин Г. В. Сомерсет Моэм (William Somerset Maugham, (1874 1965)/Н.П.Михальская Г.В.Аникин// История английской литературы: Учебник для гуманитарных факультетов вузов. М.: Издательский центр «Академия», 1998 -. С. 434 - 442.

Формагей Д. С.

**КОНЦЕПТ І ПОНЯТТЯ ЯК ОСНОВНІ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ
ТЕРМІНИ**

У лінгвістиці існує велика кількість поглядів на співвідношення термінів «концепт» та «поняття». Більшість науковців вважають, що два поняття є рівними у своїх значеннях, інші вказують на певну різницю. Оскільки данні терміни є ключовими в лінгвокультурології, то проблема їх розмежування та коректного використання є актуальною для даної роботи. Опираючись на дослідження таких лінгвістів, як Р. И. Кеньон, С. А. Аскольдов-Олексіїв, В. І. Карасик, В.А. Маслова та інших можна прослідити, що проблема диференціації двох понять ще не отримала загальновизнаного рішення.

Термін «концепт» є одним з основних в лінгвокультурології, а також у таких суміжних науках, як семантика, лінгвокраїнознавство та когнітивістика. Дане поняття є одним з головних для вивчення мови та культури, адже сукупність мовних концептів складає враження та судження про культуру, національність та мислення народу. Звертаючись до термінології, то концепт — це «назви абстрактних понять, тому культурна інформація тут закріплюється за сигніфікатом, тобто понятійним ядром» [5, с. 48]. В. Маслова у своєму визначенні майже повністю змиває грань між «концептом» і «поняттям». В українській мові данні терміни є практично тотожними, адже слово «концепт» прийшло до нас з латинської мови, де «conceptus» має переклад «поняття, значення». Невелика різниця між цими поняттями є в інших науках, як філософія, логіка, культурологія і т.д. [5, с.48].

С.А. Аскольдов-Алексєєв був першим, хто акцентував увагу на тому, що концепт і поняття мають суміжне значення, але не є тотожними. Лінгвіст наголосив: «Концепт є уявне освіту, яке заміщає в процесі думки невизначений безліч предметів одного і того ж роду» [2, с.13]. Він є прихильником лінгвістичного підходу до визначення терміну «концепт». Вчений наголошував, що в даному терміні приховано весь потенціал значення слова разом з його конотативним елементом. Таким чином, перед

нами поняття, яке включає в себе багатомірний зміст, сповнений національною ментальністю, людськими почуттями та емоціями. Концепт – це живий термін, що впливає зі свідомості й демонструє особисте ставлення людини до різних абстракцій. Наприклад, такий концепт, як «час», може бути інтерпретовано по-різному, адже не існує однакового сприйняття часу. На надання визначення впливає безліч чинників: національність, характер, психологія людини, настрій, оточення та навіть стать. Лінгвокультурологія в основному розглядає вплив культури на пояснення того чи іншого концепту.

Концепти грають важливу роль в культурному фонді будь-якої країни, вони утворюють колективну мовну свідомість, а тому їх дослідження утворює актуальну проблему для лінгвокультурології.

Як було сказано вище, схожим до терміну «концепт» за своїм значенням є термін «поняття». Не дивлячись на те, що концепт може бути визначеним і як поняття, існує певна грань, яка їх розмежовує. Вперше різниця між двома термінами була запропонована науковцями когнітивної психології, а вже пізніше до вивчення даного питання підійшли лінгвісти. Отже, поняття - «думка, що відбиває в узагальненій формі предмети й явища дійсності й зв'язки між ними за допомогою фіксації загальних і специфічних ознак, в якості яких виступають властивості предметів і явищ і відношень між ними» [3, с.21]. Аналізуючи дане Е.К. Войшвилло визначення, можна побачити, що термін «поняття» більш раціональне, ніж «концепт», воно вужче та має більш чіткі границі. Для визначення поняття будь-якої абстракції люди використовують спостереження за дійсністю, осмислення, яке включає розумовий процес та аналіз, і логічні висновки. У той час, як концепт – це визначення, дане за допомогою емоцій. Можна побачити, що «поняття» включає в себе більш об'єктивне бачення світу, а отже і більш точне, а до змісту концепту лінгвокультурні особливості даного предмета чи явища.

Підбиваючи підсумки, необхідно акцентувати увагу на тому, що концепт – це термін, який об'єднує всю інформацію про ту чи іншу

культурну реалію, включаючи історію, національну думку народу та мовну характеристику. У той час, як термін «поняття» відображає лише основні аспекти культурного явища, наприклад, опираючись тільки на його історію. Концепт не тільки більш широке поняття, а й більш емоційне, адже говорячи про нього, перш за все, варто звернути увагу на його смислову та змістову структуру, а не на семантику, яка буде більш доречною при визначенні терміну «поняття».

Бібліографічні посилання:

1. Kenyon R. E. A Notion of Concept [Электронный ресурс] // General Semantics and Related Topics. – URL: <http://www.xenodochy.org/gs/notion.html> (дата обращения 23.01.2016).
2. Аскольдов-Алексеев С.А. Концепт и слово // Русская речь. Новая серия. – Л.: Ленинградское отделение, 1928. – Вып. 2, С.28-41, С.30
3. Войшвилло Е.К. Понятие. М., 1967, С.101; Кондаков Н.И. Логический словарь. М., 1971, С.393-398
4. Карасик, В.І., Слишкін, Г.Г. Лінгвокультурний концепт як одиниця дослідження. [Текст] / В. І. Карасик, Г. Г. Слишкін / / Методологічні проблеми когнітивної лінгвістики: Наукове видання / За ред. І. А. Стерніна. - Воронежський державний університет, 2001. С. 75-79.
5. Маслова, В.А. Лінгвокультурологія: Учеб. посібник для студ. вищ. навч. закладів. - 2-е вид., стереотип. [Текст] / В.А. Маслова - М.: Видавничий центр «Академія», 2004. - 208с.

Хаєнко В.В.

**ПРАГМАСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ОЦІННОСТІ ДЛЯ
ПІДСИЛЕННЯ ФУНКЦІЇ ЕМОЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО
ВПЛИВУ В АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ
ТЕКСТІВ ЗМК**

Розвиток та функціонування системи масової комунікації в сучасному суспільстві вивчається різними науками. Політичний дискурс, на відміну від комунікативного дискурсу «суспільство – влада», характеризується цілеспрямованим владно-управлінським інформаційно-комунікативним впливом з потенціалом використання маніпулятивних медійних технологій, що забезпечують організовану лояльність суспільних груп і мас [3, с. 356-357]. Зацікавлення з боку лінгвістики до засобів масової комунікації (ЗМК) пояснюється своєрідним застосуванням мови у цієї сфері людської діяльності.

О.Й.Шейгал вважає, що політична комунікація (ПК) охоплює «будь-які мовленнєві утворення, суб'єкт, адресат або зміст яких належать до сфери політики» і наполягає на синонімічному вживанні термінів «політичний дискурс» і «політична комунікація» [7,с.23]. Н.В.Кондратенко відзначає, що театралізація пов'язана з умовністю політичної комунікації та передбачає виконання учасниками комунікативної взаємодії певних ролей – як соціальних, так і комунікативних. Театралізація політичного дискурсу зумовлена тим, що політика нагадує театральну виставу, тому, що «глядач» (виборці, народ, аудиторія) спостерігають за тим, що відбувається на «сцені» – в політиці [2, с. 32]. Дані процеси сприяють розширенню публічної сфери та збільшують її політичну активність, оскільки в публічній сфері викристалізовуються та позиціонуються різні «публіки» – сукупність незалежних, компетентних і зацікавлених громадян, які можуть брати участь у діалозі з приводу суспільно значущих проблем та у виробленні й реалізації політичних рішень [3, с. 358]. Н.В.Кондратенко вважає, що політичний дискурс (ПД) є конкретною формою реалізації політичної комунікації (ПК), в межах якої слід розглядати «всі лінгвальні та екстралінгвальні чинники», серед яких політичні тексти, інтенції, суб'єктивні настанови автора та реципієнта [2,с. 11].

Спеціальні тексти ЗМК можна зіставляти зі стандартом, зосередитись більш детально на лексичному наповненні даних текстів. Дискурс та текст можна досліджувати з точки зору зіставлення мови ЗМК зі стандартом та визначенням її місця у системі функціональних стилів з метою вивчення лексичного наповнення даного тексту та визначення його основних функцій та прагматичної спрямованості [6].

Якщо розглядати реалізацію домінантних категорій з точки зору стратегії позитивної самопрезентації й негативного представлення опонента, яка запропонована В.А. Ущиною [5], **I (WE) : : HE (THEY); POSITIVE:: NEGATIVE**, то можна виявити присутність гендерної характеристики відповідних категорій, що в спеціальних текстах ЗМК реалізується як функція переконання. У випадку спеціального рекламного тексту – рекламна функція тексту; у випадку політичного тексту – це функція автора, що реалізується як суб'єктивна модальність і містить приховану оцінку. Наприклад, текст ЗМІ презентаційного жанру (веб-блог): **The Ferrous Oxide Atomic WARRIOR – The IRON LADY (ironladypoint.wordpress, 2010) [9]**.

У наведеному прикладі реалізується позитивна самопрезентація жінки прем'єр-міністра М. Тетчер. Епітет **iron lady** (strong-willed woman) містить спеціальний термін, лексико-семантичну одиницю **iron**. Отже, навіть неконфліктне, конструктивне спілкування у політичній сфері, що має на меті лише кооперативну взаємодію, наприклад, орієнтоване на самопрезентацію політичного іміджу, в подальшому також орієнтоване на політичне домінування [4, с. 37].

Епітет – найважливіший експресивний, прагматично спрямований засіб у політичному дискурсі. Використання двоступеневих оцінних епітетів можна спостерігати у політичному дискурсі передвиборної комунікації.

“That makes me smart”, Trump told a **shocked-looking** Clinton when she accused him of paying no federal tax” (The Guardian, September 27, 2016) [10].

Отже, автор надає експресивну оцінку Г.Клінтон, використовуючи двоступеневий оцінний епітет **shocked-looking**, у якому інтенсифікатором виступає дієприкметник **shocked**.

Експресивна оцінка може бути виражена синтаксичними конструкціями у політичному дискурсі. 1) Емфатичне виділення: **And yes, I did**; 2) Питання – відповідь: **And you know what else I prepared for? I prepared to be President**.

“I think Donald just criticized me for preparing for this debate”, she [H.Clinton] said. “**And yes, I did. And you know what else I prepared for? I prepared to be President**. And that is a **good thing**”. (CNN, September 27, 2016) [8].

Отже, експресивність висловлювання може бути представлена синтаксично. Емфатичне виділення як засіб експресивного синтаксису надає можливість використання високого низхідного (The High Fall) тону, який забезпечує високий ступінь виділення поданої інформації, використовується в емоційно-забарвленому мовленні, (особливо при запереченні, протиставленні), коли необхідно привернути увагу слухача до визначеного слова (власної назви) [1,с. 84].

Експресивний синтаксис політичного дискурсу доповнюється експресивними та оцінними епітетами, які відображують погляд журналіста на світ. Так, наприклад, у дискурсі політичних передвиборних дебатів Клінтон – Трамп Г.Клінтон використовує у мовленні засіб оцінної категоризації концептів, що виражений описово-оцінним епітетом **good**.

Таким чином, прагматистичний аналіз засобів вираження експресивності та оцінності показав різноманітність використання епітетів суб'єктивно-оцінного характеру для підсилення функції емоційно-психологічного впливу в політичному дискурсі текстів ЗМК. Існує зв'язок між синтаксичними засобами вираження оцінності використанням експресивних та оцінних епітетів як додаткового ресурсу оцінного значення у поєднанні з експресивним синтаксисом. Експресивна оцінка

може бути виражена синтаксичними конструкціями, експресивний синтаксис доповнюється експресивними та оцінними епітетами.

Бібліографічні посилання:

1. Колесник О. С., Гаращук К. В., Гаращук Л. А. Теоретична фонетика англійської мови / О.С. Колесник, К.В. Гаращук, Л.А. Гаращук // Навчальний посібник. Житомир, 2015. – 232 с. [Електронний ресурс] : [Режим доступу] : http://elibrary.kubg.edu.ua/11137/1/Kolesnyk_harashchuk_phonetics.pdf.
2. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: текстуалізація реальності: [монографія] / Н.В.Кондратенко. – Одеса: Чорномор'я, 2007. – 156 с.
3. Мирошниченко И. В. Публичная политика как зонтичная концепция политической науки // Государственное управление. Электонный вестник. Вып. № 47, 2014. – С. 354 – 376 . [Электонный ресурс] : [Режим доступу] <http://e-journal.spa.msu.ru/uploads/vestnik/2014/vip...>
4. Стрій Л. І. Ритуальні жанри українського політичного дискурсу: структурно-семантичний і лінгвопрагматичний аспекти: дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 – українська мова. Одеса, 2015. – 190 с.
5. Ущина В. А. Соціолінгвістична категорія домінантності та її реалізація в англomовному політичному дискурсі: дис.. ...канд. філолог. наук: спец. 10.02.04 – Київ, 2003. [Електронний ресурс] : [Режим доступу]: <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/31633.html>.
6. Хаєнко В. В. Лінгвістична оцінка як засіб стандартизації мови ЗМК у системі функціональних стилів // Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні

- проблеми філологічної науки та педагогічної практики» 8 - 9 грудня 2011 р. Д.: ДНУ, 2011. С. 140 -142.
7. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса: [монографія] / Е.И.Шейгал. – М.: Гнозис, 2004. – 326 с.
 8. CNN. com [Електронний ресурс] : [Режим доступу] : <https://www.cnn.com>
 9. Ironladyproject. wordpress. com [Електронний ресурс] : [Режим доступу] : <https://ironladyproject.wordpress.com>
 10. The Guardian [Електронний ресурс] : [Режим доступу] : <https://www.theguardian.com>

Цветаєва О. В., Цветаєва Ю. А.

**ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗИ
«BLOOD-BRAIN BARRIER» У МЕДИЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ТА СЛЕНГУ**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Дніпропетровська медична академія МОЗ України

Переклад медичних текстів, найчастіше багатих специфічними поняттями і термінами, на сучасному етапі є вкрай затребуваним, однак в той же час і чи не найскладнішим, що вимагає високої кваліфікації перекладача. Переклад медичних текстів вимагає від фахівця володіння великими фоновими знаннями, розуміння змісту тексту і здатності ретельно працювати з численними словниками та глосаріями, точно вивіряючи кожен термін.

Проникнення окремих медичних термінів в загальнолітературну лексику є свідомством їхньої популярності, поширеності та вживаності в різних жанрах літератури. Процес термінотворення, досліджений на матеріалі медичної термінології, відображає рівень розвитку відповідних галузей знань.

Об'єктом даної роботи є варіанти вживання в спеціальній літературі і перекладу виразу «Blood-Brain Barrier».

Предмет роботи - фраза «*Blood-Brain Barrier*»

Ключові слова: медична термінологія, переклад, сленг, Blood-Brain Barrier.

Термінологія це особливий лексичний пласт мови, сукупність мовних одиниць, що позначають предмети, стан і поняття в різних галузях професійної діяльності, які не можна вважати загальноновживаними. Особливістю медичної термінології є те, що термін потрапляє в оточення як загальноновживаних слів, так і професіоналізмів; часто медичний термін виявляється оточеним усілякими образно-виразними мовними засобами, які формують конкретне лексико-семантичне та стилістичне значення.

«*Blood-brain barrier*» має значення «a naturally occurring barrier created by the modification of brain capillaries (as by reduction in fenestration and formation of tight cell-to-cell contacts) that prevents many substances from leaving the blood and crossing the capillary walls into the brain tissues»?

[<https://www.merriam-webster.com/dictionary/blood-brain%20barrier>] та перекладається як «гематоенцефалічний бар'єр» [<https://classes.ru/dictionary-english-russian-med-term-2045.htm>]?

«[...] and is recommended for treatment of plague meningitis because of its ability to cross the *blood-brain barrier*.» helid.digicollection.org перекладається як «[...] також рекомендується для лікування чумного менінгіту, завдяки його здатності проникати через гематоенцефалічний бар'єр.»

У статті «*Focused ultrasound to open blood-brain barrier*» («Сфокусований ультразвук щоб відкрити гематоенцефалічний бар'єр») говориться «A clinical trial conducted by the University of Maryland Medical Center is exploring the use of MRI-guided, focused ultrasound to breach the *blood-brain barrier* enabling more effective drug delivery to the brain.» (У клінічному дослідженні, проведеному медичним центром Університету Меріленда, досліджується використання МРТ-керованого, сфокусованого ультразвуку для порушення гематоенцефалічного бар'єру, що дозволяє

більш ефективно доставляти ліки до мозку. 11 September 2018
<https://www.braintumourresearch.org/media/news/news-item/2018/09/11/focused-ultrasound-to-open-blood-brain-barrier>

Також «*blood-brain barrier*» можливо перекладати описовим засобом. Наприклад: «High levels of L-tyrosine inhibit this process, since both amino acids use the same transport system to cross the *blood-brain barrier*.» [catalog.trecnutrition.com] можливо перекласти «Високий рівень L-тирозину гальмує цей процес, так як обидві амінокислоти використовують одну і ту ж систему транспортування для подолання бар'єру кров-мозок.

У статті «Mechanisms behind focused - ultrasound - assisted treatment of brain tumors» [August 27, 2018 (<https://www.sciencedaily.com/releases/2018/08/180827151623.htm>)] «*The blood- brain barrier* is a challenge in the treatment of brain malignancies, as it can hinder drug delivery," says co-corresponding and co-lead author Costas Arvanitis, PhD. більш доречним вважається переклад «Бар'єр кров-мозок – це виклик у лікуванні злоякісних новоутворень головного мозку, оскільки це може стримувати доставку ліків», - говорить співдоповідач та співрозробник Костас Арванітіс, доктор філософії.»

Багато представників різних професій розмовляють особливою мовою, часто непридатною для розпізнавання сторонніх. “Within a given culture there is a shared language”. "У межах певної культури існує спільна мова" (Argyle, 1967). Медицина не є винятком. Науковий жаргон та скорочення є постійно зростаючою частиною повсякденної мови лікарів. Незважаючи на це, великий словниковий масив ще не був формалізований в жодному медичному тексті, журналі чи словнику, проте він майже загальноприйнятий студентами-медиками і лікарями.

Медичний сленг розширює свій арсенал, але його використання залишається в основному незадокументованими і не враховується при складанні медичних глоссаріїв та словників.

Згідно ресурсу ([https://www.acronymslist.com/cat/medical-acronyms-\(slang\).html](https://www.acronymslist.com/cat/medical-acronyms-(slang).html)) фраза «*Blood-brain barrier*» має несподіване значення «surgical

drapes» (операційне простирадло; хірургічна серветка; хірургічне простирадло, операційна білизна (для відмежування операційного поля). Така іронічна інтерпретація зустрічається на форумах лікарів-хірургів та анестезіологів, наприклад, (<https://forums.studentdoctor.net/threads/surgical-slang.399226/>)

Бібліографічні посилання:

1. Argyle, Mschael. (1967). *The Psychology of Interpersonal Behaviour*. London: Penguin. [Електронний ресурс] : [Режим доступу] : <https://etherealearth.ca/Book-File/psychology-of-interpersonal-behaviour-penguin-psychology>

Черкес К. С.

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ *ФАУНА* У ФРАЗЕОЛОГІЧНІЙ КАРТИНІ СВІТУ: МУЛЬТИЛІНГВАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Мова і культура тісно пов'язані одна з одною. Одиниці мови, і особливо одиниці її лексико-фразеологічного рівня, представляють собою «дзеркало народної культури» [2]. В.А. Маслова зазначає, що фразеологічні одиниці, відображаючи тривалий процес розвитку культури народу, здатні фіксувати і передавати з покоління в покоління певні культурні установки і стереотипи, традиції, звичаї і ментальність. На цій підставі можемо стверджувати про те, що саме фразеологічна картина світу найбільш яскраво розкриває національно-культурну специфіку різних мов і мовної поведінки [1, 51].

Особливістю фразеологічної картини світу є її властивість у найбільш яскравій образній формі виражати дух народу, його менталітет, закріплювати культурно-історичний досвід пізнання світу у вигляді образних стійких зворотів [3, 69].

Реконструювати та описати фразеологічну картину світу можливо за

допомогою концептів. Існує ціла низка підходів до визначення терміну «концепт», запропонованих вченими і лінгвістами. Вчені визначають концепт як «семантичне утворення, позначене лінгвокультурною специфікою, яке характеризує носіїв певної етнокультури» [1, 36], тобто розуміють всю культуру як сукупність концептів і відношень між ними.

Зарубіжні вчені розглядають концепт в якості ментальної репрезентації, елемента свідомості, який відіграє роль посередника між культурою й мовою. Саме у свідомість надходить культурна інформація, де вона фільтрується, переробляється, систематизується та формується у вигляді концепту [4, 161].

Для того, щоб зрозуміти як саме вербалізується концепт Фауна у мультилінгвальному аспекті, були проаналізовані та порівняні англійські та іспанські фразеологічні одиниці, що входять до складу фразеологічної картини світу (далі – ФКС).

Аналіз фактичного матеріалу показав, що фразеологічні одиниці (далі – ФО), що вербалізують концепт Фауна, є однією з найчисельніших груп англійського й іспанського фразеологічних фондів. З давніх часів між тваринами і людьми існує взаємозв'язок, який отримав відображення у фразеології. Люди споконвіку згадують тих чи інших тварин, коли говорять про якості людини, риси характеру, ставлення до праці і різних аспектів людського життя.

За схожістю значення і образів тварин англійські та іспанські ФО, що вербалізують концепт Фауна, можна розділити на три групи. Основним критерієм даної класифікації є ступінь подібності і відмінності в поданні та сприйнятті фразеологічної картини світу.

ФО, що відносяться до першої групи, передають змісти, властиві обом мовам, за допомогою ідентичних концептів. До ФО даної групи відносяться біблеїзми, стійкі вирази, що прийшли з латинських і давньогрецьких рукописів. Наприклад, на біблійних сюжетах базуються наступні ФО в англійській і іспанській мовах, що містять концепт Фауна: *a wolf in sheep's clothing* – *el lobo con piel de oveja* – вовк в овечій шкурі, *a lost*

sheep – oveja descarriada – заблукала вівця, *to cast pearls before swine – echar perlas a los cerdos* – метати бісер перед свинями.

Подібності образів тварин у різних фразеологічних картинах світу можуть також проявлятися як результат запозичення виразів з латинських і давньогрецьких текстів і так як багатьом народам була доступна культурна спадщина давнини, деякі культурологічні концепти прижилися в англійській і іспанській ФКС. Наприклад, *a Trojan horse – caballo de Troya* – Троянський кінь; *a dog in the manger – perro del hortelano* – собака на сіні.

До другої групи відносяться ФО, що мають один і той же зміст в англійській і іспанській фразеологічних картинах світу, але він є представленим за допомогою різних концептів. Особливості цієї групи проявляються у використанні різних концептів Фауна у ФО (тобто різних назв тварин) при збігу сюжетів і змістів. Наприклад, такі ФО, як *when pigs fly* (дослівний переклад – коли свині полетять) і *cuando las ranas tengan pelos* (дослівно – коли у жаб виросте волосся) хоч і містять у своєму складі різні концепти, але мають одне і те саме значення — «ніколи».

До третьої групи відносяться ФО, що вербалізують концепт Фауна і виражають унікальні, національно-специфічні змісти. Про національний характер ФО, можуть свідчити різні лінгвістичні фактори, зокрема, наявність в якості одного з концептів ФО етнокультурних реалій, власних назв, топонімів, фольклорних образів. Наприклад, в іспанській фразеологічній картині світу: *encontro Sancho con su rocín* (дослівно – зустрівся Санчо зі своєю шкапою) – два чоботи пара, *gato de Madrid* (дослівно – мадридський кіт) – корінний мадридець, уродженець Мадрида. В англійській ФКС прикладами можуть слугувати такі ФО як, *to twist the Lion's tail* – зачіпати інтереси Англії, *an Irish bull* – очевидний абсурд, явна безглуздість.

Отже, аналіз фразеологічних одиниць, що вербалізують концепт Фауна у різних мовах, показав, що саме ФО відображають ментальні і лінгвокультурні особливості відповідної нації, являють собою один з найважливіших компонентів фразеологічної картини світу. Концепт Фауна,

що вербалізується за допомогою фразеологічних одиниць має яскраво виражену національно-культурну специфіку. Наявність однакового концепту в різних фразеологічних картинах світу вказує на спільність життєвого досвіду, а відмінність, у свою чергу, пояснюється розбіжностями у тваринному світі, особливостями життєвого укладу, а також історичними умовами формування мови і культури народів.

Бібліографічні посилання:

1. Маслова В. А. Лингвокультурология: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / В. А. Маслова. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 208 с.
2. Саламатина О. А. Роль компонентов-зоонимов в формировании общего фразеологического значения английских фразеологических единиц / О. А. Саламатина // Международный студенческий научный вестник. – 2016. – № 5.
3. Солодилова И. А. Лингвокогнитивные и дискурсивные аспекты современной фразеологии: монография / И. А. Солодилова, В. Е. Щербина. – Оренбург: ОГУ, 2011. – 377 с.
4. Akmajian A. Linguistics, an Introduction to Language and Communication / A.Akmajian, R. A. Demers, R. M. Harnish. – MIT Press, 1979. – 357 p.

Chernobrovkina V. V.

THE IMPACT OF THE NATIVE LANGUAGE ON UKRAINIAN PUPILS' ENGLISH PRONUNCIATION

Oles Honchar Dnipro National University

The aim of this work centers around the native language influence on English pronunciation. Due to this, it is of vital importance to make a point of teaching of pronunciation. Another essential factor is the sociolinguistic one. The last issue is to be mentioned in the first instance.

Firstly, sociolinguistics investigates the aspects of linguistics applied towards connections between language and society [4; 43]. Therefore, a term of

sociolinguistic competence appears. It concerns the sociocultural conditions of language use – the rules and norms of behaviour adopted in different cultures. The acquisition of a foreign language at any level involves knowledge of the most important rules of politeness, awareness of existing differences in traditions, attitudes, values, typical for a certain society of a foreign country and a society of the native country. In addition to this, it includes the ability to share information, express an opinion, and an attitude in an easy way. Moreover, a person has to be aware of how to maintain communication, using simple expressions and adhering to the basic rules of communication.

It is clear that studying a language may cover the question how it is used by its community. This makes language study more interesting as it deals with social phenomena that happen in society. They mostly concern with language varieties, standard and dialects, bilingualism, multilingualism and language changes.

Sociolinguistic inquiry is rooted in a desire to explore linguistic phenomena in real contexts and to address social issues using the results of that research. The field of education has been a prime locus for applying sociolinguistic insights because of the central, but often hidden, role that language plays in many aspects of schooling. This is especially true for research on vernacular language [3; 255].

Sociolinguistic aspect in the method of learning foreign languages reflects the standards commonly accepted in the country of study, living standards speech and literary language, national traditions of the people who inhabit this the country. The proper selection of sociolinguistic material should reflect live spoken language Hence, the teaching methodology of pronunciation is engaged [2; 79].

Negative attitudes and erroneous assumptions about vernacular dialects and their speakers that have been criticized by sociolinguists over the years (e.g. Baratz and Shuy 1969) have not disappeared from schools, but there are now some instructional approaches that use these dialects in teaching and learning instead of seeking to obliterate them. One of these is Standard English

instruction based on Contrastive Analysis with a vernacular variety. This approach uses children's proficiency in the first dialect and thus implicitly acknowledges its regularity. The book lays out the sociolinguistic background knowledge that teachers must have if they are to use the Contrastive Analysis approach to Standard English instruction. It assumes that teachers may have no background in linguistics and that they view vernacular dialects as broken English [3; 246].

Violation of pronunciation of English word forms under the influence of the Ukrainian phonetic system of the language leads to significant deviations and "shaking" of normative articulation of English words, which violates the phonetic laws of the language. Ukrainian students initially struggle while learning a foreign English language as English and Ukrainian phonological systems quite a bit differ. Ukrainian language consists of 5 vowel sounds without short or long sounds. As distinct from it, English has 12 vowel sounds (5 long and 7 short) together with 8 diphthongs [2; 16]. The difference between Latin and Cyrillic alphabets does not let students see the right accent of speech in a natural way. Alternatively, the well-sounded pronouncing may be achieved by the implementation of Communicative Language Teaching, which is aimed at motivating students to get their own replies, which require bright sounding.

The basis of any language is the sound. For many years the language existed only in sound form. Written code appeared much later than displaying a sound language. All types of speech activity are based on sounds. The role of audio components is also very important in writing.

The process of forming pronunciation skills should be built on the basis of communicative exercises, that is, exercises focused on solving the speech tasks. The number of non-communicative exercises should be limited by the need to form the operational skills of using the linguistic material, without which it is impossible to establish appropriate automatisms. Acquiring oral speech and reading altogether is impossible without stable listening skills. At this stage of skills development, it is recommended to widely use lingaphone equipment, projection equipment, computers which can support and improve listening skills

as well. One of the most important tasks of the English language teaching methodology at the initial stage is the formation of speaking skills. Teaching pronunciation at a school involves the formation of these skills:

- a) distinguishing between separate sounds and sound combinations;
- b) articulating sounds and sound combinations;
- c) having a normative knowledge of the basics of intonation and rhythmic speech processing.

When teaching pronunciation is very important organization of the introduction of new sounds [2; 26]. We are to remember that students do not come to the lesson to learn new sounds, words, and so on, but to learn to communicate in English.

The best way to improve pronunciation might be immersion into English atmosphere and culture by travelling, listening to the news, communicating with native speakers, and simultaneous reading with audio recordings. Modern Ukrainian schools, fortunately, possess the necessary equipment and facilities to conduct lessons of English in the most interesting and compelling for pupils as they have an opportunity to learn details of the language more precise.

Improvement of pronunciation has no limits of improvement. Above it, it is necessary to work constantly – however, when moving to an advanced level, a student might notice that the efficiency has increased significantly, and the study of new words, borrowing the pronunciation occurs as if without his or her participation. Then in the future, the main thing – to be observant, to listen to the media, watch films in the original.

Reference:

1. Gerald Kelly. How to teach pronunciation. Longman. 2000, 161 pages.
2. Kimberly Geeslin, Avizia Yim Long. Sociolinguistics and second language acquisition. Learning to use the language in context, 325 pages.
3. Robert Baysley, Celi Lucas. Sociolinguistic Variation. Theories, Methods, and Approaches, 423 pages.
4. R.A.Hudson. Sociolinguistics. Cambridge University Press, 270 pages.

Shashkina N. I., Druzhinina L.V., Sokolova K.V.

TECHNICAL AND SCIENTIFIC TEXTS: TRANSLATION PECULIARITIES

Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture

Nowadays the knowledge of a foreign language is becoming an integral part of any professional activity. In the curriculum of technical higher educational establishments such skills as recognition and production of a written language, as well as language communication skills in certain professional, business and scientific fields or in various situations on a professional basis are usually developed. In order to single out, evaluate, arrange and apply some important information in a professional field, it is necessary to learn how to translate specialized materials taking into account lexical, grammatical or stylistic aspects.

Any functional style has its specific language peculiarities, which significantly influence the translation process and its outcome. For example, in a scientific and technical style there are lexical and grammatical peculiarities of scientific and technical materials and thus, primarily, the key role is in terminology and specialized lexis. Apart from these general characteristics, similar functional style in any language has its specific language features.

Ukrainian and English scientific and technical style is characterized by the following peculiar lexical and grammatical features as informative value of the text and related abundance of terms and their definitions; standard and consistent phrasing; nominal character of sentence structure; widespread phrasal equivalents and semi-terminological phrases; dominating number of present tense verbs and compound sentences; common use of various linking devices, etc.

Certain grammatical peculiarities are also typical of articles written in scientific and technical English. Definitely, there is no special “scientific and

technical” grammar. The same syntax structures and morphological forms are used in this style as in any other functional style. However, some grammar structures are found more frequently in this style while some features are uncommon than in other styles, but there are some that are used with distinctive lexical interpretation. The problem of interlinguistic correlation is quite relevant not only for the translation theory and other linguistic disciplines, but also for foreign languages teaching practice. It is a complicated problem because the lists of vocabulary equivalents are not quite complete. There is especially insufficient number of equivalents in the scientific and technical language style. Some linguists claim that adjectives are found most of all in different functional language styles, particularly in scientific literature. But it is possible to explain since in the Ukrainian language adjectives are used to describe a lot of significant features of a terminological definition: *залізобетонний попередньо напружений армований елемент* (reinforced concrete prestressed element).

The attempts to show real objects and to use existing things lead to predominant number of noun structures in the English scientific and technical style. Thus, to avoid quite a few adjectives in terminological unit, it is necessary to combine a number of nouns in common case or to use compound words with a hyphen: cone-headed nail – *цвях з конусною голівкою*, polypropylene fiber-reinforced concrete – *поліпропіленовий волокнистий залізобетон*.

According to our observations, the gerund, which does not exist in the Ukrainian language, is used more often in the scientific and technical style than in a common-literary style in English: e.g. ... concrete structures may be protected against corrosion by **increasing** concrete tightness...- *бетонні конструкції можуть бути захищені від корозії зростанням бетонної щільності*. In the common-literary style the present participle is not so often used in Ukrainian as it is used in English or Russian. In translation subordinate clauses are used more often. But in order to express key features of the concept in a concise way in the scientific style, it is possible to use one-word term instead of a subordinate clause.

Stylistic features of a text should be taken into account when analyzing the functions of punctuation. In scientific literature the role of punctuation is in syntactic text segmentation. A great difference is in comma usage or, to be exact, in some certain cases, which is mentioned by many linguists.

Taking into account the peculiarities of the scientific and technical style in the English language, it is important to emphasize such phenomenon as text segmentation into syntagms without comma that makes difficulties for understanding (in translation) due to non-formalization of an English word. Such cases are exceptions in the Ukrainian language because its main parts of the language have formal indicators, which determine their syntactic interconnection.

Compound naming units of terminology in English and Ukrainian have binary structure and are nominal word combinations. The main component of such word combinations is always a noun, but the one that determines this noun can be of different parts of speech. In the English language it can be a combination of nouns, participles or adjectives. Such constructions can be translated into Ukrainian by a prepositional or non-prepositional phrase with two or three components and also semi-predicative phrase or descriptive terms, e.g. *corrugated asbestos-cement board* - хвилястий асбестоцементний лист. If there are no naming units for certain concepts in terminology system, there are descriptive terms that define these concepts, e.g. *ceramic fiber metal* – метал, армований керамічними волокнами;

Thus, it is possible to conclude that language peculiarities of similar styles of the English and Ukrainian languages do not often coincide. If there are some evident peculiarities in one language, they can be adapted in reading: original utterances are replaced by language means relevant to a necessary style in the language of translation.

References:

1. English-Ukrainian Technical Dictionary. - Copyright (c) 2001-2005 Ukrainization Group.

2. Savruk M. P. Ukrainsko-angliyskyi naukovo-tehnichnyi slovnyk. - Kyiv: Naukova dumka, 2008. - 909 p.

Шенгелая Д. Б.

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВИ ДЕНГЛІШ НА ПРИКЛАДІ РЕКЛАМНИХ СЛОГАНІВ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

При дослідженні проблеми англійських запозичень у Німеччині, слід розрізняти поняття «англіцизм» та «денгліш». Англіцизми - це запозичені з англійської мови слова, найчастіше іменники і субстантивовані дієслова. А «денгліш» — поняття, яке використовується для критики посиленого вживання англіцизмів та уявних англійських слів у німецькій мові.

Слово «*Denglisch*» утворилося шляхом з'єднання слів «*Deutsche*» та «*English*» і вставка літери «с» для створення німецькості, проте варіант «*Denglish*» теж можливий.

При використанні *Denglisch* демонструється досвідченість та сучасність співрозмовника, а надмірне вживання англіцизмів у професійному оточенні є прикладом того, наскільки освіченою є людина. Поняття «англіцизм» - доволі нейтральне й визнане мовознавцями, а «денгліш» натомість — поняття вченими не вживане та чітко не визначене [7].

Процес змішування двох мов розвивався упродовж тривалого часу, а ось саме слово «*Denglisch*» не є офіційним поняттям і має ряд значень, але у контексті визначеної теми доречно навести лише одне. *Denglish* — надмірне використання англійських слів чи слоганів у рекламному просторі Німеччини. Як приклад, слоган «*There's no better way to fly*» німецької авіалінії *Lufthansa*.

Традиційно композиція реклами складається із наступних блоків: слогану (девізу), зав'язки (зачину), інформаційного блоку і додаткової інформації. У деяких рекламних текстах можуть бути присутні тільки окремі блоки, і це іноді призводить до інформаційної недостатності тексту і втрати брендоспроможності рекламованого об'єкта в цілому.

Формулювання рекламної ідеї заключається саме у слогані [35]. Він, як найважливіший елемент, рекламного тексту є «рекламною константою». Слоган являє собою текст, що «підсумовує переваги продукту для створення короткого повідомлення, яке б легко запам'ятовувалося» [12]. Таким чином, головними характеристиками слогана є: стислість, відображення сукупності переваг продукції, легкість запам'ятовування.

Задля залучення споживачів рекламодавці використовують широку палітру засобів виразності на усіх рівнях, зокрема на фонологічному та семантичному рівнях.

Одним із перших дослідників, що почав вивчати стилістику рекламних текстів, був В. Г. Костомаров, який сформулював загальну стилістичну норму в цій сфері: функціонування мови – «експресивність-стандарт», який став основним принципом вивчення експресивних засобів рекламної мови [1]. На даний час реклама підпорядкована цьому принципу, крім того, вона виробляє власні заходи виразності та стандарту, відрізняючи її від інших масових комунікацій та регулюючи її загальне та стильове різноманіття.

Реклама в однаковій мірі стимулює торгівлю так породжує нові комунікативні функції мови, результатом чого є розробка сучасних типів рекламних текстів [2]. Ці тексти з точки зору головних завдань та цілей, є стимулюючими та переконуючими факторами при виборі товару. У кожному конкретному випадку особливості рекламованого продукту визначають вибір лінгвістичних засобів.

Румунські дослідники стверджують, що мову реклами можна порівняти з поетичними текстами [5]. У слоганах, як і у віршах,

використовуються так звані мнемонічні прийоми. Ці прийоми впливають на потенційних покупців реклами, адже вони допомагають пам'ятати, а коли потрібно згадувати текст. Звуковими методами, що найчастіше використовуються у рекламних слоганах є рима («*Everything We Do Is Driven By You*» Ford), ритм («*Live your life, love your home*» IKEA), алітерація («*Don't dream it. Drive it!*» Jaguar) , асонанс («*See what we mean*» Canon) , та співзвуччя («*Grace, space, pace*» Jaguar).

Знання семантики є необхідним умінням при створенні тексту для рекламних оголошень, орієнтованих на емоції аудиторії різного культурного походження, оскільки слова та фрази набувають різних значень, які залежать від контексту, в якому вони використовуються.

Порівняння миттєво стає упізнаваним стилістичним прийомом за допомогою таких слів, як «like» або «as». Це образне та описове порівняння двох об'єктів. Цей стилістичний прийом використовують у рекламному тексті для того, аби підкреслити деякі позитивні характеристики рекламованого продукту. Одним з прикладів використання порівнянь можна вважати також і рекламу IT-індустрії: «Easy as Dell» (Dell). Автомобільна компанія BMW у своїй рекламній кампанії, присвяченій водінню у нетверезому стані використовує наступний слоган: «*Spare parts for humans are not as original as those for cars. Don't drink and drive*». У цьому слогані йдеться про протези для людей, що втратили свої кінцівки внаслідок автомобільних аварій, спричинених п'яними водіями. І ці протези порівнюються з оригінальними деталями для автомобілів.

Часто у рекламному слогані може використовуватись *персоніфікація*, коли об'єкти прагнуть наділити людськими якостями, аби зробити їх більш ефектними, більш привабливими і знайомими для потенційного клієнта. Наприклад: *Optimism wakes up with Neskafe* (Neskafe coffee) ; *The first creme that renews your skin during the night* (Nivea)

Аби викликати сильні враження від продукту у потенційного клієнта, рекламники можуть застосувати *гіперболу* [6]. Це один із

найпоширеніших засобів в рекламі, але аж ніяк не самий ефективний. До перебільшення вдаються, аби підкреслити винятковість товару: «*Takes You Miles Away in Seconds (Lexus)*», «*Fight wrinkles! Renew collagen in just 48 hours*» (*Lancôme*).

На відміну від порівняння, такий стилістичний прийом як *метафора* зазвичай сприяє естетиці повідомлення і підкреслює основну ідею, описуючи один об'єкт у межах іншого, зазвичай за допомогою неявного порівняння. При використанні метафори дві, здавалося б, не пов'язані між собою речі порівнюються. Це допомагає побачити зв'язок, що залишився б невиявленим за допомогою іншого стилістичного прийому. Метафори є дуже цінними у мові реклами, оскільки вони «пропонують правильний різновид емоційних асоціацій для продукту» [4]: «*Open Happiness (Coca Cola)*», «*It gives you wings*» (*Red Bull*).

Отже, рекламний текст являє собою приклад максимально ефективного використання різноманітних засобів виразності, що малюють в уяві споживача ряд асоціативних образів. Ці засоби активно використовуються рекламодавцями, адже дозволяють їм фіксувати уяву потенційного клієнта, впливати на його свідомість, а у подальшому на його вибір того чи іншого товару, а використання англіцизмів у сучасному рекламному тексті стало модною тенденцією.

Бібліографічні посилання:

1. Костомаров, В. Г. (1994). Языковой вкус эпохи. Из наблюдений над речевой практикой масс-медиа. М. : Педагогика-Пресс, - 304 с.
2. Лутц И. Рождение слогана // Рекламные технологии. – 1999. - №4.- 27 с.
3. Морозова И. Слагая слоганы / Морозова И. – Москва : РИП-холдинг, 2007.
4. Leech, Geoffrey. 1966. English in Advertising: A Linguistic Study of Advertising.

5. Vasiloaia, M. 2009. linguistic features of the language of advertising [online]. Economy Transdisciplinarity Cognition. No. 1. Bacau: George Bacovia University.
6. Wales, K. 2001. A dictionary of stylistics. Harlow: Longman. Weber, J. J. (1992).
7. Wikipedia [Електронний ресурс]: [Режим доступу]: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Денгліш>

Шепель Ю. О.

**ЩОДО ФОРМ СЛОВОТВОРЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ
ТЕРМІНІВ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ
УКРАЇНСЬКОЮ**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Термінологічна система галузі інформаційних технологій належить до наймолодших систем, оскільки виникла наприкінці ХХ сторіччя разом з виникненням і розвитком комп'ютерних та інформаційних технологій. Оскільки лідером розвитку галузі інформаційних технологій були й залишаються Сполучені Штати, тож цілком природно, що первинна номінація нових розробок чиниться англійською мовою.

Одним із актуальних питань сучасного мовознавства залишається визначення способів утворення неологізмів у галузі інформаційних технологій та аналіз шляхів їх адекватного перекладу іншими мовами. Класифікацію термінологічної лексики можна здійснювати за моделями утворення термінологічних інновацій або за семантичними групами. Спостереження за цим процесом демонструє, що найбільш поширеним способом утворення термінів-неологізмів для позначення понять у галузі інформаційних технологій є надання нового значення вже існуючим лексичним одиницям, пор.: *menu* – 1) *a list of dishes available at a restaurant or to be served at a meal*; 2) *(computing) a list of possible actions from which a user can choose, displayed on a computer screen*; *file* – 1) *any of various types*

of drawer, self, holder, cover, box, etc. usually with a wire or metal rod for keeping loose papers together and in order, so they can be found easily; 2) (computing) an organized collection of related data or material in a computer; application – 1) the action or process of making a formal request; 2) the action or an instance of putting or spreading sth onto sth else; 3) the action or process of making a rule; 4) the action or an instance of putting a theory, discovery, etc. to practical use; 5) (computing) a program designed to perform a particular task for the user.

Поширеним способом утворення комп'ютерних неологізмів також можна вважати композицію. Чисельними є новоутворення, що виникли шляхом простого складання основ без з'єднувального елементу: *keyboard, filename, software, spreadsheet*. Такі терміни є прикладом новоутворень, значення яких, на відміну від інших композитів, є сумою значень складових елементів, що не притаманне взагалі композитології. У такого типу творення композитів не відбувається семантичний зсув їхніх складових частин.

Так звані «синтаксичні» складні слова, сформовані з сегментів мовлення, зберігають у своїй структурі ознаки синтагматичних відносин, що є типовими для мовлення. Такий тип словотворення видається типовим для англійської мови і широко представлений в ІРТ сфері інформаційних технологій, пор.: *ready-to-use, black-and-white, clear-to-send, digital-to-analog, dual-in-line, etc.*

Структура більшості складних слів у галузі інформаційних технологій є прозорою. Семантика похідного слова повністю відповідає семантиці його елементів. Очевидно, що такі складні слова походять від словосполучень. Утворення і вживання термінологічних словосполучень (Іщенко) є функціонально виправданим, оскільки вони більш точно описують процес або об'єкт, ширше розкривають поняття. Такі словосполучення є цільною лексичною одиницею. Найчастотнішими є словосполучення типу Adj+ N, у яких головне слово називає предмет /

процес, а залежне надає йому характеристики. Напр.: *compact disc*, *application program*, *virtual machine*, *graphical interface*

Термінологічні словосполучення можуть бути як двокомпонентними, так і багатоконпонентними (*disaster recovery disk*), але вони є структурно ідентичними – у препозиції вживаються іменники в атрибутивній функції (*default application*), прикметники (*personal computer*) або іменник + прикметник (*virtual machine manager*).

Термінологічні словосполучення часто використовуються у вигляді аббревіатур / акронімів, більшість із яких є загальновживаними у галузі інформаційних технологій. Скорочення як засіб творення слів залишається одним із найбільш продуктивних у сучасній англійській мові, що пояснюється здебільшого соціолінгвістичними факторами та економією мовних засобів. Наявність акронімів є однією з типологічних однак, притаманних науково-технічному тексту. Акронімія — один із видів економії мовних засобів і слугує компресії інформації на лексичному рівні. Використання аббревіатур / акронімів стає можливим через наявність єдиного з автором тезаурусом.

В ІРТ з інформаційних технологій поширене вживання аббревіатур / акронімів спричинено відносною чисельністю багатоконпонентних термінологічних словосполучень, скорочення яких необхідне для економії місця. Напр.: *ROM – Read Only Memory*, *RAM – Random Access Memory*, *SIP – Single In-line Package*, *SDLC – Synchronous Data Link Control*, *TCP/IP-Transmission Control Protocol / Internet Protocol*.

Чисельні комп'ютерні інновації входять до складу української мови одночасно з розвитком науки і техніки. В умовах відсутності того чи того поняття для позначення явища або об'єкта, процес номінації відбувається двома шляхами: новий термін або запозичується з іншої мови разом з асиміляцією явища, або поняття, або ж номінації відбувається тими засобами, що існують у мові (напр., надання нового значення існуючим словам).

За нашим спостереженням, при перекладі комп'ютерних термінів українською мовою вживаються такі методи, як-от: транслітерація (транскрипція), калькування, експлікація, переклад на основі аналогії (із застосуванням стандартної лексики в іншому значенні), пор.: *Інтернет, чат, хекер, принтер, комп'ютер, файл, сайт, драйвер* та ін.

Під калькуванням розуміють переклад частин іншомовного слова (складного, похідного або словосполучення) з подальшим складанням елементів в одне ціле. Прикладами калькування є переклад таких термінологічних словосполучень, як: *access code* – *код доступу*, *autorepeat* – *автоматичний повтор*, *absolute disc read* – *абсолютне зчитування з диску*.

Одним з поширених способів перекладу комп'ютерних термінів, що використовується задля адекватного відбиття семантики терміна, є експлікація. Експлікація полягає у поясненні нового терміну засобами, що існують у мові перекладу. Особливо ефективним даний засіб є при перекладі багатокomпонентних словосполучень, елементи яких не мають у мові перекладу відповідних еквівалентів. Напр., *Random Access Memory* – *запам'ятовуючий пристрій з вільною вибіркою*, *cache hit* – *успішний пошук у кеш-пам'яті*.

Лексичні одиниці української мови, так само як і англійської, розвивають нові значення задля позначення нових понять і об'єктів. Прикладами функціонування лексичних одиниць у новому лексико-синтаксичному варіанті є такі терміни, як *мультиплікація «оживлення»*, *меню «список команд»*, *програма «комп'ютерна»*.

Отож, термінологічна система галузі інформаційних технологій відзначається динамічним характером, про що свідчить виникнення нових лексичних утворень для позначення інноваційних розробок у цій галузі.

Shishkina I.V.

TRANSLATION PECULIARITIES OF L. MORIARTY'S NOVEL "THE HUSBAND'S SECRET"

The main *stylistic* peculiarities of “The Husband’s Secret” that cause most of the *difficulties* in the process of *translation* into the Ukrainian language are stylistic figures. The translator should apply translation transformations, which are considered “on the one hand, as a rephrase of the original text by means of another language, and on the other – as an adaptation of the text of the translation to the conditions of perception of the message by the recipient of the translation” [1]. The novel starts with the mythological allusion which is to be translated conveying the adherent-strategy. The proper names (Pandora, Epimetheus, Zeus) are transliterated while the order of words is transferred without transformation. Also, we face an idiom from the Greek mythology which is translated by complete equivalent: Pandora’s box – Пандорина скриня (джерело всіляких лих). The precise translation of the mythological allusion is vital due to its connections with the main idea of the plot and characters. Apart from mythological, the novel also contains a double allusion. The time interval in the novel is presented: one week before Easter. Among Christians it is one of the most important religious holidays throughout the year, which symbolizes the general revival and renewal of the world. Each day of the Easter week is marked by a series of events from the life of the heroes, who intermingle with the Christian traditions and signs. For example, on Easter Thursday a parade of Easter hats took place on a school stadium. On Good Friday, the day of mourning for the passion and death of Christ, Rachel ran over a small Polly Fitzpatrick. On Easter Saturday, each of the heroes is in a difficult moral state. On Easter Sunday, the heroes rest, they overcome the difficulties they encounter.

The translator should be on alert translating a big number of picturesque idiomatic / phraseological expressions which are found in the text: “raw beauty – непідробна краса», “much of a muchness – одного пір’я птах”, “to be out of the earshot – відійти далеченько”. In the novel there are idioms which do not have a traditionally established literary variant in Ukrainian: “wolf-whistle – присвиснути услід”.

While translating a word, a word combination or a grammatical phenomenon, it is necessary to settle the problem what feelings and emotions are connected with the meaning or a sense of the language units. Even the lack of emotional color is stylistically of great importance, because it is an indication of the fact that the given word or the grammatical phenomenon is emotionally neutral and this neutral emotional color must be preserved in translation [3].

The most spread stylistic devices of the novel are comparisons (“...he hadn’t sounded like a British sergeant major” – “він не лихословив, як старший сержант британської армії”) and similes (“each word sounded like a block of concrete” – “кожне слово звучало як бетонний блок”). Translating both stylistic devices into Ukrainian, prepositions “like” and “as” are translated as “як”. The construction “as if” (“...as if he held the answer”) is converted into “нібито” (“...нібито в них була відповідь”). We face a great variety of asyndetons (“It was true, perhaps, that ever since that morning last year she’d been aware of an underlying sense of fragility, a new understanding that a life of coriander and laundry could be stolen in an instant, that your ordinariness could vanish and suddenly you are a woman on your knees...”). The function of asyndeton is to accelerate a passage and to emphasize the significance of the relation between clauses. But such long sentences are out of character for the Ukrainian language. As a result, the sentence can be divided into several sentences: “Можливо, і справді саме з того минулорічного ранку її не полишає приховане відчуття вразливості. Чітке усвідомлення того, що світ кореандру...”.

To emphasize the ideas, the author uses repetition – “Fifty thousand cardboard boxes had rolled off... Fifty thousand perfectly purple...”. The translator has to preserve the rhythm and order so the given anaphora is translated without any changes. The same is about chiasmus: “If Will could fall in love with Felicity, if Felicity could fall in love with Will...” – “Може Вілл закохався у Фелісіті, може Фелісіті закохалася в Вілла”.

The English language epithets do not always coincide with their combinability in the Ukrainian language on account of differences in their

semantic structure [2]. Taking into consideration all the above, the expression “wounded face” is a metaphorical one and cannot be translated in its direct meaning. The translator has to choose an appropriate variant to preserve an emotional characteristic (like “ображене обличчя”). The word «wound» combines with a number of nouns, while in Ukrainian different adjectives are used in combinations of this kind.

Complete lexical correspondences may be observed in proper names and geographical denominations: Cecilia – Сесилія, Esther – Естер, John-Paul – Джон-Пол, Isabel – Ізабель, Polly – Поллі, Khrushchev – Хрущев, Vermont – Вермонт, Afghanistan – Афганістан. The proper names are transliterated into Ukrainian. Lexical units which do not have correspondences in Ukrainian are phrasal verbs. They can be highly idiomatic, their meanings are unpredictable from the sum of their constituents’ meanings (lay down (to build), let on (to tell a secret)). In such cases, where the context or professional fail experience to reveal the sense of a phrasal verb, a good explanatory or bilingual dictionary can be of great help to the translator. Proper translation of English phrasal verbs to a high degree depends on the context in which they are used, which suggests the appropriate interpretation of the described action.

References:

1. Семёнов А. Л. Основные положения общей теории перевода. / А. Л. Семёнов. – М.: Изд-во Российского ун-та дружбы народов, 2005. – 99 с.
2. Ganshina M.A. English Grammar./M. A. Ganshina. - Moscow, 1994, p. 369.
3. Stylistic problems of translation [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/323185401_Stylistic_problems_of_translation [accessed Mar 28 2018].

Yashkina V. V.

EARLY MULTICULTURAL TENDENCIES IN THE “CATHAY” POETRY BY EZRA POUND

Oles Honchar Dnipro National University

The main task of the research is to outline the scope of artistic and poetic ideas relevant to Ezra Pound's book "Cathay" as one of the earliest world literature history examples of multicultural literary masterpiece.

The theoretical background of the issue is based on the works by N. Kupina, N. Pelevina, L. Belechova, O. Bystrova, R. Gower and others.

The period of "Cathay" creation is related to the American modernism, exactly – to its inner spring of imagism. The general Western movement of Imagism began to emerge after 1908 as the reaction to the works of an English writer and philosopher T.E. Hulme against amorphous abstractions, clichés in poetic diction, indulgent ornamentation, and monotonous regularity of meter in Victorian and Edwardian poetry for the sake of fresh language and true perception of the nature.

Led by Ezra Pound, American imagism also reacted against the obscured emotion of Romanticism. In one of his essays, published in *Poetry* in 1913, Pound wrote: "Don't use such an expression as "dim lands of peace". It dulls the image. It mixes an abstraction with the concrete. It comes from the writer not realizing that the natural object is always the adequate symbol" [4].

E. Pound has been called the "inventor" of the Chinese poetry for our time. Beginning in 1913 with the notebooks of the Orientalist Ernest Fenollosa, he pursued a lifelong study of the ancient Chinese texts, and translated among others the writings of Confucius.

E. Pound's works on the Old Chinese texts based on Fenollosa's notes and collected in "Cathay" (1915), are considered among the most beautiful of his writings. They are of course to be judged as English poems, and, in the framework of contemporary tendencies – a bright example of early multicultural awareness. Pound's diction – he writes with laconic sobriety and decorum self-contained free-verse lines informed by Greek patterns – is here miraculously supple and delicate.

"Cathay" is known as the sample of Pound's Ideogrammic Method, which is a technique allowing poetry to deal with abstract content through concrete

images. Main device of this technique is a superposition of images, which resembles the process of metaphorisation as we know it. But in this term Pound explains his understanding of the way Chinese characters are formed. For example, the images of “sunrise” and “East” have essentially being superpositions of the images of “tree” and “sun”.

So, if a “Chinese ideogram” is “the picture of a thing in a given position or relation”, thus the ideogram “sun tangled in the tree’s branches, as at sunrise” means “East.” He was trying to explain the Chinese ideograph as a means of transmission and registration of a thought. He got to the root of the matter, to the root of the difference between what is valid in Chinese thinking and how to adopt it to the European thinking and the English language.

If we speak about Pound’s poetry not in terms of imagists’ philosophy, but from the point of view of multicultural approach, we can observe the following: the poet, rather than describing something – an object or a situation – and then generalizing it, attempts to present the issue as a snapshot. In a direct presentation of the object, Pound avoids the ornate diction and complex but predictable verse forms of traditional English poetry, – elements that distract the reader from the impact of the pure image. To make the image more contrast and vivid, Pound constantly uses anaphora – typical to the Chinese poetry way of an artistic utterance.

Sometimes the author simplifies anaphora to a mere repetition, which allows him to reproduce the clear floating thoughts (*«Exile’s Letter»*): “*I went up to the court for examination,/ Tried Layu’s luck, offered the Choyo song,/ And got no promotion,/ And went to the East Mountains /White-headed*” [5].

A quick change of visual pictures, which slightly resembles imagist collage, brings the feeling of constant movement, which is underlined by numerous “and” at the beginning of the lines (to be precise: in 30 lines out of 74 in the poem).

Brevity and clearness of the image could also be created by numerous lexical repetitions in one stanza: “*blue, blue is the grass*”; “*white, white of*

face”; “slender, she puts forth a slender hand” This device also strengthens the melody of the poem and transmits the emotions of the character.

The poet saves an isolated character of each image, though, putting them in an invisible line, he makes them united. The effect of synchronization of the events is achieved by lack of grammar tenses, which was characteristic of Old Chinese. Thus, any significance to be derived from the image had to appear inherent in its spare, clean presentation. The rules of grammar seemed too artificial, and hence this new poetry tended to work in nonsyntactical fragments.

The “melody” of the poems, actually – written in vers libre – is also created by means of phonetics. To make the poem’s intonation more expressive, E. Pound uses alliteration, which transmits the voice of nature or creates a sounding side of a portrait. As in the following example, where an image of a young girl is created in a playful way: “*While my hair was still cut straight across my forehead / I **p**layed about the front gate, **p**ulling flowers./ You came by on bamboo stilts, **p**laying horse,/ You walked about my seat, **p**laying with blue **p**lums”.*

Occasional repetitions of “w”(alliterations) also create the voice of wind and then – symbolize an eternal character of nature together with the transience of a human life.

To sum it up we should say, that E.Pound’s significant contribution to poetry began with his promulgation of Imagism as a fresh spring in poetry which derived its technique from classical Chinese and Japanese poetry – stressing clarity, precision, and economy of language, and foregoing traditional rhyme and meter in order to, in Pound's words, “compose in the sequence of the musical phrase, not in the sequence of the metronome”. The fresh and unique idea of such unity appears to be the outset of multicultural poetic consciousness highly establishing itself in the contemporary world and demanding further consideration.

References:

1. Купина Н.А. Модель целостного лингвистического анализа художественного текста, структура и семантика текста [Текст] / Воронеж, 1988. – с. 5-12.
2. Пелевина Н. Ф. Стилистический анализ художественного текста [Текст] / Н.Ф. Пелевина. – Л., 1980. – 174 с.
3. Pound E. Antheil and the Treatise on Harmony [Text] / Chicago: Covici, 1927. – P.325 - 342.
4. Pound E. A Few Dont's by an Imagist [Text] / P.Jones (ed.) Imagist Poetry. – L.: Faber and Faber, 1972. – 14 p.
5. Pound E. Selected Poems [Text] / Introduction by T. S. Eliot. – L., 1948. – 363p.

